

คู่มือบัญชีวิสาหกิจชุมชน

กลุ่มส่งเสริมพัฒนาการบัญชีชุมชน
สำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยี

คำนำ

คู่มือบัญชีวิสาหกิจชุมชน จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำบัญชีและงบการเงินสำหรับวิสาหกิจชุมชน ให้สามารถปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยได้กล่าวถึงความหมายและประโยชน์ของการบัญชี สมุดและเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี ขั้นตอนปฏิบัติในการจัดทำบัญชีและงบการเงิน ซึ่งการจัดทำบัญชีและงบการเงิน จะทำให้วิสาหกิจชุมชนทราบถึงผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของกิจการที่จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและการตัดสินใจของคณะกรรมการรวมทั้งผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอกกิจการ

กลุ่มส่งเสริมพัฒนาการบัญชีชุมชน สำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยี กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาหรือเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้แก่วิสาหกิจชุมชนและกิจการที่มีการดำเนินงานในลักษณะเดียวกัน

กลุ่มส่งเสริมพัฒนาการบัญชีชุมชน
สำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยี
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
บทที่ ๑ บทนำ	๑
การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	๑
ความหมายและประโยชน์ของการจัดทำบัญชี	๒
การปฏิบัติเบื้องต้นเกี่ยวกับการเงินการบัญชี	๓
บทที่ ๒ รายการทางบัญชี สมุดบัญชีและเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี	๔
รายการค้าหรือรายการทางบัญชี	๕
สมการบัญชี	๖
สมุดบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชี	๗
ใบเสร็จรับเงิน	๘
ใบเบิกเงิน	๙
ใบขายเชื่อ	๑๐
สมุดเงินสด	๑๑ - ๑๓
สมุดบันทึกรายการทั่วไป	๑๔
สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป	๑๕
สมุดบันทึกต้นทุนกำไร	๑๖ - ๑๗
ทะเบียนสมาชิกและหุ้น	๑๘
ทะเบียนคุมสินทรัพย์	๑๘ - ๑๙
ทะเบียนคุมสินค้า	๒๐
ทะเบียนคุมวัสดุดิบ	๒๑
บัญชีย่อยลูกหนี้	๒๒
บัญชีย่อยเจ้าหนี้	๒๓
บทที่ ๓ การจัดทำเอกสารและการบันทึกรายการบัญชี	๒๔
การรับค่าหุ้น	๒๕ - ๓๑
การซื้อทรัพย์สิน	๓๒ - ๓๖
การรับเงินอุดหนุน/เงินสนับสนุน	๓๖ - ๓๙
การรับเงินกู้ยืม	๔๐ - ๔๒
การนำเงินฝากธนาคาร	๔๓ - ๔๕
การซื้อสินค้าเป็นเงินสด	๔๖ - ๕๐
การซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ	๕๑ - ๕๓

สารบัญ

	หน้า
การขายสินค้าเป็นเงินสด	๕๔ - ๕๘
การขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ	๕๙ - ๖๒
การถอนเงินฝากธนาคาร	๖๓ - ๖๕
การจ่ายค่าใช้จ่าย	๖๖ - ๖๙
การจ่ายเงินค่าหุ้นคืนให้สมาชิก (เมื่อสมาชิกลาออก)	๗๐ - ๗๔
การรับชำระหนี้จากการขายสินค้าเงินเชื่อ	๗๔ - ๗๘
การรับดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร	๗๘ - ๗๙
ตัวอย่างสมุดบันทึกต้นทุนกำไร	๘๐
บทที่ ๔ งบทดลอง	๘๑ - ๘๓
บทที่ ๕ งบการเงิน	๘๔ - ๘๘
ตัวอย่าง	๘๙ - ๑๑๖

บทที่ ๑ บทนำ

ตามที่รัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนและช่วยเหลือให้ชุมชนสามารถพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ให้เกิดการสร้างรายได้จากการเพิ่มมูลค่าให้ทรัพยากรและผลผลิตต่างๆ ในท้องถิ่น อันจะเป็นผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งจะทำให้ครอบครัวและชุมชนมีความมั่นคง เกิดระบบเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็ง เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปนั้น

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มีภารกิจสนับสนุนและส่งเสริมด้านการจัดทำบัญชีแก่วิสาหกิจชุมชน ให้เหมาะสมกับกิจการของวิสาหกิจชุมชน และสภาพท้องถิ่นนั้นๆ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๒๖ จะทำให้วิสาหกิจชุมชนได้ทราบผลการดำเนินงาน ฐานะทางการเงิน และความมั่นคงของกิจการ โดยข้อมูลในงบการเงินจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและการตัดสินใจ ทำให้วิสาหกิจชุมชน ทราบจำนวนต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น สามารถบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ได้อย่างเข้มแข็งและดำเนินการได้อย่างมั่นคงพึ่งพาตนเองได้ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงได้จัดทำคู่มือบัญชีสำหรับวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนมีระบบการจัดการข้อมูลทางการเงินการบัญชีและมีแนวทางในการจัดบันทึกข้อมูลทางการเงินเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนมุ่งประกอบการโดยนำวัตถุดิบ ทรัพยากร และภูมิปัญญาของชุมชนมาสร้างสรรค์ผลผลิต ซึ่งประกอบการของวิสาหกิจชุมชนนั้น อาจประกอบด้วย การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ในการประกอบอาชีพมาขาย การรวบรวมผลผลิต ผลิตรภัณฑ์ของสมาชิกเพื่อจัดการขายต่อไป และการแปรรูปผลผลิต โดยในส่วนของ การแปรรูปผลผลิตนี้เป็นการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการผลิตที่มีความหลากหลายตามความถนัด และสภาพทรัพยากรในแต่ละท้องถิ่น โดยอาจจัดกลุ่มผลิตภัณฑ์ได้ดังนี้

๑. ผลิตภัณฑ์ผ้าและสิ่งทอ ได้แก่ เส้นไหม ผ้าฝ้าย , ผ้าทอเป็นผืน , ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอ ผลิตภัณฑ์จากด้าย ฝ้าย ไหม , เสื้อผ้าสำเร็จรูป , ตุ๊กตาขนสัตว์ , ผลิตภัณฑ์ที่นอนหมอนใส่หนุน
๒. ผลิตภัณฑ์จักสานและเส้นใยพืช ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา , เสื่อกก ผื่อ , ไบสาน , ไม้ไผ่และหวาย , กระจูด , ย่านลิเภา , เชือกกล้วย
๓. ผลิตภัณฑ์อาหารและสมุนไพร ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้แปรรูป , ผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหารแห้งจากผัก ผลไม้ สัตว์ สมุนไพร , ผลิตภัณฑ์แปรรูปในรูปของเครื่องดื่ม , ผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูป
๔. ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา เครื่องเบญจรงค์และภาชนะเบญจรงค์
๕. ผลิตภัณฑ์ศิลปะและหัตถกรรม ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้ พืช เหล็ก แสตनเลส ดิน หิน สัตว์ เงิน แก้ว และวัสดุอื่น

ความหมายและประโยชน์ของการจัดทำบัญชี

การบัญชี หมายถึง การคัดเลือก การจดบันทึก การจำแนก การสรุปผล และการจัดทำรายงานทางการเงินโดยใช้หน่วยวัดเป็นเงินตรา รวมถึงการแปลความหมายของรายงาน เกี่ยวกับการเงินดังกล่าว เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

หมายเหตุ : งบแสดงฐานะการเงิน เดิมชื่อว่า งบดุล (Balance Sheet)

ประโยชน์ของการจัดทำบัญชี

การจัดทำบัญชีมีความจำเป็นต่อธุรกิจ เนื่องจากการบัญชี ถือเป็นแกนกลางหรือกระดูกสันหลังในโลกธุรกิจ ซึ่งจะช่วยให้วิสาหกิจชุมชน ทราบรายรับ รายจ่าย รวมทั้งทราบสถานะทางการเงินของกิจการ ดังนั้น ประโยชน์ของการจัดทำบัญชีสามารถสรุปได้ ดังนี้

๑. เพื่อเป็นการบันทึกเหตุการณ์ทางการค้า
๒. เพื่อทราบผลการดำเนินงาน, ฐานะทางการเงิน และความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน
๓. เพื่อช่วยในวางแผนและตัดสินใจ โดยประเมินจากข้อมูลเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต จะช่วยให้วิสาหกิจชุมชนสามารถดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ
๔. เพื่อช่วยในการวางแผนกำไร ควบคุมต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น ทำให้การกำหนดราคาสินค้าหรือบริการอย่างสมเหตุสมผล
๕. เพื่อเข้าถึงแหล่งเงินทุน อันเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับเจ้าหนี้และสถาบันการเงิน
๖. เพื่อเป็นการป้องกันการทุจริตและการสูญหายของสินทรัพย์
๗. เพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับของกฎหมาย
๘. เป็นเครื่องมือนำมาใช้ในการคำนวณภาษีที่จะต้องจ่ายแก่รัฐ

การปฏิบัติเบื้องต้นเกี่ยวกับการเงินการบัญชี

แนวทางในการปฏิบัติเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการด้านการเงินการบัญชีของวิสาหกิจชุมชน มีดังนี้

- **การมอบหมายหน้าที่ด้านการเงินการบัญชี**
วิสาหกิจชุมชนควรมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบงานด้านการเงิน ๑ คน และงานด้านบัญชี ๑ คน เพื่อเป็นการควบคุมภายในด้านการเงินการบัญชีที่ดี
- **การจัดทำเอกสารการรับเงิน**
ทุกครั้งที่วิสาหกิจชุมชนได้รับเงิน ไม่ว่าจะเป็นการรับเงินรายการใดๆ ต้องจัดทำเอกสารการรับเงิน คือ ใบเสร็จรับเงินของวิสาหกิจชุมชน และให้ผู้รับเงินลงลายมือชื่อรับเงินด้วยทุกครั้ง สำหรับการใช้ออกเอกสารการรับเงินให้ใช้เรียงตามลำดับเลขที่และใช้ต่อเนื่องไปจนกว่าจะหมดเล่มนั้นๆ จึงจะขึ้นเล่มใหม่ต่อไป
- **การจัดทำเอกสารการจ่ายเงิน**
การจ่ายเงินทุกครั้ง วิสาหกิจชุมชนต้องขอใบเสร็จรับเงินจากผู้ขาย หรือในกรณีผู้รับเงินไม่มีใบเสร็จรับเงิน เช่น การจ่ายค่าพาหนะ ให้ผู้รับเงินจัดทำใบเบิกเงินของวิสาหกิจชุมชน โดยระบุรายละเอียดการจ่ายเงิน พร้อมทั้งให้ผู้รับเงินและผู้จ่ายเงินลงลายมือชื่อรับเงินในใบเบิกเงินด้วย
- **วิสาหกิจชุมชน ต้องจัดทำบัญชีทุกวันที่มีรายการเงิน**
ทุกวันที่มีรายการรับ - จ่ายเงินเกิดขึ้น วิสาหกิจชุมชนต้องนำข้อมูลจากเอกสารการรับ - จ่ายเงินมาบันทึกไว้ในสมุดบัญชีต่างๆ ให้ครบถ้วน
- **การเก็บรักษาเงิน เอกสารการรับ - จ่ายเงิน และสมุดบัญชี**
 - วิสาหกิจชุมชนควรเก็บรักษาเงินสดไว้เพียงพอเท่าที่จำเป็นต้องใช้จ่ายส่วนที่เกินความต้องการควรนำฝากธนาคาร การเก็บรักษาควรมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบและเก็บรักษาไว้ในที่มั่นคงปลอดภัย
 - สมุดบัญชีเงินฝากธนาคาร และสมุดบัญชี ต้องเก็บรักษาไว้ในที่มั่นคงปลอดภัย
 - เอกสารการรับ - จ่ายเงิน ต้องเก็บเข้าแฟ้มไว้ โดยจัดเรียงตามลำดับวันที่ เดือน พ.ศ. เพื่อสะดวกในการค้นหาและตรวจสอบ

การจัดทำบัญชี

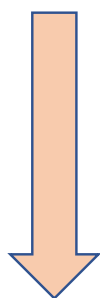
๑. ให้วิสาหกิจชุมชนบันทึกบัญชีตามเกณฑ์คงค้าง
๒. ให้วิสาหกิจชุมชนบันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับเงินสดในวันที่เกิดรายการนั้น สำหรับรายการอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับเงินสดให้บันทึกรายการบัญชีภายใน ๓ วัน นับแต่วันที่เกิดรายการ
๓. การบันทึกรายการบัญชีในสมุดบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ต้องมีเอกสารประกอบการลงบัญชีที่สมบูรณ์และครบถ้วน
๔. ให้วิสาหกิจชุมชน เก็บรักษาสมุดบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีไว้ไม่น้อยกว่า ๕ ปี

บทที่ ๒

รายการทางบัญชี สมุดบัญชีและเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี

ในการจัดทำบัญชีของกิจการจำเป็นต้องอาศัยเอกสาร หลักฐานที่เชื่อถือได้ เพื่อบันทึก รายการค้าที่เกิดขึ้นจนกระทั่งประมวลผลเพื่อนำเสนองบการเงิน ซึ่งสามารถสรุปขั้นตอนการจัดทำ รายงานทางการเงิน ได้ดังนี้

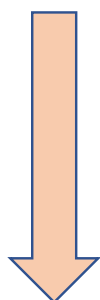
(๑) รายการค้าหรือรายการทางบัญชี

รวมรวบเอกสาร
หลักฐาน/จัดทำขึ้น

- การซื้อ - ขายสินค้า
- การให้บริการ รับจ้างต่างๆ
- การจ่ายค่าใช้จ่าย
- การรับ - จ่ายชำระหนี้
- ฯ ล ฯ

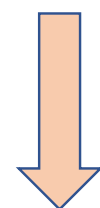
(๒) เอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี

วิเคราะห์รายการ

- ใบเสร็จรับเงิน
- ใบกำกับสินค้า/ใบส่งของ
- ใบสำคัญจ่าย
- สัญญาต่างๆ
- ฯ ล ฯ

(๓) บันทึกรายการในบัญชี

สรุปผลการดำเนินงาน
เมื่อสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี

- บัญชีรายวันหรือบัญชีขั้นต้น
- บัญชีแยกประเภท

(๔) งบการเงินหรือรายงานทางการเงิน

- งบแสดงฐานะการเงิน
- งบกำไรขาดทุน
- หมายเหตุประกอบงบการเงิน

รายการค้าหรือรายการทางบัญชี

รายการค้าหรือรายการทางบัญชี หมายถึง เหตุการณ์ทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์ หนี้สินและส่วนของผู้เจ้าของกิจการ รวมถึงรายการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก เช่น การซื้อวัตถุดิบ การขายสินค้า การให้บริการ การจ่ายค่าใช้จ่าย การรับ - จ่ายชำระหนี้ เป็นต้น

รายการทางบัญชี ประกอบด้วย ๕ ประเภท

- ๑. บัญชีประเภทสินทรัพย์
- ๒. บัญชีประเภทหนี้สิน
- ๓. บัญชีประเภททุน
- ๔. บัญชีประเภทรายได้
- ๕. บัญชีประเภทค่าใช้จ่าย

การวิเคราะห์รายการค้า (Business Transaction Analysis) หมายถึง การพิจารณา ว่ารายการค้าที่เกิดขึ้น มีผลทำให้สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้เจ้าของ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้น หรือลดลง เป็นจำนวนเท่าใด ซึ่งการวิเคราะห์รายการค้าที่ถูกต้องจะนำไปสู่การบันทึกบัญชีได้อย่างถูกต้องเช่นเดียวกัน

หลักการบัญชีคู่ (Double Entry Accounting) หมายถึง รายการค้าทุกรายการที่เกิดขึ้น เมื่อได้ทำการวิเคราะห์แล้วก็จะนำไปบันทึกบัญชี ๒ ด้านเสมอ คือ **ด้านเดบิต** (Dr) และ **ด้านเครดิต** (Cr)

การเพิ่มขึ้น/ลดลงในบัญชีแต่ละประเภทตามหลักการบัญชีคู่

บัญชีสินทรัพย์		บัญชีหนี้สิน	
เดบิต (เพิ่มขึ้น) 	เครดิต (ลดลง) 	เดบิต (ลดลง) 	เครดิต (เพิ่มขึ้น)
บัญชีค่าใช้จ่าย		บัญชีประเภททุน	
เดบิต (เพิ่มขึ้น) 	เครดิต (ลดลง) 	เดบิต (ลดลง) 	เครดิต (เพิ่มขึ้น)
		บัญชีรายได้	
		เดบิต (ลดลง) 	เครดิต (เพิ่มขึ้น)

สมการบัญชี (Accounting Equation) คือ ความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้ถือหุ้น (ทุน) โดยสามารถเขียนเป็นรูปสมการบัญชีได้ ดังนี้

	สินทรัพย์	=	หนี้สิน	+	ทุน
<u>ตัวอย่าง</u>	11,000 บาท	=	3,500 บาท	+	7,500 บาท

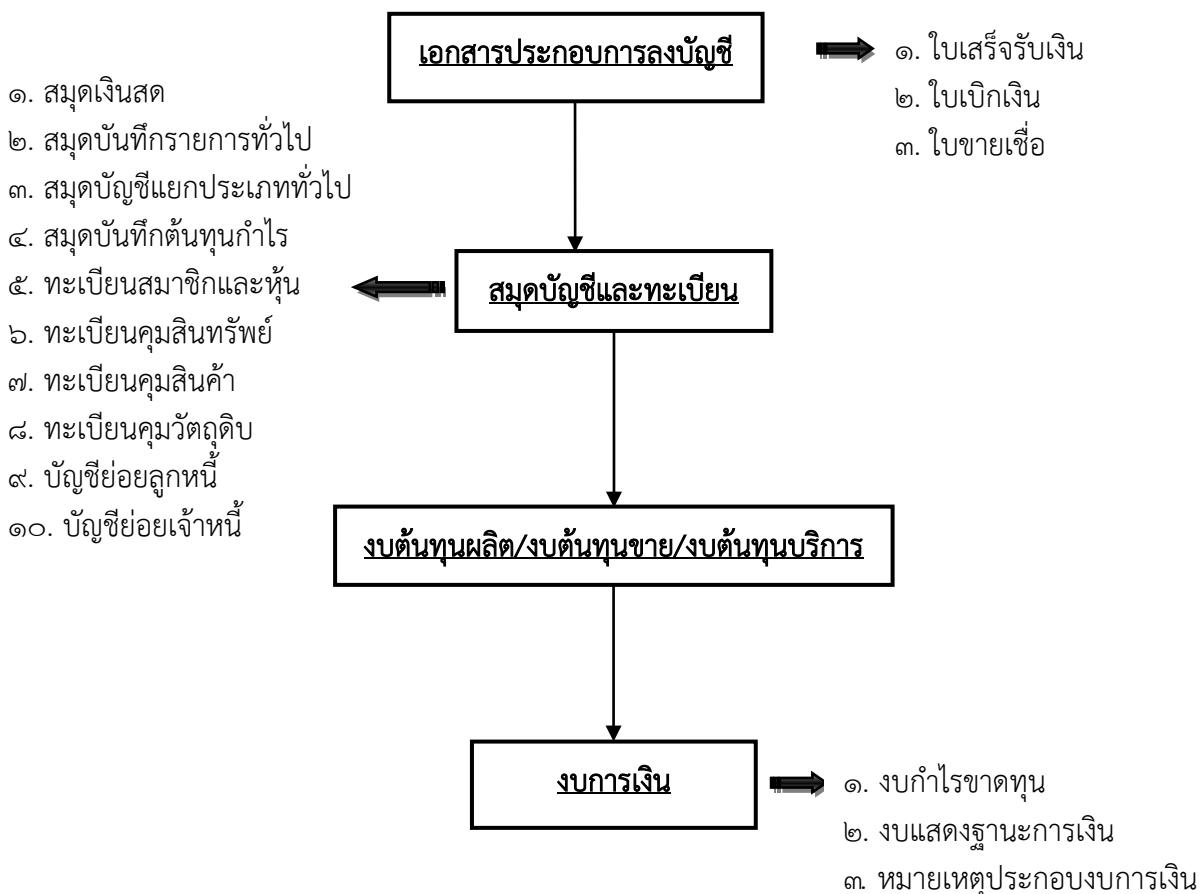
สมุดบัญชีและเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี

เอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี ได้แก่ บันทึกรายการ หนังสือ หรือเอกสารใดๆ ที่ใช้เป็นหลักฐานในการลงรายการในบัญชี ซึ่งแยกได้เป็น ๓ ประเภท คือ

๑. เอกสารที่จัดทำขึ้นโดยบุคคลภายนอก
๒. เอกสารที่วิสาหกิจชุมชนจัดทำขึ้น เพื่อออกให้แก่บุคคลภายนอก
๓. เอกสารที่วิสาหกิจชุมชนจัดทำขึ้น เพื่อใช้ในกิจการของตนเอง

เพื่อให้ง่ายต่อการจัดทำบัญชีสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มส่งเสริมพัฒนาการบัญชีชุมชน จึงได้สร้างสมุดบัญชีและเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี และมีขั้นตอนการจัดทำบัญชี ดังนี้

การจัดทำบัญชีมีขั้นตอนแสดงลำดับตามแผนผัง ดังนี้

เอกสารประกอบการบันทึกบัญชี ประกอบด้วย

๑. ใบเสร็จรับเงิน ใช้เป็นหลักฐานในการรับเงินทุกประเภท มีรูปแบบดังนี้

เล่มที่..... เลขที่.....																														
<p>.....</p> <p>ที่อยู่ เลขที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....</p> <p style="text-align: center;">ใบเสร็จรับเงิน</p> <p style="text-align: right;">วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....</p> <p>รับจาก..... อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่.....</p> <p>ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด..... ตามรายการดังต่อไปนี้</p>																														
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 10%;">ลำดับที่</th> <th style="width: 60%;">รายการ</th> <th style="width: 30%;">จำนวนเงิน</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">๑</td> <td>รับเงินค่าหุ้น</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">๒</td> <td>รับเงินค่าขายสินค้า.....จำนวนหน่วย.....</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">๓</td> <td>รับชำระหนี้ค่าสินค้าจากการขายสินค้าเงินเชื่อ</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">๔</td> <td>.....</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">๕</td> <td>.....</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">๖</td> <td>.....</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">๗</td> <td>.....</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">๘</td> <td>.....</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>(ตัวอักษร) รวมเงิน</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	ลำดับที่	รายการ	จำนวนเงิน	๑	รับเงินค่าหุ้น		๒	รับเงินค่าขายสินค้า.....จำนวนหน่วย.....		๓	รับชำระหนี้ค่าสินค้าจากการขายสินค้าเงินเชื่อ		๔		๕		๖		๗		๘			(ตัวอักษร) รวมเงิน	
ลำดับที่	รายการ	จำนวนเงิน																												
๑	รับเงินค่าหุ้น																													
๒	รับเงินค่าขายสินค้า.....จำนวนหน่วย.....																													
๓	รับชำระหนี้ค่าสินค้าจากการขายสินค้าเงินเชื่อ																													
๔																													
๕																													
๖																													
๗																													
๘																													
	(ตัวอักษร) รวมเงิน																													
<p>(ลงชื่อ).....</p> <p style="text-align: right;">ผู้รับเงิน</p>																														

วิธีการจัดทำ

๑. ให้ระบุข้อมูลต่างๆ ลงในใบเสร็จรับเงินให้ครบถ้วน เช่น วัน เดือน ปีที่รับเงิน ชื่อ - นามสกุล และที่อยู่ของผู้ที่ชำระเงินให้วิสาหกิจชุมชน เป็นต้น
๒. ให้ระบุจำนวนเงินที่ได้รับตามรายการรับเงินนั้นๆ หากเป็นการรับเงินนอกเหนือจากรายการที่กำหนดไว้ให้เขียนรายการเพิ่มเติมให้ชัดเจนว่าเป็นการรับเงินประเภทใด พร้อมระบุจำนวนเงิน
๓. ให้ระบุจำนวนเงินรวมเป็นตัวเลขและตัวอักษร
๔. ให้ผู้รับเงินลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

๒. ใบเบิกเงิน ใช้เป็นหลักฐานในการจ่ายเงินทุกประเภท ที่ผู้รับเงินไม่มีใบเสร็จรับเงินออกให้วิสาหกิจชุมชน มีรูปแบบดังนี้

..... ที่อยู่ เลขที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....			
ใบเบิกเงิน			
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....			
จ่ายให้แก่..... อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่.....			
ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด..... ตามรายการดังต่อไปนี้			
ลำดับที่	รายการ	จำนวนเงิน	
	(ตัวอักษร)	รวมเงิน	
(ลงชื่อ)..... ผู้รับเงิน		(ลงชื่อ)..... ผู้จ่ายเงิน	

วิธีการจัดทำ

๑. ให้ระบุข้อมูลต่างๆ ลงในใบเบิกเงินให้ครบถ้วน เช่น วัน เดือน ปีที่จ่ายเงิน ชื่อ - นามสกุล และที่อยู่ ของผู้วิสาหกิจชุมชนจ่ายเงินให้ เป็นต้น
๒. ให้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับการจ่ายเงินไว้ในช่อง “รายการ” ว่าเป็นการจ่ายเงินค่าอะไร เช่น ค่าจ้างแรงงาน ค่าพาหนะ เป็นต้น พร้อมทั้งระบุจำนวนเงิน
๓. ให้ระบุจำนวนเงินรวมเป็นตัวเลขและตัวอักษร
๔. ให้ผู้รับเงิน และผู้จ่ายเงินลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

หมายเหตุ

ถ้าผู้รับเงินมีใบเสร็จรับเงินออกให้วิสาหกิจชุมชน เช่น ใบเสร็จรับเงินของร้านค้า เป็นต้น สามารถใช้ใบเสร็จรับเงินนั้นๆ เป็นหลักฐานในการจ่ายเงินได้

๓. ใบขายเงินเชื่อ ใช้เป็นหลักฐานในการขายสินค้า ผลิตผล และผลิตภัณฑ์เป็นเงินเชื่อ ให้แก่สมาชิกหรือบุคคลภายนอก มีรูปแบบดังนี้

เล่มที่..... เลขที่.....				
.....				
ที่อยู่ เลขที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....				
ใบขายเงินเชื่อ				
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....				
ชื่อ..... บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล.....				
อำเภอ..... จังหวัด..... ได้รับสินค้า ดังรายการต่อไปนี้เป็นการถูกต้องแล้ว				
ที่	รายการ	จำนวน หน่วย	ราคา หน่วยละ	จำนวนเงิน
	(ตัวอักษร).....		รวมเงิน	
(ลงชื่อ)ผู้รับของ		(ลงชื่อ)ผู้ส่งของ		

วิธีการจัดทำ

๑. ให้ระบุข้อมูลต่างๆ ลงในใบขายเงินเชื่อให้ครบถ้วน เช่น วัน เดือน ปี ที่ทำการขายเชื่อ ชื่อ - นามสกุล และที่อยู่ของผู้ที่วิสาหกิจชุมชนขายของเงินเชื่อให้
๒. ให้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับการขายเชื่อไว้ในช่อง “รายการ” ว่าเป็นการขายเชื่ออะไร ให้ชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการตัดยอดสินค้า เช่น ขายปุ๋ยสูตร..... ขายผงซักฟอก..... ขนาด..... เป็นต้น
๓. ให้ระบุจำนวนเงินรวมเป็นตัวเลขและตัวอักษร
๔. ให้ผู้ส่งของและผู้รับของลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

สมุดบัญชี ประกอบด้วย

๑. **สมุดเงินสด** ใช้สำหรับบันทึกรายการรับ - จ่ายที่เป็นเงินสด เพื่อให้ทราบรายรับ - รายจ่าย และเงินสดคงเหลือประจำวัน โดยแบ่งออกเป็น ๒ ด้าน คือ

๑.๑ **รับเงินสด** ใช้บันทึกการรับเงินโดยแบ่งการรับเงินเป็นช่องย่อยๆ ซึ่งแต่ละช่อง ให้วิสาหกิจชุมชนแต่ละแห่งกำหนดประเภทการรับเงินที่วิสาหกิจชุมชนนั้นๆ มีการรับเงินเกิดขึ้นเป็นประจำหรือเป็นส่วนใหญ่ โดยแบ่งเป็นแต่ละช่อง ดังนี้

ช่อง **“รายได้”** สำหรับการรับเงินจากการขายสินค้า, ดอกเบี้ยรับ, ค่าบริการฯ และอื่นๆ ไว้สำหรับ ลงรายได้ที่ไม่ใช่รายได้หลักของกิจการ เช่น การขายเศษกระดาษ

ช่อง **“รับค่าหุ้น”** สำหรับการรับค่าหุ้นสมาชิก

ช่อง **“ถอนเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์”** สำหรับ รับเงินจากการถอนเงินจากธนาคาร หรือสหกรณ์

ช่อง **“อื่นๆ”** สำหรับการรับเงินนอกเหนือจากที่กล่าวมาหรือการรับเงินที่ไม่เกี่ยวกับรายได้ เช่น การรับชำระลูกหนี้การค้า การรับชำระหนี้จากลูกหนี้เงินให้กู้ยืม ได้รับเงินอุดหนุน หรือได้รับจากการกู้ยืม ได้รับเงินยืมโดยตรง เป็นต้น

๑.๒ **จ่ายเงินสด** ใช้บันทึกการจ่ายเงินโดยแบ่งการจ่ายเงินเป็นช่องย่อยๆ ซึ่งแต่ละช่อง ให้วิสาหกิจชุมชนแต่ละแห่งกำหนดประเภทการจ่ายเงินที่วิสาหกิจชุมชนนั้นๆ มีการจ่ายเงินเกิดขึ้นเป็นประจำหรือส่วนใหญ่ โดยแบ่งเป็นแต่ละช่อง ดังนี้

ช่อง **“ต้นทุนผลิต”** สำหรับธุรกิจที่ผลิตหรือแปรรูปผลิตภัณฑ์จะมี ๒ ช่อง คือ

๑. ซื้อวัตถุดิบ สำหรับการซื้อวัตถุดิบหลักในการผลิต

๒. ค่าใช้จ่ายในการผลิต สำหรับรายจ่ายที่เกี่ยวกับการผลิต เช่น ค่าแรงงาน ค่าแก๊ส ค่าขนส่งในการซื้อวัตถุดิบ เป็นต้น

ช่อง **“ต้นทุนขาย”** สำหรับธุรกิจที่ขายสินค้าอาจจะผลิตเองหรือซื้อมาขายไปจะมี ๒ ช่อง คือ

๑. ซื้อสินค้า สำหรับการซื้อสินค้าเพื่อมาจำหน่าย

๒. ค่าใช้จ่ายในการซื้อ เช่น ค่าขนส่งในการซื้อ

ช่อง **“ต้นทุนบริการ”** สำหรับธุรกิจให้บริการมีการกำหนดช่องรายการ ๒ ช่อง ดังนี้

๑. ดอกเบี้ยจ่าย สำหรับ ดอกเบี้ยจ่ายของเงินกู้ที่นำมาให้สมาชิกกู้ต่อ

๒. สำหรับ ต้นทุนตามประเภทของการให้บริการ

ช่อง **“จ่ายคืนค่าหุ้น”** สำหรับการจ่ายคืนค่าหุ้นสมาชิก

ช่อง **“นำเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์”** สำหรับ นำเงินฝากธนาคารหรือสหกรณ์

ช่อง **“ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน”** สำหรับการจ่ายค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยง พาหนะ ค่ารับรองลูกค้า ค่าโฆษณา ค่าขนส่งออก ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า เป็นต้น

ช่อง **“อื่นๆ”** สำหรับการจ่ายเงิน นอกเหนือจากที่กล่าวมาหรือการจ่ายเงินที่ไม่เกี่ยวกับต้นทุน และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เช่น การจ่ายชำระเจ้าหนี้การค้า การจ่ายชำระหนี้เจ้าหนี้เงินให้กู้ยืม การซื้อสินทรัพย์ หรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น ค่าทำบุญ ค่าช่วยงานศพ เป็นต้น

วิธีการจัดทำสมุดเงินสด

๑. ยอดยกมา ให้นำยอดเงินสดคงเหลือของวันสิ้นเดือนก่อนมาบันทึกไว้ในช่องเงินสดคงเหลือ
๒. บันทึกจำนวนเงินสดที่ได้รับในแต่ละวันตามประเภทของการรับเงินสดที่เกิดขึ้น
๓. บันทึกรายการรับเงินอื่น ๆ ที่เกิดขึ้น ได้แก่ รับเงินจากการกู้ยืม รับเงินยืมทดลอง ฯลฯ
๔. บันทึกจำนวนเงินสดที่ได้รับในแต่ละวันตามรายการรับเงินอื่น ๆ ตามข้อ (๓)
๕. บันทึกผลลัพธ์ ของการรวมยอดเงินด้าน รับเงินสด ทุกช่อง ตามข้อ (๒) + (๔)
๖. บันทึกจำนวนเงินสดที่จ่ายในแต่ละวันตามประเภทของการจ่ายเงินสดที่เกิดขึ้น
๗. บันทึกรายการจ่ายเงินอื่น ๆ ที่เกิดขึ้น ได้แก่ ชำระหนี้เงินกู้ยืม ชำระหนี้เจ้าหนี้การค้า หรือค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่าทำบุญ ค่าช่วยงานศพ เป็นต้น
๘. บันทึกจำนวนเงินสดที่ได้จ่ายในแต่ละวันตามรายการจ่ายเงินอื่น ๆ ตามข้อ (๗)
๙. บันทึก **ผลลัพธ์** ของการรวมยอดเงินด้าน **จ่ายเงินสด** ทุกช่อง ตามข้อ (๖) + (๘)
๑๐. บันทึก **ผลลัพธ์** ของการนำเงินสดคงเหลือวันก่อนหายอดคงเหลือ รวมกับ จำนวนเงินตามข้อ (๕) หักด้วยจำนวนเงินตามข้อ (๙) ของวันที่ต้องการหายอดคงเหลือ
๑๑. บันทึกยอดรวมของแต่ละช่องของด้าน “**รับเงินสด**” และ “**จ่ายเงินสด**”

๒. สมุดบันทึกรายการทั่วไป ใช้สำหรับบันทึกรายการต่างๆ ที่ไม่เกี่ยวกับเงินสด เช่น การซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ หรือสำหรับการบันทึกดอกเบี้ยรับเงินฝากธนาคาร เป็นต้น มีรูปแบบดังนี้

สมุดบันทึกรายการทั่วไป

ปี เดือน วัน		รายการ	ขายสินค้า เงินเชื่อ	ซื้อสินค้า เป็นเงินเชื่อ	ซื้อวัตถุดิบ เป็นเงินเชื่อ	ดอกเบี้ย เงินฝากธนาคาร	
(๑)		(๒)	(๓)	(๔)	(๕)	(๖)	
รวมเดือน.....							

วิธีการจัดทำ

๑. ใส่วัน เดือน ปีที่เกิดรายการ โดยเขียน พ.ศ. ไว้ตอนบนของช่อง แล้วเขียนชื่อเดือน และวันที่ในบรรทัดต่อมา
๒. ใส่ชื่อบัญชี และคำอธิบายที่เกี่ยวกับรายการที่เกิดขึ้น เช่น
กรณีขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ ใส่ชื่อบัญชี ลูกหนี้การค้า คำอธิบาย ขายแซมพูให้ร้าน สวยบิวตี้
กรณีซื้อสินค้า/วัตถุดิบ เป็นเงินเชื่อ ใส่ชื่อบัญชี เจ้าหนี้การค้า คำอธิบาย ซื้อปุ๋ยจากร้าน แก้วการค้า
กรณีได้รับดอกเบี้ยจากธนาคาร ใส่ชื่อบัญชี เงินฝากธนาคาร-ออมสิน คำอธิบาย ได้รับดอกเบี้ยเงินฝาก
๓. ใส่จำนวนเงินที่ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ
๔. ใส่จำนวนเงินที่ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ
๕. ใส่จำนวนเงินที่ซื้อวัตถุดิบเป็นเงินเชื่อ
๖. ใส่จำนวนเงินดอกเบี้ยที่ได้รับจากเงินฝากธนาคาร

๓. **สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป** คือ บัญชีที่รวบรวมการบันทึกรายการค้าที่เกิดขึ้นไว้เป็นหมวดหมู่ โดยการผ่านรายการจากสมุดรายวันขึ้นต้น (สมุดบันทึกรายการทั่วไป, สมุดเงินสด) มายังบัญชีแยกประเภท ตามหลักบัญชีคู่ ทำให้วิสาหกิจชุมชนสามารถนำข้อมูลมาจัดทำงบทดลองงบการเงินได้สะดวกและรวดเร็ว สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป มีรูปแบบดังนี้

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
ชื่อบัญชี.....

ปี เดือน วัน	รายการ	จำนวนเงิน		จำนวนเงินคงเหลือ	
		เดบิต (ด้านซ้าย)	เครดิต (ด้านขวา)	ด้านซ้าย	ด้านขวา

ขั้นตอนการผ่านรายการจากสมุดรายวันขึ้นต้น (สมุดบันทึกรายการทั่วไป สมุดเงินสด) ไปบัญชีแยกประเภทมีดังนี้

ขั้นที่ ๑ นำชื่อบัญชีเดบิตและเครดิตที่บันทึกไว้ในสมุดบันทึกรายการทั่วไปและสมุดเงินสดมาตั้งในบัญชีแยกประเภททุกบัญชีที่ไม่ซ้ำกัน

ขั้นที่ ๒ การผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภท ให้ยึดการบันทึกรายการในสมุดบันทึกรายการทั่วไป และสมุดเงินสด เป็นหลัก

- ถ้าการบันทึกรายการ แยกเป็นแต่ละบัญชีในสมุดเงินสดและสมุดบันทึกรายการทั่วไปบันทึกไว้ด้านเดบิต (ซ้าย) ผ่านไปแยกประเภทก็ต้องผ่านไปด้วยด้านเดบิต (ซ้าย)

- ถ้าการบันทึกรายการ แยกเป็นแต่ละบัญชีในสมุดเงินสดและสมุดบันทึกรายการทั่วไปบันทึกไว้ด้านเครดิต (ขวา) ผ่านไปแยกประเภทก็ต้องผ่านไปด้วยด้านเครดิต (ขวา)

- เขียน วัน เดือน ปี ทุกครั้งที่บันทึกรายการ

- เขียนจำนวนเงินลงในช่องจำนวนเงินทั้งด้านเดบิตและเครดิต โดยยึดด้านที่บันทึกในสมุดบันทึกรายการทั่วไปและสมุดเงินสด เป็นหลัก

หมายเหตุ : จำนวนเงินคงเหลือจะถูกนำไปบันทึกไว้ในงบทดลองในด้านเดียวกัน

๔. สมุดบันทึกต้นทุนกำไร ใช้สำหรับบันทึกรายการขายสินค้าที่ผลิตได้และต้นทุนการผลิตสินค้าหรือต้นทุนบริการ เพื่อคำนวณหาผลกำไรจากการผลิตสินค้าหรือบริการแต่ละครั้ง มีรูปแบบดังนี้

สมุดบันทึกต้นทุนกำไร
สำหรับงวดตั้งแต่วันที่..... ถึงวันที่.....

รายได้ :-

- ขายสินค้า
- ดอกเบียรับ
- รายได้ค่าบริการ
-
- รายได้อื่นๆ
- ดอกเบียรับเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์
- รวมรายได้**

บาท

(1)	
(2)	
(3)	
(4)	
(5)	
(6)	
(7)	(7)

ค่าใช้จ่าย :-

ต้นทุนผลิต	วัตถุดิบคงเหลือต้นงวด
	บวก ซื้อวัตถุดิบ (รวมซื้อสดและซื้อเชื่อ)
ค่าใช้จ่ายในการผลิต
	รวม
	หัก วัตถุดิบคงเหลือสิ้นงวด
ต้นทุนขาย	ต้นทุนสินค้าที่ผลิตได้ทั้งหมด
	บวก สินค้าคงเหลือต้นงวด
ซื้อสินค้า (รวมซื้อสดและซื้อเชื่อ)
ค่าใช้จ่ายในการซื้อ
	หัก สินค้าคงเหลือสิ้นงวด
	ต้นทุนสินค้าที่ขายได้
ต้นทุนบริการ	ต้นทุนบริการ :-
ดอกเบียจ่าย
.....
	รวมต้นทุนบริการ
	รวมต้นทุนสินค้าที่ขายได้
	บวก ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน
รวมค่าใช้จ่าย

(8)		
(9)		
(10)		
(11)		
(12)		
(13)	(13)	
	(14)	
	(15)	
	(16)	
	(17)	
	(18)	
(19)		
(20)		
(21)	(21)	
	(22)	
	(23)	
(24)	(24)	
	(25)	

กำไร (ขาดทุน)

ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย (สินค้าที่ผลิตได้)

$$= \frac{\text{ต้นทุนการผลิต}}{\text{จำนวนสินค้าที่ผลิตได้}} = \underline{\hspace{2cm}} = \boxed{\hspace{2cm}} \text{ บาท}$$

วิธีการจัดทำ

ให้นำข้อมูลจากสมุดบัญชีต่างๆ มาใส่ในสมุดบันทึกต้นทุนกำไร ดังนี้

๑. สมุดเงินสด ด้าน รับเงินสด ช่อง “รายได้” (ขายสินค้า) รวมกับสมุดบันทึกรายการทั่วไป ช่อง “ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ”
๒. สมุดเงินสด ด้าน รับเงินสด ช่อง “รายได้” (ดอกเบี้ยรับ)
๓. สมุดเงินสด ด้าน รับเงินสด ช่อง “รายได้” (รายได้ค่าบริการ)
๔. สมุดเงินสด ด้าน รับเงินสด ช่อง “รายได้” (ตามประเภทของรายได้ที่ระบุ)
๕. สมุดเงินสด ด้าน รับเงินสด ช่อง “รายได้” (รายได้อื่นๆ)
๖. สมุดบันทึกรายการทั่วไป ช่อง “ดอกเบี้ยรับเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์”
๗. นำรายการที่ ๑ + ๒ + ๓ + ๔ + ๕ + ๖
๘. ทะเบียนคุมวัตถุดิบ ช่อง “ยอดคงเหลือ (ต้นงวด)” โดยแสดงจำนวนเงินของวัตถุดิบยกมาต้นงวด
 คุณราคาต้นทุน
๙. สมุดเงินสด ด้าน จ่ายเงินสด ช่อง “ต้นทุนผลิต” (ซื้อวัตถุดิบ) รวมกับสมุดบันทึกรายการทั่วไป
 ช่อง “ซื้อวัตถุดิบเป็นเงินเชื่อ”
๑๐. สมุดเงินสด ด้าน จ่ายเงินสด ช่อง “ต้นทุนผลิต” (ค่าใช้จ่ายในการผลิต)
๑๑. นำรายการที่ ๘ + ๙ + ๑๐
๑๒. ทะเบียนคุมวัตถุดิบ ช่อง “ยอดคงเหลือ (ปลายงวด)” โดยแสดงจำนวนเงินของวัตถุดิบปลายงวด
 คุณราคาต้นทุน
๑๓. นำรายการที่ ๑๑ + ๑๒
๑๔. ทะเบียนคุมสินค้า ช่อง “ยอดคงเหลือ (ต้นงวด)” โดยแสดงจำนวนเงินของสินค้ายกมาต้นงวด
 คุณราคาต้นทุน
๑๕. สมุดเงินสด ด้าน จ่ายเงินสด ช่อง “ต้นทุนขาย” (ซื้อสินค้า) รวมกับสมุดบันทึกรายการทั่วไป
 ช่อง “ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ”
๑๖. สมุดเงินสด ด้าน จ่ายเงินสด ช่อง “ต้นทุนขาย” (ค่าใช้จ่ายในการซื้อ)
๑๗. ทะเบียนคุมสินค้า ช่อง “ยอดคงเหลือ (ปลายงวด)” โดยแสดงจำนวนเงินของสินค้าปลายงวด
 คุณราคาต้นทุน
๑๘. นำรายการที่ ๑๓ + ๑๔ + ๑๕ + ๑๖ + ๑๗
๑๙. สมุดเงินสด ด้าน จ่ายเงินสด ช่อง “ต้นทุนบริการ” (ดอกเบี้ยจ่าย)
๒๐. สมุดเงินสด ด้าน จ่ายเงินสด ช่อง “ต้นทุนบริการ” (ตามประเภทของต้นทุนบริการที่ระบุ)
๒๑. นำรายการที่ ๑๙ + ๒๐
๒๒. นำรายการที่ ๑๘ + ๒๑
๒๓. สมุดเงินสด ด้าน จ่ายเงินสด ช่อง “ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน” (ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน
 ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ,
 ค่าสาธารณูปโภค โดยไม่รวมถึงค่าทำบุญ หรือบริจาค)
๒๔. นำรายการที่ ๒๒ + ๒๓
๒๕. นำรายการที่ ๗ - ๒๔

หมายเหตุ : ข้อที่ ๑ - ๖ , ๙ - ๑๐, ๑๕ - ๑๖ , ๑๙ - ๒๐ และ ๒๓ สามารถขุดยอดได้จากสมุดบัญชีประเภททั่วไป

ทะเบียนต่างๆ ประกอบด้วย

๑. ทะเบียนสมาชิกและหุ้น ใช้สำหรับบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับสมาชิกแต่ละคน โดยเรียงลำดับ ตามเลขทะเบียนสมาชิก มีรูปแบบดังนี้

ทะเบียนสมาชิกและหุ้น

ชื่อ - สกุล เลขทะเบียนสมาชิก.....

ที่อยู่

เลขบัตรประจำตัวประชาชน

ปี เดือน วัน	รายการ	จำนวนเงินค่าหุ้น			หมายเหตุ
		เพิ่ม	จ่ายคืน	คงเหลือ	
(๑)	(๒)	(๓)	(๔)	(๕)	(๖)

วิธีการจัดทำ

- ส่วนหัวตอนบนให้ใส่ชื่อ - สกุล เลขทะเบียนสมาชิก ที่อยู่ และเลขที่บัตรประจำตัวประชาชน
- ๑. ใส่วัน เดือน ปีที่ถือหุ้น หรือจ่ายคืนค่าหุ้น โดยเขียน พ.ศ. ไว้ตอนบนของช่อง แล้วเขียนชื่อเดือน และวันที่ในบรรทัดต่อมา
- ๒. ใส่ข้อความที่เกี่ยวกับรายการที่เกิดขึ้น เช่น ชื่อหุ้นเพิ่ม จ่ายคืนค่าหุ้น
- ๓. ใส่จำนวนเงินที่เพิ่มหุ้น
- ๔. ใส่จำนวนเงินที่จ่ายคืนค่าหุ้น
- ๕. ใส่จำนวนเงินคงเหลือของหุ้นที่ถือ
- ๖. ใส่ข้อความที่เกี่ยวข้อง และอาจเป็นประโยชน์ในอนาคตต่อไป

๒. ทะเบียนสินทรัพย์ถาวร (สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน) ใช้สำหรับบันทึกรายการสินทรัพย์ของวิสาหกิจชุมชนที่ลงทุนซื้อหรือสร้างเครื่องใช้ที่สามารถใช้งานได้มากกว่า ๑ ปี และมีราคาสูง เช่น กี้อผ้า เต่าแก๊ส ถังสแตนเลส เครื่องกรองน้ำ เป็นต้น ซึ่งในการที่จะคำนวณกำไรขาดทุนของวิสาหกิจชุมชนต้องคิดค่าใช้จ่ายโดยประมาณขึ้นจากประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สินทรัพย์นั้น เรียก ค่าใช้จ่ายนี้ว่า “ ค่าเสื่อมราคา ”

สำหรับการคำนวณค่าเสื่อมราคา เป็นไปตามระเบียบของนายทะเบียนสหกรณ์กำหนด กรณีคำนวณแบบวิธีเส้นตรง ทำโดยนำราคาทุนของสินทรัพย์หารด้วยอายุการใช้งานของสินทรัพย์นั้น หากสินทรัพย์มีอายุการใช้งานไม่เต็มปี ให้คำนวณตามระยะเวลาเป็นวัน โดยกำหนดให้ ๑ ปี มี ๓๖๕ วัน ผลลัพธ์ได้เท่าใดถือเป็นค่าเสื่อมราคาแต่ละปีตั้งแต่เริ่มซื้อสินทรัพย์ จนหมดอายุการใช้งาน เมื่อคิดค่าเสื่อมราคาถึงงวดสุดท้ายแล้วให้คงเหลือมูลค่าสินทรัพย์ไว้ ๑ บาท จนกว่าสินทรัพย์นั้นจะสิ้นสภาพหรือดัดบัญชี

ทะเบียนสินทรัพย์ถาวร

ชื่อสินทรัพย์..... อายุการใช้งาน.....ปี

ปี		รายการ	ราคาทุน		ค่าเสื่อมราคา		ราคาสุทธิ		หมายเหตุ
เดือน	วัน		(๓)	(๔)	(๕)	(๖)			
(๑)		(๒)							

วิธีการจัดทำ

- ส่วนหัวตอนบนให้ใส่ชื่อทรัพย์สินถาวร และจำนวนปีที่คาดว่าจะทรัพย์สินจะใช้งานได้
๑. ใส่วัน เดือน ปีที่เกิดรายการ โดยเขียน พ.ศ. ไว้ตอนบนของช่อง แล้วเขียนชื่อเดือน และวันที่ในบรรทัดต่อมา
 ๒. ใส่ข้อความที่เกี่ยวกับรายการที่เกิดขึ้น เช่น ชื่อร้านที่ซื้อ รุ่น ยี่ห้อ จำนวน หรือ ค่าเสื่อมราคา
 ๓. ใส่จำนวนเงินที่ซื้อทรัพย์สิน
 ๔. ใส่จำนวนเงินที่คำนวณค่าเสื่อมราคาในแต่ละปี
 ๕. ใส่จำนวนเงินสุทธิของทรัพย์สินถาวรหลังหักค่าเสื่อมราคาในแต่ละปีแล้ว
 ๖. ใส่ข้อความที่เกี่ยวข้อง และอาจเป็นประโยชน์ในอนาคตต่อไป

๓. ทะเบียนคุมสินค้า ใช้สำหรับลงรายการสินค้าที่ซื้อมา ขายไป สินค้าสำเร็จรูปที่ผลิตได้ และจำหน่ายออกไป ปริมาณสินค้าคงเหลือ มีรูปแบบดังนี้

ทะเบียนคุมสินค้า

ชื่อสินค้า.....

หน่วยนับ.....ราคาทุนต่อหน่วย.....ราคาขายต่อหน่วย.....

ปี เดือน วัน	รายการ	รับ (หน่วย)	จ่าย (หน่วย)	คงเหลือ (หน่วย)
(๑)	(๒)	(๓)	(๔)	(๕)

วิธีการจัดทำ

ส่วนหัวตอนบนให้ใส่ชื่อสินค้า หน่วยนับ ราคาทุนต่อหน่วย และราคาขายต่อหน่วย

1. ใส่วัน เดือน ปีที่เกิดรายการสินค้า โดยเขียน พ.ศ. ไว้ตอนบนของช่อง แล้วเขียนชื่อ เดือน และวันที่ในบรรทัดต่อไป
2. ใส่ข้อความที่เกี่ยวกับรายการที่เกิดขึ้น เช่น ชื่อสินค้า ขายสินค้า
3. ใส่จำนวนหน่วยของสินค้าที่ซื้อมา
4. ใส่จำนวนหน่วยของสินค้าที่ขายไป
5. ใส่จำนวนหน่วยคงเหลือของสินค้า

๔. ทะเบียนคุมวัตถุดิบ ใช้สำหรับบันทึกรายการวัตถุดิบที่ซื้อมาใช้ไปในการผลิต และปริมาณวัตถุดิบคงเหลือ เพื่อควบคุมวัตถุดิบแต่ละชนิดให้เป็นไปอย่างถูกต้อง มีรูปแบบดังนี้

ทะเบียนคุมวัตถุดิบ

ชื่อวัตถุดิบ.....

หน่วยนับ..... ราคาทุนต่อหน่วย..... ราคาขายต่อหน่วย.....

ปี เดือน วัน	รายการ	รับ (หน่วย)	จ่าย (หน่วย)	คงเหลือ (หน่วย)
(๑)	(๒)	(๓)	(๔)	(๕)

วิธีการจัดทำ

- ส่วนหัวตอนบนให้ใส่ชื่อวัตถุดิบ หน่วยนับ ราคาทุนต่อหน่วย และราคาขายต่อหน่วย
๑. ใส่วัน เดือน ปีที่เกิดรายการวัตถุดิบ โดยเขียน พ.ศ. ไว้ตอนบนของช่อง แล้วเขียนชื่อเดือน และวันที่ในบรรทัดต่อมา
 ๒. ใส่ข้อความที่เกี่ยวกับรายการที่เกิดขึ้น เช่น ชื่อวัตถุดิบ หรือวัตถุดิบที่ใช้ไป
 ๓. ใส่จำนวนหน่วยของวัตถุดิบที่ซื้อมา
 ๔. ใส่จำนวนหน่วยของวัตถุดิบที่ใช้ไป
 ๕. ใส่จำนวนหน่วยคงเหลือของวัตถุดิบ

๕. บัญชีย่อยลูกหนี้ ใช้สำหรับบันทึกรายละเอียดการขายสินค้าเป็นเงินเชื่อหรือการให้สินเชื่อ (การให้กู้ยืมเงิน) แยกเป็นรายชื่อลูกหนี้แต่ละราย การรับชำระคืนและยอดหนี้คงเหลือ มีรูปแบบดังนี้

บัญชีย่อยลูกหนี้

ชื่อลูกหนี้.....

ปี เดือน วัน		รายการ	จำนวนเงิน ที่เป็นหนี้		ชำระ		คงเหลือ		หมายเหตุ
(๑)		(๒)	(๓)		(๔)		(๕)		(๖)

วิธีการจัดทำ

ส่วนหัวตอนบนให้ใส่ชื่อลูกหนี้

๑. ใส่วัน เดือน ปีที่เกิดรายการ โดยเขียน พ.ศ. ไว้ตอนบนของช่อง แล้วเขียนชื่อเดือน และวันที่
ในบรรทัดต่อมา
๒. ใส่ข้อความที่เกี่ยวกับรายการที่เกิดขึ้น เช่น การขายเชื่อ การให้กู้ยืมเงิน หรือรับชำระหนี้
๓. ใส่จำนวนเงินที่ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ หรือเงินที่ให้กู้ยืม
๔. ใส่จำนวนเงินที่ได้รับชำระหนี้
๕. ใส่จำนวนเงินที่คงเหลือของลูกหนี้
๖. ใส่ข้อความที่เกี่ยวข้อง และอาจเป็นประโยชน์ในอนาคตต่อไป

๖. บัญชีย่อยเจ้าหนี้ ใช้สำหรับบันทึกรายละเอียดการซื้อขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ การกู้ยืมเงิน, รับฝากเงิน, เงินยืมตรงอื่นๆ แยกเป็นรายชื่อเจ้าหนี้แต่ละราย การชำระคืนและยอดหนี้คงเหลือ มีรูปแบบดังนี้

บัญชีย่อยเจ้าหนี้

- เจ้าหนี้การค้า
- เจ้าหนี้เงินกู้
- เจ้าหนี้เงินรับฝาก
- เจ้าหนี้อื่นๆ

ชื่อ - สกุล..... เลขทะเบียนสมาชิก.....

ที่อยู่.....

เลขบัตรประจำตัวประชาชน

ปี เดือน วัน	รายการ	จำนวนเงินที่เป็นหนี้			ดอกเบี้ย	หมายเหตุ
		เพิ่ม	จ่ายคืน	คงเหลือ		
(๑)	(๒)	(๓)	(๔)	(๕)	(๖)	(๗)

วิธีการจัดทำ

ส่วนหัวตอนบนให้เลือกว่าเป็นเจ้าหนี้ประเภทใด แล้วให้ใส่ชื่อ - สกุลเจ้าหนี้ ที่อยู่ และเลขบัตรประจำตัวประชาชน

๑. ใส่วัน เดือน ปีที่เกิดรายการ โดยเขียน พ.ศ. ไว้ตอนบนของช่อง แล้วเขียนชื่อเดือน และวันที่ในบรรทัดต่อมา
๒. ใส่ข้อความที่เกี่ยวกับรายการที่เกิดขึ้น เช่น ชื้อเชื่อ หรือจ่ายชำระหนี้
๓. ใส่จำนวนเงินที่เป็นหนี้เพิ่ม
๔. ใส่จำนวนเงินที่ได้จ่ายชำระหนี้
๕. ใส่จำนวนเงินเป็นหนี้คงเหลือ
๖. ใส่จำนวนเงินค่าดอกเบี้ย (ถ้ามี)
๗. ใส่ข้อความที่เกี่ยวข้อง และอาจเป็นประโยชน์ในอนาคตต่อไป

บทที่ ๓

การจัดทำเอกสารและการบันทึกรายการบัญชี

เป็นการรวบรวมเอกสารประกอบการลงบัญชีโดยทำการวิเคราะห์รายการค้าที่เกิดขึ้นตามหลักการบัญชี และนำรายการดังกล่าวไปบันทึกในสมุดบัญชี โดยเรียงลำดับก่อน – หลังตามรายการที่เกิดขึ้น โดยขั้นตอนในการบันทึกบัญชี สรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 รวบรวมข้อมูลที่เกิดขึ้น (การรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ)

ขั้นตอนที่ 2 จัดเตรียมเอกสารสำหรับรายการบัญชีที่เกิดขึ้น

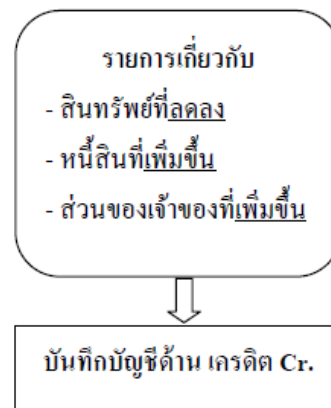
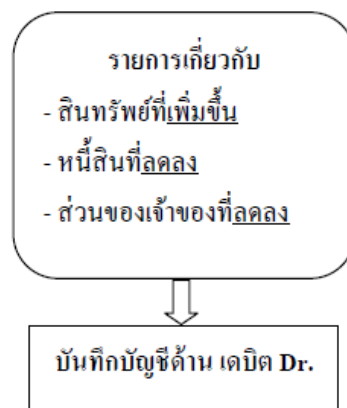

ขั้นตอนที่ 3 บันทึกรายการบัญชีในสมุดรายวัน โดยเรียงลำดับตามวันที่เกิดรายการ
ขั้นตอนที่ 4 ผ่านรายการจากสมุดรายวันไปยังบัญชีแยกประเภท
ขั้นตอนที่ 5 รวบรวมยอดบัญชีแยกประเภทแต่ละบัญชี และนำยอดรวมมาสรุปในงบทดลอง
ขั้นตอนที่ 6 ปรับปรุงรายการที่อาจจะยังไม่สมบูรณ์ให้สมบูรณ์สำหรับงวดนั้น

ขั้นตอนที่ 7 จัดทำงบการเงิน

หลักในการบันทึกบัญชี

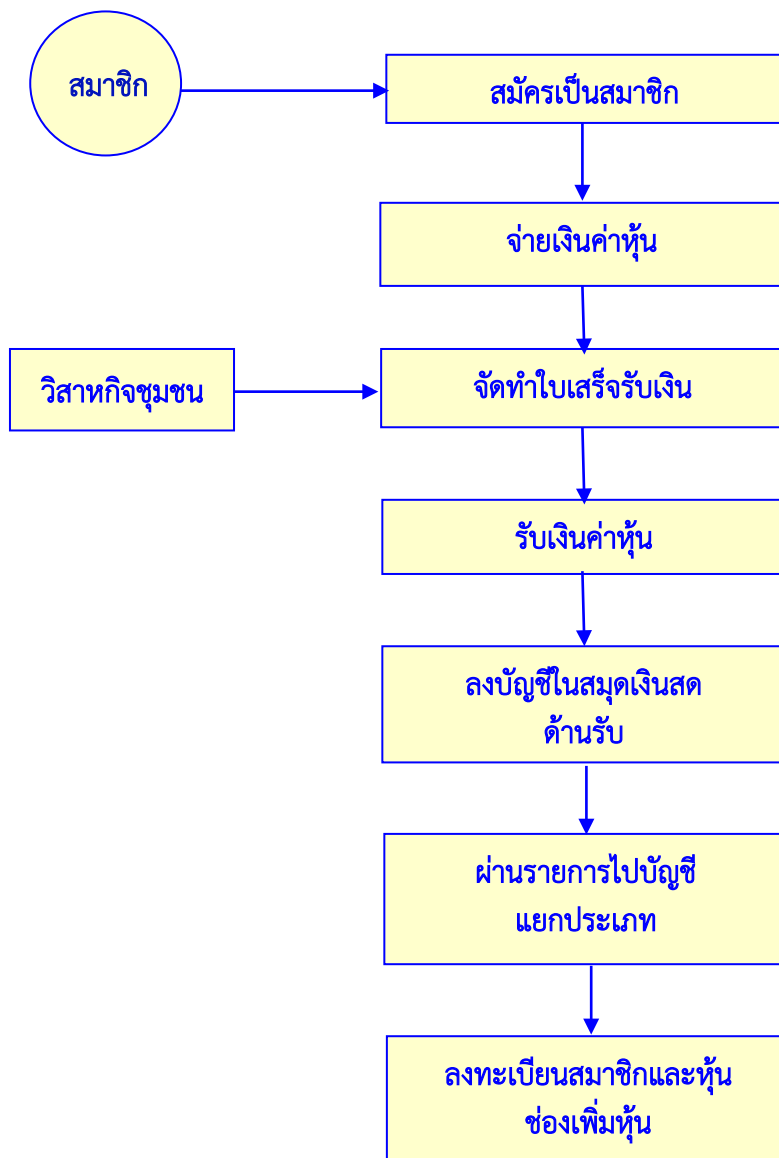

เพื่อให้การจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนเป็นไปอย่างสะดวกยิ่งขึ้น ในที่นี้จึงได้ยกตัวอย่างขั้นตอนการจัดทำเอกสารและการบันทึกบัญชีเกี่ยวกับการดำเนินงานทั่วไป ดังนี้

๑. การรับเงินค่าหุ้น	๒. การซื้อทรัพย์สิน
๓. การรับเงินอุดหนุน/เงินสนับสนุน	๔. การรับเงินกู้ยืม
๕. การนำเงินฝากธนาคาร	๖. การซื้อสินค้าเป็นเงินสด
๗. การซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ	๘. การขายสินค้าเป็นเงินสด
๙. การขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ	๑๐. การถอนเงินฝากธนาคาร
๑๑. การจ่ายค่าใช้จ่าย	๑๒. การจ่ายเงินค่าหุ้นคืนให้สมาชิก (เมื่อสมาชิกลาออก)
๑๓. การรับชำระหนี้จากการขายสินค้าเงินเชื่อ	๑๔. การรับดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร

๑. การรับเงินค่าหุ้น

สมาชิกเป็นเจ้าของวิสาหกิจชุมชนโดยการถือหุ้นของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งสมาชิกแต่ละคนจะถือหุ้นจำนวนมากน้อยเท่าใด เป็นไปตามความสมัครใจของสมาชิก สำหรับขั้นตอนปฏิบัติเกี่ยวกับการรับเงินค่าหุ้น มีดังนี้

ตัวอย่างที่ ๑ วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ รับเงินค่าหุ้นจากสมาชิก จำนวน ๔,๐๐๐ บาท ดังนี้

- นายเก่ง กล้าหาญ ๑,๐๐๐ บาท
- นายแสง สุกใส ๒,๐๐๐ บาท
- นางแก้ว เกิดดี ๑,๐๐๐ บาท

การจัดทำเอกสารและการลงบัญชี เป็นดังนี้

จัดทำเอกสารประกอบการลงบัญชี คือ ใบเสร็จรับเงิน เพื่อเป็นหลักฐานการรับเงินค่าหุ้น จากสมาชิกทั้ง ๓ ราย โดยฉีกใบเสร็จรับเงินใบแรกซึ่งเป็นต้นฉบับให้สมาชิกเก็บไว้ เป็นหลักฐาน ส่วนสำเนาวิสาทกิจชุมชนใช้เป็นหลักฐานในการลงบัญชี

	เล่มที่ <u> ๑ </u>	
	เลขที่ <u> ๐๐๑ </u>	
วิสาทกิจชุมชน _____ กลุ่มชุมชนบ้านตัวอย่าง _____ ที่อยู่ เลขที่ <u> ๕ </u> ตำบล <u> ท่านา </u> อำเภอ <u> กะปง </u> จังหวัด <u> พังงา </u>		
ใบเสร็จรับเงิน		
วันที่ <u> ๑ </u> เดือน <u> ธันวาคม </u> พ.ศ. <u> ๒๕๖๓ </u>		
รับจาก <u> นายเก่ง กล้าหาญ </u> อยู่บ้านเลขที่ <u> ๓ </u> หมู่ที่ <u> ๑ </u> <u> ตำบลท่านา อำเภอกะปง จังหวัดพังงา </u> ตามรายการดังต่อไปนี้		
ลำดับที่	รายการ	จำนวนเงิน
๑	รับเงินค่าหุ้น	๑,๐๐๐ -
๒	รับเงินค่าขายสินค้า จำนวนหน่วย	
๓	รับชำระหนี้ค่าสินค้าจากการขายสินค้าเงินเชื่อ	
๔	
๕	
๖	
๗	
๘	
	(ตัวอักษร) <u> - หนึ่งพันบาทถ้วน - </u> รวมเงิน	๑,๐๐๐ -
(ลงชื่อ <u> ทองดี มั่งมี </u> ผู้รับเงิน)		

เล่มที่ ๑		
เลขที่ ๐๐๒		
วิสาหกิจชุมชน _____ กลุ่มชุมชนบ้านตัวอย่าง _____ ที่อยู่ เลขที่ ๕ ตำบล ท่านา อำเภอ กะปง จังหวัด พังงา _____		
ใบเสร็จรับเงิน		
วันที่ ๑ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓		
รับจาก นายแสง สุกใส _____ อยู่บ้านเลขที่ ๑ หมู่ที่ ๕ _____ ตำบล _____ ท่านา อำเภอ _____ กะปง จังหวัด _____ พังงา _____ ตามรายการดังต่อไปนี้		
ลำดับที่	รายการ	จำนวนเงิน
๑	รับเงินค่าหุ้น	๒,๐๐๐ -
๒	รับเงินค่าขายสินค้า จำนวนหน่วย	
๓	รับชำระหนี้ค่าสินค้าจากการขายสินค้าเงินเชื่อ	
๔	
๕	
๖	
๗	
๘	
	(ตัวอักษร) - สองพันบาทถ้วน - _____ รวมเงิน	๒,๐๐๐ -
(ลงชื่อ _____ ทองดี มั่งมี _____ ผู้รับเงิน		

		เล่มที่ ๑
		เลขที่ ๐๐๓
วิสาหกิจชุมชน _____ กลุ่มชุมชนบ้านตัวอย่าง _____ ที่อยู่ เลขที่ ๕ ตำบล ทานา อำเภอ กะปง จังหวัด พังงา _____		
ใบเสร็จรับเงิน		
		วันที่ ๑ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓
รับจาก นางแก้ว เกิดดี _____ อยู่บ้านเลขที่ ๙ หมู่ที่ ๔ _____ ตำบล ทานา อำเภอ กะปง จังหวัด พังงา ตามรายการดังต่อไปนี้		
ลำดับที่	รายการ	จำนวนเงิน
๑	รับเงินค่าหุ้น	๑,๐๐๐ -
๒	รับเงินค่าขายสินค้า จำนวนหน่วย	
๓	รับชำระหนี้ค่าสินค้าจากการขายสินค้าเงินเชื่อ	
๔	
๕	
๖	
๗	
๘	
	(ตัวอักษร) - หนึ่งพันบาทถ้วน - _____ รวมเงิน	๑,๐๐๐ -
(ลงชื่อ) _____ ทองดี มั่งมี _____ ผู้รับเงิน		

ขั้นที่ ๒

ลงบัญชีในสมุดเงินสด โดย

- บวกจำนวนเงินในใบเสร็จรับเงินจากสมาชิก ทั้ง ๓ ฉบับ ได้จำนวนรับเงินค่าหุ้น รวม ๔,๐๐๐ บาท
- ลงบัญชีในสมุดเงินสด โดยใส่วันที่ เดือน ปี ที่เกิดรายการ และใส่จำนวนเงินด้านรับ ในช่อง “ **รับค่าหุ้น** ” ดังนี้

สมุดเงินสด

ปี พ.ศ.๒๕๖๓.....

เดือนที่บันทึก มกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม เมษายน พฤษภาคม มิถุนายน
 กรกฎาคม สิงหาคม กันยายน ตุลาคม พฤศจิกายน ธันวาคม

วันที่	รับเงินสด						วันที่	จ่ายเงินสด						รวมจ่าย	เงินสดคงเหลือ
	รายได้		รอบเงินฝาก		อื่นๆ			รับ		ถอนเงินฝาก		อื่นๆ			
รายละเอียด	รายได้อื่นๆ	รายได้อื่นๆ	รับค่าหุ้น	ธนาคาร/สหกรณ์	รอบเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์	รายการ จำนวนเงิน	รวมรับ	ถอนเงินฝาก	ถอนเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์	รายการ จำนวนเงิน	อื่นๆ	รวมจ่าย	เงินสดคงเหลือ		
๑			๔,๐๐๐ -				๔,๐๐๐ -						๔,๐๐๐ -		
รวม															

ขั้นที่ ๓ ผ่านรายการไปยังสมุดบัญชีแยกประเภท และลงบัญชีในทะเบียนสมาชิกและหุ้น
จากรายการที่เกิดขึ้น วิเคราะห์รายการได้ ดังนี้

เดบิต เงินสด ๔,๐๐๐.-

เครดิต ทุนเรือนหุ้น ๔,๐๐๐.-

นำรายการในสมุดเงินสด ผ่านรายการไปยังสมุดบัญชีแยกประเภท ดังนี้

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป

ชื่อบัญชี เงินสด

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
ธค.	๑	ค่าหุ้นนายเก่ง, นายแสง, นางแก้ว	๔,๐๐๐	-	๔,๐๐๐	-

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป

ชื่อบัญชี ทุนเรือนหุ้น

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
ธค.	๑	ค่าหุ้นนายเก่ง, นายแสง, นางแก้ว		๔,๐๐๐	-	๔,๐๐๐

ลงบัญชีในทะเบียนสมาชิกและหุ้น ของสมาชิกแต่ละคนในช่อง “ **เพิ่มหุ้น** ” ดังนี้

ทะเบียนสมาชิกและหุ้น

ชื่อ - สกุลนายเก่ง.....กล้าหาญ..... เลขทะเบียนสมาชิก.....๐๑.....
ที่อยู่.....๓...หมู่...๑...ต.ท่านา...อ.กะปง...จ.พังงา.....
เลขบัตรประจำตัวประชาชน ๑ ๕๓๙๘ ๐๐๐๖๑ ๕๘ ๗

ปี เดือน วัน	รายการ	จำนวนเงินค่าหุ้น				หมายเหตุ
		เพิ่ม	จ่ายคืน	คงเหลือ		
๒๕๖๓ ธ.ค.	๑ ซื้อหุ้น	๑,๐๐๐	-	๑,๐๐๐	-	

ทะเบียนสมาชิกและหุ้น

ชื่อ - สกุลนายแสง.....สุกใส..... เลขทะเบียนสมาชิก.....๐๒.....
ที่อยู่.....๑...หมู่...๕...ต.ท่านา...อ.กะปง...จ.พังงา.....
เลขบัตรประจำตัวประชาชน ๑ ๕๓๗๗๘ ๐๐๐๕๖ ๗๙ ๓

ปี เดือน วัน	รายการ	จำนวนเงินค่าหุ้น				หมายเหตุ
		เพิ่ม	จ่ายคืน	คงเหลือ		
๒๕๖๓ ธ.ค.	๑ ซื้อหุ้น	๒,๐๐๐	-	๒,๐๐๐	-	

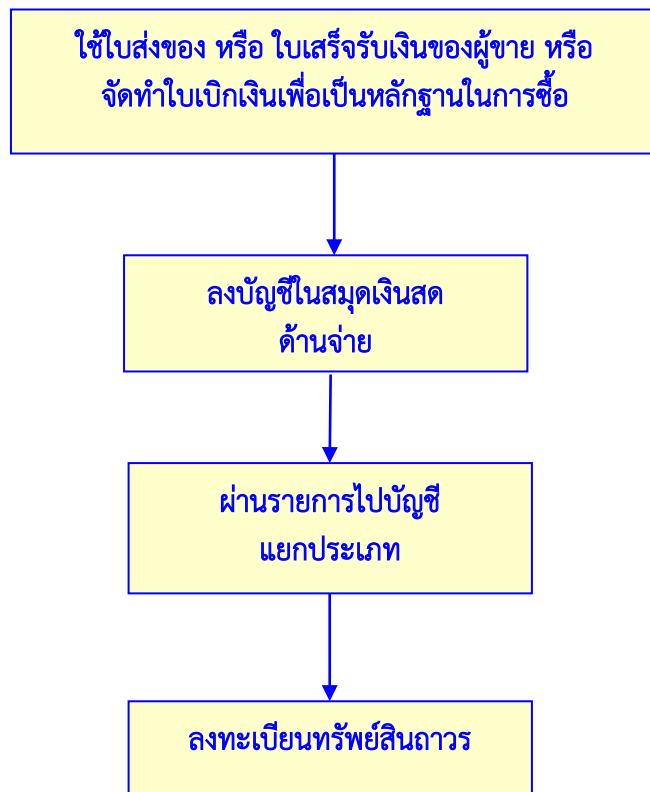
ทะเบียนสมาชิกและหุ้น

ชื่อ - สกุลนางแก้ว.....เกิดดี..... เลขทะเบียนสมาชิก.....๐๓.....
ที่อยู่.....๙...หมู่...๔...ต.ท่านา...อ.กะปง...จ.พังงา.....
เลขบัตรประจำตัวประชาชน ๑ ๕๓๕๒ ๐๐๐๑๒ ๐๓ ๔

ปี เดือน วัน	รายการ	จำนวนเงินค่าหุ้น				หมายเหตุ
		เพิ่ม	จ่ายคืน	คงเหลือ		
๒๕๖๓ ธ.ค.	๑ ซื้อหุ้น	๑,๐๐๐	-	๑,๐๐๐	-	

๒. การซื้อทรัพย์สิน

วิสาหกิจชุมชนอาจซื้อทรัพย์สินที่จำเป็นเพื่อใช้ในการดำเนินงานหรือดำเนินกิจกรรมการผลิตโดยขั้นตอนปฏิบัติเกี่ยวกับการซื้อทรัพย์สิน มีดังนี้

ตัวอย่างที่ ๒ วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๓
ซื้อเตาแก๊ส เป็นเงินสด ๒,๐๐๐ บาท จาก ร้าน จอย เครื่องครัว

การจัดทำเอกสารและการลงบัญชี เป็นดังนี้

ขั้นที่ ๑

ใช้ใบส่งของหรือใบเสร็จรับเงินของผู้ขายเป็นหลักฐานในการลงบัญชี

ขั้นที่ ๒

ลงบัญชีในสมุดเงินสดด้านจ่าย แต่โดยที่การซื้อทรัพย์สินไม่ได้มีการซื้อเป็นประจำ ดังนั้นจึงไม่ได้กำหนดเป็นประเภทการจ่ายเงินไว้ที่ส่วนหัวของช่องในสมุดเงินสดเป็นการเฉพาะ การลงบัญชีในสมุดเงินสดด้านจ่าย จึงลงไว้ในช่อง “ อื่นๆ ” โดยอธิบายว่าเป็นการซื้อทรัพย์สินไว้ในช่อง “ รายการ ”

สมุดเงินสด

ปี พ.ศ.๒๕๖๓.....
 เดือนที่บันทึก มกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม เมษายน พฤษภาคม มิถุนายน
 กรกฎาคม สิงหาคม กันยายน ตุลาคม พฤศจิกายน ธันวาคม

วันที่	รับเงินสด						วันที่	จ่ายเงินสด						เงินสดคงเหลือ					
	รายได้			ถอนเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์	อื่นๆ			รวมรับ	วันที่	ต้นทุนผลิต	ต้นทุนขาย		จ่ายคืน		นำเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์	ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	อื่นๆ		รวมจ่าย
	ขายสินค้า	ดอกเบี้ยรับ	ค่าบริการ		รายการ	จำนวนเงิน					ชื่อสินค้า	ค่าใช้จ่ายในการซื้อ					ต้นทุนบริการ	ดอกเบี้ยจ่าย ...	
๑				๔,๐๐๐ -			๔,๐๐๐ -									ดอกเบี้ย/เดบิต	๒,๐๐๐ -	๒,๐๐๐ -	
รวม																			

ลงทะเบียนสินทรัพย์ตามประเภทของทรัพย์สินที่ซื้อ และคำนวณค่าเสื่อมราคา ดังนี้

ทะเบียนสินทรัพย์ถาวร

ชื่อสินทรัพย์ เตาแก๊ส อายุการใช้งาน ๕ ปี

ปี ๒๕๖๓ เดือน วัน		รายการ	ราคาทุน	ค่าเสื่อม ราคา	ราคาสุทธิ	หมายเหตุ
ธ.ค.	๒๓	ซื้อสดจากร้าน จอย เครื่องครัว ค่าเสื่อมราคา	๒,๐๐๐	-	๓๓ - ๑,๙๖๗	คำนวณ ค่าเสื่อมราคา ๓๐ วัน

การคำนวณค่าเสื่อมราคา

คำนวณวิธีเส้นตรง = ราคาซื้อ/อายุการใช้งาน

$2,000 / 5 = 400$ บาท/ปี คำนวณเป็นรายวัน $400 / 365 = 1.10$ บาท/วัน

ในกรณีนี้ ซื้อสินทรัพย์มาแล้ว ๓๐ วัน ค่าเสื่อมราคา ในปี ๒๕๖๓ = $1.10 * 30 = 33$ บาท

นำค่าเสื่อมราคาไปแสดงในรายการดังต่อไปนี้

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป

ชื่อบัญชี ค่าเสื่อมราคาสะสม - อุปกรณ์

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
ธ.ค.	๓๑	ค่าเสื่อมราคาสะสม - เตาแก๊ส		๓๓	-	๓๓ -

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป

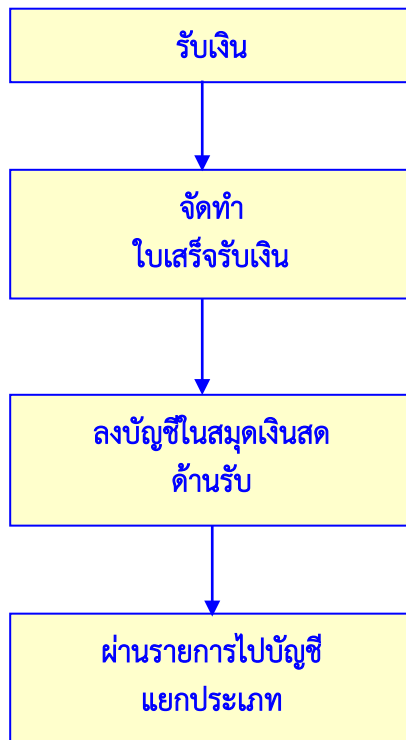
ชื่อบัญชี ค่าเสื่อมราคา - อุปกรณ์

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
ธ.ค.	๓๑	ค่าเสื่อมราคา - เตาแก๊ส	๓๓	-	๓๓	-

สมุดบันทึกต้นทุนกำไร นำไปบวกกับค่าใช้จ่ายอื่นๆ ใน ช่อง “ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน” (ตัวอย่างหน้า ๘๐)
งบทดลอง ในชื่อบัญชี ค่าเสื่อมราคาสะสม - อุปกรณ์ และ ค่าเสื่อมราคา - อุปกรณ์ (ตัวอย่างหน้า ๘๓)
งบกำไรขาดทุน ในชื่อบัญชี ค่าเสื่อมราคา - อุปกรณ์ (ตัวอย่างหน้า ๘๗)
งบแสดงฐานะการเงิน ในชื่อบัญชี ค่าเสื่อมราคาสะสม - อุปกรณ์ (ตัวอย่างหน้า ๘๘)

๓. การรับเงินอุดหนุน/เงินสนับสนุน

วิสาหกิจชุมชนจะมีรายได้ส่วนหนึ่งจากเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเงินสนับสนุนจากรัฐและอื่นๆ ด้วย ซึ่งขั้นตอนปฏิบัติเกี่ยวกับการรับเงินอุดหนุน/เงินสนับสนุน มีดังนี้

ตัวอย่างที่ ๓ วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓

- รับเงินอุดหนุนเพื่อปรับปรุงและจัดหาอุปกรณ์/สถานที่ จาก อบต. ท่านา เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท

การจัดทำเอกสารและการลงบัญชี เป็นดังนี้

ขั้นที่ 1

จัดทำเอกสารประกอบการลงบัญชี คือ ใบเสร็จรับเงิน เพื่อเป็นหลักฐานการรับเงินอุดหนุน โดยฉีกใบเสร็จรับเงินใบแรกซึ่งเป็นต้นฉบับให้แก่ผู้ให้เงินอุดหนุน ซึ่งตามตัวอย่างนี้ คือ อบต.ท่านา เก็บไว้เป็นหลักฐาน ส่วนสำเนาวิสาหกิจชุมชนใช้เป็นหลักฐานในการลงบัญชี

เล่มที่ _____ ๑ _____		
เลขที่ _____ ๐๐๔ _____		
วิสาหกิจชุมชน _____ กลุ่มชุมชนบ้านตัวอย่าง _____ ที่อยู่ เลขที่ _____ ๕ ตำบล _____ ท่านา อำเภอ _____ กะปง จังหวัด _____ พังงา _____		
ใบเสร็จรับเงิน		
วันที่ _____ ๑๕ _____ เดือน _____ ธันวาคม _____ พ.ศ. ๒๕๖๓		
รับจาก _____ ออบต. ท่านา _____ อยู่บ้านเลขที่ _____ ๑๒ หมู่ที่ _____ ๑ ตำบล _____ ท่านา อำเภอ _____ กะปง จังหวัด _____ พังงา _____ ตามรายการดังต่อไปนี้		
ลำดับที่	รายการ	จำนวนเงิน
๑	รับเงินค่าหุ้น	
๒	รับเงินค่าขายสินค้า จำนวนหน่วย	
๓	รับชำระหนี้ค่าสินค้าจากการขายสินค้าเงินเชื่อ	
๔เงินอุดหนุน.....	๕,๐๐๐ -
๕	
๖	
๗	
๘	
	(ตัวอักษร) _____ - ห้าพันบาทถ้วน - _____ รวมเงิน	๕,๐๐๐ -
(ลงชื่อ) _____ ทองดี มั่งมี _____ ผู้รับเงิน		

ขั้นที่ ๒

ลงบัญชีในสมุดเงินสดด้านรับ
 แต่โดยที่การรับเงินอุดหนุนไม่ได้มีการรับเงินเป็นประจำ ดังนั้นจึงไม่ได้กำหนด
 เป็นประเภทการรับเงินไว้ที่ส่วนหัวของช่องในสมุดเงินสดเป็นการเฉพาะ การลงบัญชี
 ในสมุดเงินสดด้านรับ จึงลงไว้ในช่อง “ อื่นๆ ” โดยใส่คำอธิบายไว้ในช่อง “ รายการ ”
 ว่าเป็นการรับเงินอุดหนุน

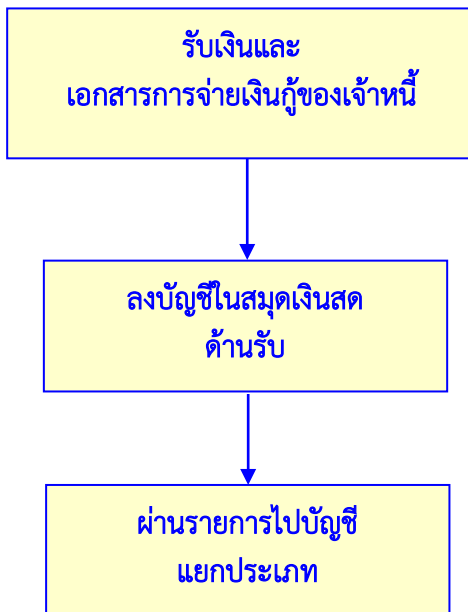
สมุดเงินสด

ปี พ.ศ.๒๕๖๓.....
 เดือนที่บันทึก มกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม เมษายน พฤษภาคม มิถุนายน
 กรกฎาคม สิงหาคม กันยายน ตุลาคม พฤศจิกายน ธันวาคม

วันที่	รับเงินสด						จ่ายเงินสด								เงินสดคงเหลือ		
	รายได้			รับค่าหุ้น	ถอนเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์	อื่นๆ	ต้นทุนผลิต	ต้นทุนขาย	ต้นทุนบริการ		จ่ายคืนค่าหุ้น	นำเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์	ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	รายการ		อื่นๆ	รวมจ่าย
	ขายสินค้า	ดอกเบี้ยรับ	ค่าบริการ						ดอกเบี้ยจ่าย	...							
	ชื่อสินค้า			ชื่อลูกค้า	ค่าใช้จ่ายในการซื้อ	...											
๑																	๔,๐๐๐ -
๑๕															เงินอดทุน ๕,๐๐๐	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐ -
																	๗,๐๐๐ -
รวม																	

๔. การรับเงินกู้ยืม

หากวิสาหกิจชุมชนมีทุนสำหรับการใช้จ่ายไม่เพียงพอก็สามารถทำการกู้ยืมเงินจากกองทุนและแหล่งต่างๆ เพื่อนำมาใช้หมุนเวียนในการดำเนินงานได้ ซึ่งขั้นตอนปฏิบัติเกี่ยวกับการรับเงินกู้ยืม มีดังนี้

ตัวอย่างที่ ๔ วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๓
- รับเงินกู้ยืมจากกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เพื่อนำไปใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ๑๐,๐๐๐ บาท

การจัดทำเอกสารและการลงบัญชี เป็นดังนี้

ขั้นที่ ๑

ใช้เอกสารการจ่ายเงินกู้ของเจ้าหนี้ เช่น สำเนาสัญญากู้เงิน สำเนาใบรับเงินกู้ เป็นต้น เป็นเอกสารประกอบการลงบัญชี

ขั้นที่ ๒

ลงบัญชีในสมุดเงินสดด้านรับ แต่การรับเงินจากการกู้ยืมไม่ได้มีการรับเงินเป็นประจำ ดังนั้น จึงไม่ได้กำหนดเป็นประเภทการรับเงินไว้ที่ส่วนหัวของช่องในสมุดเงินสดเป็นการเฉพาะ การลงบัญชีในสมุดเงินสดด้านรับ จึงลงไว้ในช่อง “ อื่นๆ ” โดยอธิบายไว้ในช่อง “ รายการ ” ว่าเป็นการรับเงินกู้ยืม

สมุดเงินสด

ปี พ.ศ.๒๕๖๓.....

เดือนที่บันทึก มกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม เมษายน พฤษภาคม มิถุนายน

กรกฎาคม สิงหาคม กันยายน ตุลาคม พฤศจิกายน ธันวาคม

วันที่	รับเงินสด						วันที่	จ่ายเงินสด							รวมจ่าย	เงินสดคงเหลือ		
	รายได้			รับค่าหุ้น	ถอนเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์	อื่นๆ		ต้นทุนขาย	ต้นทุนบริการ	จ่ายคืน	นำเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์	ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	รายการ	อื่นๆ				
	ขายสินค้า	ดอกเบี้ยรับ	ค่าบริการ			...								อื่นๆ			จำนวนเงิน	
๑					๔,๐๐๐ -									อุปกรณ/เตาแก๊ส	๒,๐๐๐		๔,๐๐๐ -	
๑๕																	๕,๐๐๐ -	
๑๖																	๑๐,๐๐๐ -	
รวม																	๒,๐๐๐ -	

หมายเหตุ: รายการเงินวันนี้ มี 2 รายการ ทั้งรายรับและรายจ่าย ในการลงบัญชี จึงยังไม่ออกยอดคงเหลือ

ชั้นที่ ๓

ผ่านรายการไปยังสมุดบัญชีแยกประเภท
จากรายการที่เกิดขึ้น วิเคราะห์รายการได้ ดังนี้

เดบิต เงินสด ๑๐,๐๐๐.-
 เครดิต เงินกู้ยืม ๑๐,๐๐๐.-

นำรายการในสมุดเงินสด ผ่านรายการไปยังสมุดบัญชีแยกประเภท ดังนี้

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
 ชื่อบัญชี เงินสด

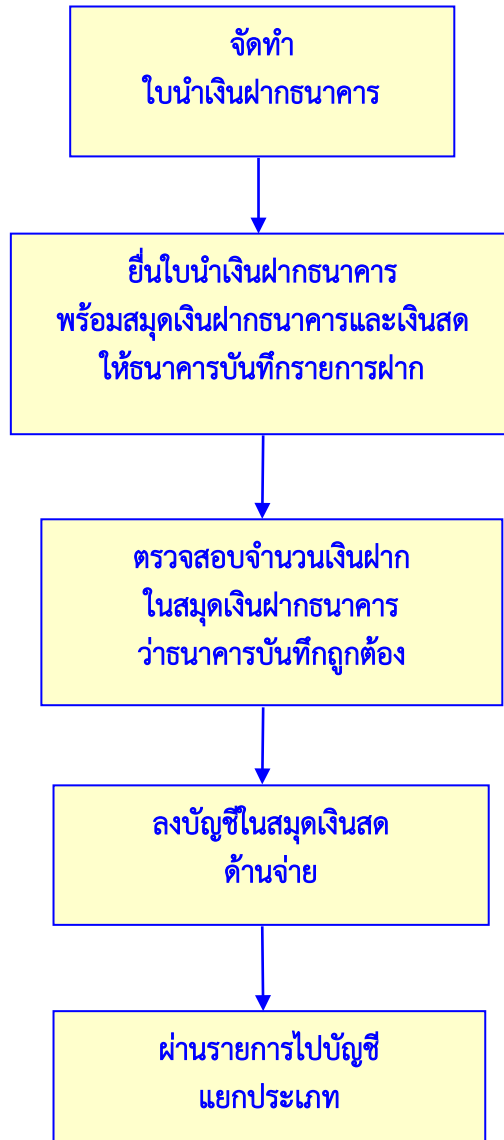
ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
ธค.	๑	รับค่าหุ้น	๔,๐๐๐	-	๔,๐๐๐	-
	๒	ซื้อเตาแก๊ส จากร้าน จอย เครื่องครัว		๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	-
	๑๕	รับเงินอุดหนุน อบต.ท่านา	๕,๐๐๐	-	๗,๐๐๐	-
	๑๖	กู้ยืมเงินจากกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน	๑๐,๐๐๐	-	๑๗,๐๐๐	-

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
 ชื่อบัญชี เงินกู้ยืม

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ		
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา	
ธค.	๑๖	กู้ยืมเงินจากกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน		๑๐,๐๐๐	-	๑๐,๐๐๐	-

๕. การนำเงินฝากธนาคาร

วิสาหกิจชุมชนควรเก็บเงินสดในมือไว้เพียงพอเท่าที่จำเป็นสำหรับการใช้จ่ายตามสมควรเท่านั้น ส่วนที่เหลือควรนำฝากธนาคารหรือฝากสหกรณ์ เพื่อให้มีดอกผลจากเงินฝาก ซึ่งเป็นการเพิ่มรายได้แก่วิสาหกิจชุมชนด้วย สำหรับขั้นตอนปฏิบัติเกี่ยวกับการนำเงินฝากธนาคาร มีดังนี้

ตัวอย่างที่ ๕ วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๓ นำเงินฝากธนาคารออมสิน ๑๕,๐๐๐ บาท

การจัดทำเอกสารและการลงบัญชี เป็นดังนี้

ขั้นที่ ๑

จัดทำใบนำเงินฝากธนาคาร จำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นเอกสารประกอบการลงบัญชี

ขั้นที่ ๒

ลงบัญชีในสมุดเงินสดด้านจ่าย ช่อง “ นำเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์ ” โดยใช้สมุดคู่มือฝากเงินธนาคารเป็นหลักฐานการจ่ายเงินฝากธนาคาร

สมุดเงินสด

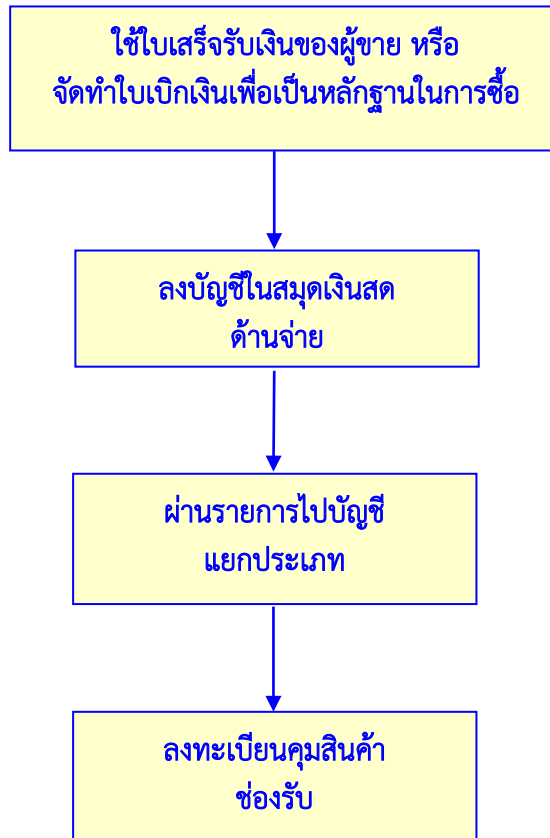
ปี พ.ศ.๒๕๖๓.....

เดือนที่บันทึก มกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม เมษายน พฤษภาคม มิถุนายน
 กรกฎาคม สิงหาคม กันยายน ตุลาคม พฤศจิกายน ธันวาคม

วันที่	รับเงินสด						จ่ายเงินสด						รวมจ่าย	เงินสดคงเหลือ		
	รายได้		รับค่าหุ้น	ถอนเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์	อื่นๆ		ต้นทุนขาย	ต้นทุนบริการ	จ่ายคืนค่าหุ้น	นำเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์	ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	อื่นๆ				
	ขายสินค้า	ดอกเบี้ยรับ			ค่าบริการ	...						อื่นๆ			จำนวนเงิน	
๑				๔,๐๐๐ -								อุปกรณ/ เช่าแก๊ส	๒,๐๐๐		๒,๐๐๐ -	๒,๐๐๐ -
๑๕						๕,๐๐๐ -										๗,๐๐๐ -
๑๖						๑๐,๐๐๐ -									๑๕,๐๐๐	๒,๐๐๐ -
รวม																

๖. การซื้อสินค้าเป็นเงินสด

วิสาหกิจชุมชนอาจดำเนินการจัดหาสินค้าต่างๆ ที่อยู่ในความต้องการของสมาชิก มาจำหน่าย เช่น สินค้าอุปโภคบริโภค วัสดุการเกษตร เป็นต้น ซึ่งในการซื้อสินค้ามาจำหน่ายนั้น วิสาหกิจชุมชนไม่ควรซื้อสินค้ามาในปริมาณที่มากเกินไป เพราะอาจทำให้มีสินค้าคงเหลือค้างนาน หรือเสื่อมสภาพได้ สำหรับขั้นตอนปฏิบัติเกี่ยวกับการซื้อสินค้าเงินสด มีดังนี้

- ตัวอย่างที่ ๖** วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๓ นางกลอยใจ มีสุข ตำแหน่ง ประธานวิสาหกิจชุมชน ซื้อสินค้าเป็นเงินสด ๒,๐๐๐ บาท จากร้าน ใบบุญ ซ้อป ตามรายการ ดังนี้
- ยาสีฟันคอลเกต ขนาดประหยัด ๒๐ กล่อง ๆ ละ ๕๐ บาท
 - ผงซักฟอกบรีส ขนาดใหญ่ ๑๐ กล่อง ๆ ละ ๑๐๐ บาท

การจัดทำเอกสารและการลงบัญชี เป็นดังนี้

ขั้นที่ ๑

ใช้ใบส่งสินค้าหรือใบเสร็จรับเงินของผู้ขายเป็นหลักฐานในการลงบัญชี แต่ถ้าผู้ขายไม่ได้ออกหลักฐานใดๆ ให้วิสาหกิจชุมชนจัดทำใบเบิกเงิน จำนวน ๒,๐๐๐ บาท โดยออกในนามผู้ที่เบิกเงินไปซื้อ เพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการลงบัญชี

วิสาหกิจชุมชน _____ กลุ่มชุมชนบ้านตัวอย่าง _____
ที่อยู่ เลขที่ _____ ตำบล _____ ทানা อำเภอ _____ กะปง จังหวัด _____ พังงา _____

ใบเบิกเงิน

วันที่.....๑๗.....เดือน.....ธันวาคม.....พ.ศ.....๒๕๖๓.....

จ่ายให้แก่.....นางกลอยใจ.....มีสุข..... อยู่บ้านเลขที่...๓๐... หมู่ที่.....๙.....
ตำบล.....ทানা..... อำเภอ.....กะปง..... จังหวัด.....พังงา..... ตามรายการดังต่อไปนี้

ลำดับที่	รายการ	จำนวนเงิน	
๑.	ยาสีฟันคอลเกต ขนาดประหยัด ๒๐ กล่อง ๆ ละ ๕๐ บาท	๑,๐๐๐	-
๒.	ผงซักฟอกบริส ขนาดใหญ่ ๑๐ กล่อง ๆ ละ ๑๐๐ บาท	๑,๐๐๐	-
	จาก ร้าน ไบบุญ ซ้อป		
	(ตัวอักษร)สองพันบาทถ้วน..... รวมเงิน	๒,๐๐๐	-

(ลงชื่อ).....นางกลอยใจ.....มีสุข.....
ผู้รับเงิน

(ลงชื่อ).....ทองดี.....มีงมี.....
ผู้จ่ายเงิน

ลงบัญชีในสมุดเงินสดด้านจ่าย ช่อง “ **ซื้อสินค้า** ” ดังนี้

สมุดเงินสด

ปี พ.ศ.๒๕๖๓.....

เดือนที่บันทึก มกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม เมษายน พฤษภาคม มิถุนายน
 กรกฎาคม สิงหาคม กันยายน ตุลาคม พฤศจิกายน ธันวาคม

วันที่	รับเงินสด					วันที่	จ่ายเงินสด					รวมจ่าย	เงินสดคงเหลือ		
	รายได้		รับค่าหุ้น	ถอนเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์	อื่นๆ		ต้นทุนขาย		จ่ายคืนค่าหุ้น	นำเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์	ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน			อื่นๆ	
	ขายสินค้า	ดอกเบี้ยรับ					ค่าบริการ	...						อื่นๆ	จําหน่าย
๑				๔,๐๐๐ -										๔,๐๐๐ -	
๑๕						๒							อุปกรณ/เตาแก๊ส	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐ -
๑๖						๑๖								๑๕,๐๐๐	๑๕,๐๐๐ -
รวม						๑๗								๒,๐๐๐	๒,๐๐๐ -

ขั้นที่ ๓ ผ่านรายการไปยังสมุดบัญชีแยกประเภท และลงทะเบียนคุมสินค้า

จากรายการที่เกิดขึ้น วิเคราะห์รายการได้ ดังนี้

เดบิต ซื้อสินค้า ๒,๐๐๐.-

เครดิต เงินสด ๒,๐๐๐.-

นำรายการในสมุดเงินสด ผ่านรายการไปยังสมุดบัญชีแยกประเภท ดังนี้

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป

ชื่อบัญชี เงินสด

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
ธค.	๑	รับค่าหุ้น	๔,๐๐๐	-	๔,๐๐๐	-
	๒	ซื้อเตาแก๊ส จาก ร้าน จอย เครื่องครัว		๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	-
	๑๕	รับเงินอุดหนุน อบต.ท่านา	๕,๐๐๐	-	๗,๐๐๐	-
	๑๖	กู้ยืมเงินจากกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน	๑๐,๐๐๐	-	๑๗,๐๐๐	-
	๑๖	นำเงินสดฝากธนาคาร - ออมสิน		๑๕,๐๐๐	๒,๐๐๐	-
	๑๗	นางกลอยใจ ซื้อยาสีฟัน และ ผงซักฟอก		๒,๐๐๐	-	-

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป

ชื่อบัญชี ซื้อสินค้า

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
ธค.	๑๗	นางกลอยใจ ซื้อยาสีฟันและผงซักฟอกเงินเป็นสด	๒,๐๐๐	-	๒,๐๐๐	-

ลงทะเบียนคุมสินค้า ในช่อง “ รับ ” โดยแยกเป็นแต่ละประเภทสินค้า ดังนี้

ทะเบียนคุมสินค้า

ชื่อสินค้า ยาสีฟันคอลเกต ขนาดประหยัด

หน่วยนับ กล่อง ราคาทุนต่อหน่วย ๕๐ บาท ราคาขายต่อหน่วย ๖๐ บาท

ปี	รายการ	รับ	จ่าย	คงเหลือ
เดือน	วัน	(หน่วย)	(หน่วย)	(หน่วย)
๒๕๖๓				
ธ.ค.	๑๗	ซื้อเงินสด ร้าน ไบบุญ ซ้อป	๒๐	๒๐

ทะเบียนคุมสินค้า

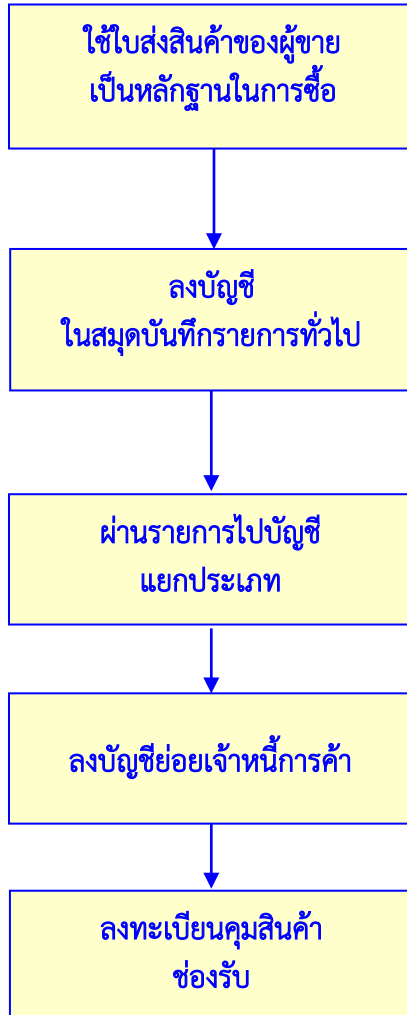
ชื่อสินค้า ผงซักฟอกบริส ขนาดใหญ่

หน่วยนับ กล่อง ราคาทุนต่อหน่วย ๑๐๐ บาท ราคาขายต่อหน่วย ๑๒๐ บาท

ปี	รายการ	รับ	จ่าย	คงเหลือ
เดือน	วัน	(หน่วย)	(หน่วย)	(หน่วย)
๒๕๖๓				
ธ.ค.	๑๗	ซื้อเงินสด ร้าน ไบบุญ ซ้อป	๑๐	๑๐

๗. การซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ

นอกจากการซื้อสินค้าเป็นเงินสดแล้ว บางครั้งวิสาหกิจชุมชนอาจซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อมาจำหน่ายด้วยหากวิสาหกิจชุมชนมีเงินไม่เพียงพอแต่มีความต้องการที่จะซื้อสินค้า ซึ่งขั้นตอนปฏิบัติเกี่ยวกับการซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ มีดังนี้

ตัวอย่างที่ ๗ วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๓ ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อจากร้านเกษตรไทย ดังนี้
- ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ จำนวน ๒๐ กระสอบๆ ละ ๒๐๐ บาท

การจัดทำเอกสารและการลงบัญชี เป็นดังนี้

ขั้นที่ ๑

ใช้ใบส่งสินค้าของร้านเกษตรไทย เป็นหลักฐานในการลงบัญชี

ขั้นที่ ๒

ลงบัญชีในสมุดบันทึกรายการทั่วไป เนื่องจากเป็นรายการซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ และเป็นรายการที่เกิดขึ้นเป็นประจำ จึงกำหนด ช่อง “ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ” ไว้เป็นการเฉพาะ ดังนั้น จึงนำรายการซื้อสินค้านี้ไปลงไว้ในช่อง “ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ” ดังนี้

สมุดบันทึกรายการทั่วไป

ปี ๒๕๖๓ เดือน วัน		รายการ	ขายสินค้า เงินเชื่อ	ซื้อสินค้า เป็นเงินเชื่อ	ซื้อวัตถุดิบ เป็นเงินเชื่อ	ดอกเบี้ย เงินฝากธนาคาร	
ธ.ค.	๑๘	เจ้าหน้าที่การค้า ซื้อปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ จำนวน ๒๐ กระสอบ จากร้านเกษตรไทย		๔,๐๐๐ -			
รวมเดือน.....							

ขั้นที่ ๓ ผ่านรายการไปยังสมุดบัญชีแยกประเภท บัญชีย่อยเจ้าหน้าที่ และทะเบียนคุมสินค้า
จากรายการที่เกิดขึ้น วิเคราะห์รายการได้ ดังนี้
เดบิต ซื้อสินค้า ๔,๐๐๐.-
เครดิต เจ้าหน้าที่การค้า ๔,๐๐๐.-

นำรายการในสมุดบันทึกรายการทั่วไป ผ่านรายการไปยังสมุดบัญชีแยกประเภท ดังนี้

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
ชื่อบัญชี เจ้าหน้าที่การค้า

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
ธ.ค.	๑๘	ซื้อปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ จำนวน ๒๐ กระสอบจากร้านเกษตรไทย		๔,๐๐๐ -		๔,๐๐๐ -

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
ชื่อบัญชี ซื้อสินค้า

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
ธ.ค.	๑๗	นางกลอยใจ ซ้อยาสีฟันและผงซักฟอกเงินเป็นสด	๒,๐๐๐ -		๒,๐๐๐ -	
	๑๘	ซื้อปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ เป็นเงินเชื่อจากร้านเกษตรไทย	๔,๐๐๐ -		๖,๐๐๐ -	

ชั้นที่ ๓.๒

ลงบัญชีย่อยเจ้าหนี้การค้า ในช่อง “เพิ่ม” ดังนี้

บัญชีย่อยเจ้าหนี้

- เจ้าหนี้การค้า
- เจ้าหนี้เงินกู้
- เจ้าหนี้เงินรับฝาก
- เจ้าหนี้อื่นๆ

ชื่อ - สกุล.....ร้านเกษตรไทย..... เลขทะเบียนสมาชิก.....

ที่อยู่.....๑๒...หมู่...๕...ต.ท่านา...อ.กะปง...จ.พังงา

เลขบัตรประจำตัวประชาชน

ปี เดือน วัน		รายการ	จำนวนเงินที่เป็นหนี้				ดอกเบีย		หมายเหตุ
			เพิ่ม	จ่ายคืน	คงเหลือ				
๒๕๖๓ ธ.ค.	๑๘	ซื้อปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ จำนวน ๒๐ กระสอบ เป็นเงินเชื่อ	๔,๐๐๐	-			๔,๐๐๐	-	

ชั้นที่ ๓.๓

ลงทะเบียนคุมสินค้า ตามประเภทสินค้า ในช่อง “รับ” ดังนี้

ทะเบียนคุมสินค้า

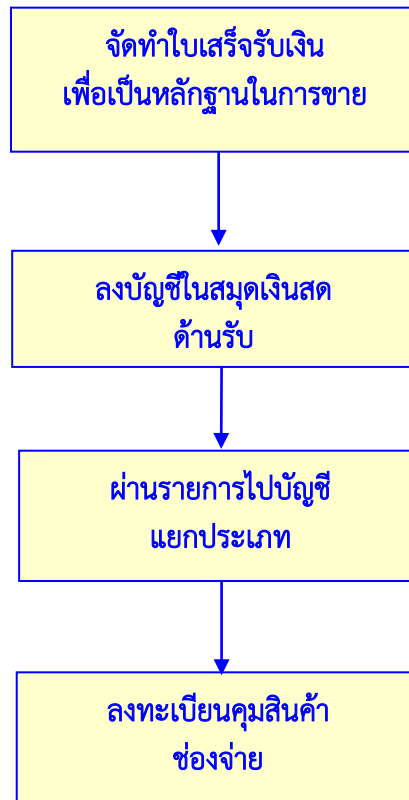
ชื่อสินค้า ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐

หน่วยนับ กระสอบ ราคาทุนต่อหน่วย ๒๐๐ บาท ราคาขายต่อหน่วย ๒๕๐ บาท

ปี เดือน วัน		รายการ	รับ (หน่วย)	จ่าย (หน่วย)	คงเหลือ (หน่วย)
๒๕๖๓ ธ.ค.	๑๘	ซื้อเงินเชื่อร้านเกษตรไทย	๒๐		๒๐

๘. การขายสินค้าเป็นเงินสด

เมื่อวิสาหกิจชุมชนนำสินค้าที่ซื้อมา สินค้าที่ผลิตได้ หรือสินค้าที่แปรรูปมาขายให้แก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป โดยการขายเป็นเงินสด ขั้นตอนปฏิบัติเกี่ยวกับการขายสินค้าเป็นเงินสด มีดังนี้

ตัวอย่างที่ ๘ วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๓ ขายสินค้าให้ นายแหว มีสุข เป็นเงินสด ๑,๒๐๐ บาท ดังนี้

- ยาสีฟันคอลเกต ขนาดประหยัด ๑๐ กล่อง ๆ ละ ๖๐ บาท
- ผงซักฟอกบริส ขนาดใหญ่ ๕ กล่อง ๆ ละ ๑๒๐ บาท

การจัดทำเอกสารและการลงบัญชี เป็นดังนี้

ขั้นที่ ๑

จัดทำใบเสร็จรับเงิน เพื่อเป็นเอกสารประกอบการลงบัญชี

เล่มที่ <u> ๑ </u>																														
เลขที่ <u> ๐๐๕ </u>																														
วิสาหกิจชุมชน <u> กลุ่มชุมชนบ้านตัวอย่าง </u> ที่อยู่ เลขที่ <u> ๕ </u> ตำบล <u> ท่านา </u> อำเภอ <u> กะปง </u> จังหวัด <u> พังงา </u>																														
ใบเสร็จรับเงิน																														
วันที่ <u> ๑๘ </u> เดือน <u> ธันวาคม </u> พ.ศ. <u> ๒๕๖๓ </u>																														
รับจาก <u> นายแหว มีสุข </u> อยู่บ้านเลขที่ <u> ๑๑ </u> หมู่ที่ <u> ๙ </u> ตำบล <u> ท่านา </u> อำเภอ <u> กะปง </u> จังหวัด <u> พังงา </u> ตามรายการดังต่อไปนี้																														
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 10%;">ลำดับที่</th> <th style="width: 70%;">รายการ</th> <th style="width: 20%;">จำนวนเงิน</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">๑</td> <td>รับเงินค่าหุ้น</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">๒</td> <td>รับเงินค่าขายสินค้า ยาสีฟันคอลเกตขนาดประหยัด จำนวนหน่วย ๑๐ กล่องๆ ละ ๖๐ บาท</td> <td style="text-align: right;">๖๐๐ -</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">๓</td> <td>รับชำระหนี้ค่าสินค้าจากการขายสินค้าเงินเชื่อ</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">๔</td> <td>รับเงินค่าขายสินค้า ผงซักฟอกปริมาตรใหญ่ จำนวนหน่วย ๕ กล่องๆ ละ ๑๒๐ บาท</td> <td style="text-align: right;">๖๐๐ -</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">๕</td> <td>.....</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">๖</td> <td>.....</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">๗</td> <td>.....</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">๘</td> <td>.....</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">(ตัวอักษร) <u> - หนึ่งพันสองร้อยบาทถ้วน - </u> รวมเงิน</td> <td style="text-align: right;">๑,๒๐๐ -</td> </tr> </tbody> </table>	ลำดับที่	รายการ	จำนวนเงิน	๑	รับเงินค่าหุ้น		๒	รับเงินค่าขายสินค้า ยาสีฟันคอลเกตขนาดประหยัด จำนวนหน่วย ๑๐ กล่องๆ ละ ๖๐ บาท	๖๐๐ -	๓	รับชำระหนี้ค่าสินค้าจากการขายสินค้าเงินเชื่อ		๔	รับเงินค่าขายสินค้า ผงซักฟอกปริมาตรใหญ่ จำนวนหน่วย ๕ กล่องๆ ละ ๑๒๐ บาท	๖๐๐ -	๕		๖		๗		๘			(ตัวอักษร) <u> - หนึ่งพันสองร้อยบาทถ้วน - </u> รวมเงิน	๑,๒๐๐ -
ลำดับที่	รายการ	จำนวนเงิน																												
๑	รับเงินค่าหุ้น																													
๒	รับเงินค่าขายสินค้า ยาสีฟันคอลเกตขนาดประหยัด จำนวนหน่วย ๑๐ กล่องๆ ละ ๖๐ บาท	๖๐๐ -																												
๓	รับชำระหนี้ค่าสินค้าจากการขายสินค้าเงินเชื่อ																													
๔	รับเงินค่าขายสินค้า ผงซักฟอกปริมาตรใหญ่ จำนวนหน่วย ๕ กล่องๆ ละ ๑๒๐ บาท	๖๐๐ -																												
๕																													
๖																													
๗																													
๘																													
	(ตัวอักษร) <u> - หนึ่งพันสองร้อยบาทถ้วน - </u> รวมเงิน	๑,๒๐๐ -																												
(ลงชื่อ) <u> ทองดี มั่งมี </u> ผู้รับเงิน																														

ขั้นที่ ๒

ลงบัญชีในสมุดเงินสดด้านรับ ช่อง “ขายสินค้า” ดังนี้

สมุดเงินสด

ปี พ.ศ.๒๕๖๓.....

เดือนที่บันทึก

- มกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม เมษายน พฤษภาคม มิถุนายน
 กรกฎาคม สิงหาคม กันยายน ตุลาคม พฤศจิกายน ธันวาคม

วันที่	รับเงินสด						จ่ายเงินสด						รวมจ่าย	เงินสดคงเหลือ		
	รายได้			รับค้ำหุ้น	ถอนเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์	อื่นๆ	ต้นทุนขาย			นำเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์	ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	อื่นๆ				
	ขายสินค้า	ดอกเบี้ยรับ	ค่าบริการ			
๑																๔,๐๐๐ -
๑๕																๒,๐๐๐ -
๑๖																๗,๐๐๐ -
๑๘																๒,๐๐๐ -
๑๘	๑,๒๐๐ -															๑๕,๐๐๐ -
รวม																๒,๐๐๐ -

ขั้นที่ ๓ ผ่านรายการไปยังสมุดบัญชีแยกประเภท และทะเบียนคุมสินค้า

จากรายการที่เกิดขึ้น วิเคราะห์รายการได้ ดังนี้

เดบิต เงินสด ๑,๒๐๐.-

เครดิต ขายสินค้า ๑,๒๐๐.-

นำรายการในสมุดเงินสด ผ่านรายการไปยังสมุดบัญชีแยกประเภท ดังนี้

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป

ชื่อบัญชี เงินสด

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
ธค.	๑	รับค่าหุ้น	๔,๐๐๐	-	๔,๐๐๐	-
	๒	ซื้อเตาแก๊ส จากร้าน จอย เครื่องครัว		๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	-
	๑๕	รับเงินอุดหนุน อบต.ท่านา	๕,๐๐๐	-	๗,๐๐๐	-
	๑๖	กู้ยืมเงินจากกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน	๑๐,๐๐๐	-	๑๗,๐๐๐	-
	๑๖	นำเงินสดฝากธนาคาร - ออมสิน		๑๕,๐๐๐	๒,๐๐๐	-
	๑๗	นางกลอยใจ ช้อยาสีฟัน และ ผงซักฟอก		๒,๐๐๐	-	-
	๑๘	ขายยาสีฟัน และ ผงซักฟอกเป็นเงินสด ให้นายแวว มีสุข	๑,๒๐๐	-	๑,๒๐๐	-

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป

ชื่อบัญชี ขายสินค้า

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
ธค.	๑๘	ขายยาสีฟัน และ ผงซักฟอกเป็นเงินสดให้นายแวว มีสุข		๑,๒๐๐	-	๑,๒๐๐

ลงทะเบียนคุมสินค้า ตามแต่ประเภทของสินค้าที่ขาย ในช่อง “จ่าย” ดังนี้

ทะเบียนคุมสินค้า

ชื่อสินค้า ยาสีฟันคอลเกต ขนาดประหยัด

หน่วยนับ กล่อง ราคาทุนต่อหน่วย ๕๐ บาท ราคาขายต่อหน่วย ๖๐ บาท

ปี เดือน วัน	รายการ	รับ (หน่วย)	จ่าย (หน่วย)	คงเหลือ (หน่วย)
๒๕๖๓ ธ.ค. ๑๗ ๑๘	ซื้อเงินสด ร้าน ไบบุญ ซื้อป ขายเงินสดให้นายแวว มีสุข	๒๐	๑๐	๒๐ ๑๐

ทะเบียนคุมสินค้า

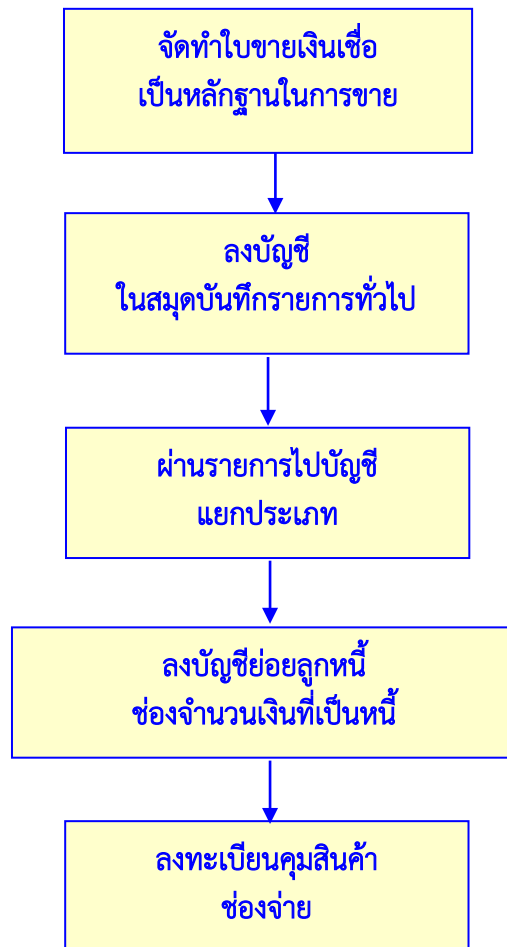
ชื่อสินค้า ผงซักฟอกบริส ขนาดใหญ่

หน่วยนับ กล่อง ราคาทุนต่อหน่วย ๑๐๐ บาท ราคาขายต่อหน่วย ๑๒๐ บาท

ปี เดือน วัน	รายการ	รับ (หน่วย)	จ่าย (หน่วย)	คงเหลือ (หน่วย)
๒๕๖๓ ธ.ค. ๑๗ ๑๘	ซื้อเงินสด ร้าน ไบบุญ ซื้อป ขายเงินสดให้นายแวว มีสุข	๑๐	๕	๑๐ ๕

๙. การขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ

นอกจากการขายสินค้าเป็นเงินสดแล้ว วิสาหกิจชุมชนอาจขายสินค้าเป็นเงินเชื่อให้แก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป ซึ่งขั้นตอนปฏิบัติเกี่ยวกับการขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ มีดังนี้

ตัวอย่างที่ ๙ วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ ขายปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ เป็นเงินเชื่อ ให้นายเก่ง กล้าหาญ จำนวน ๑๐ กระสอบๆ ละ ๒๕๐ บาท รวมเป็นเงิน ๒,๕๐๐ บาท

การจัดทำเอกสารและการลงบัญชี เป็นดังนี้

ขั้นที่ ๑

จัดทำใบขายเงินเชื่อ เพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการลงบัญชี

เล่มที่ ๑
เลขที่ ๐๐๑

วิสาหกิจชุมชน กลุ่มชุมชนบ้านตัวอย่าง
ที่อยู่ เลขที่ ๕ ตำบล ท่งนา อำเภอ กะปง จังหวัด พิจิตร

ใบขายเงินเชื่อ

วันที่ ๒๑ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

ชื่อ นายเก่ง กล้าหาญ อยู่บ้านเลขที่ ๓ หมู่ที่ ๑ ตำบล ท่งนา
อำเภอ กะปง จังหวัด พิจิตร ได้รับสินค้าดังรายการ ต่อไปนี้เป็นการถูกต้องแล้ว

ที่	รายการ	จำนวนหน่วย	ราคาหน่วยละ	จำนวนเงิน
	ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐	๑๐ กระสอบ	๒๕๐ -	๒,๕๐๐ -
(ตัวอักษร) <u> </u> - สองพันห้าร้อยบาทถ้วน - <u> </u>			รวมเงิน	๒,๕๐๐ -
(ลงชื่อ) <u> เก่ง </u> กล้าหาญ ผู้รับของ		(ลงชื่อ) <u> ทองดี </u> มั่งมี ผู้ส่งของ		

ขั้นที่ ๒

ลงบัญชีในสมุดบันทึกรายการทั่วไป ช่อง “ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ” โดยลงรายการในบรรทัดต่อจากที่ได้ลงบัญชีไว้ครั้งหลังสุด ดังนี้

สมุดบันทึกรายการทั่วไป

ปี ๒๕๖๓	รายการ	ขายสินค้าเงินเชื่อ	ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ	ซื้อวัตถุดิบเป็นเงินเชื่อ	ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร
ธ.ค. ๑๘	เจ้าหน้าที่การค้า ซื้อปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ จำนวน ๒๐ กระสอบ จากร้านเกษตรไทย		๔,๐๐๐ -		
	๒๑	ลูกหนี้การค้า ขายปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ จำนวน ๑๐ กระสอบ ให้นายเก่ง กล้าหาญ	๒,๕๐๐ -		
รวมเดือน.....ธันวาคม.....๒๕๖๓.....					

ขั้นที่ ๓ ผ่านรายการไปยังสมุดบัญชีแยกประเภท บัญชีย่อยลูกหนี้ และทะเบียนคุมสินค้า

จากรายการที่เกิดขึ้น วิเคราะห์รายการได้ ดังนี้

เดบิต ลูกหนี้การค้า ๑,๒๐๐.-

เครดิต ขายสินค้า ๑,๒๐๐.-

ขั้นที่ ๓.๑ นำรายการในสมุดบันทึกรายการทั่วไป ผ่านรายการไปยังสมุดบัญชีแยกประเภท ดังนี้

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป

ชื่อบัญชี ลูกหนี้การค้า

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
ธ.ค.	๒๑	ขายปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ เป็นเงินเชื่อ ให้นายแก่ง กล้าหาญ	๒,๕๐๐	-	๒,๕๐๐	-

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป

ชื่อบัญชี ขายสินค้า

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
ธ.ค.	๑๘	ขายยาสีฟัน และ ผงซักฟอกเป็นเงินเชื่อ ให้นายแหว มีสุข		๑,๒๐๐	-	๑,๒๐๐
	๒๑	ขายปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ เป็นเงินเชื่อ ให้นายแก่ง กล้าหาญ		๒,๕๐๐	-	๓,๗๐๐

ชั้นที่ ๓.๒

ลงบัญชีย่อยลูกหนี้ขายสินค้าเงินเชื่อ ช่อง “ จำนวนเงินที่เป็นหนี้ ” ดังนี้

บัญชีย่อยลูกหนี้

ชื่อลูกหนี้ นายเก่ง กล้าหาญ

ปี ๒๕๖๓ เดือน วัน		รายการ	จำนวนเงิน ที่เป็นหนี้		ชำระ	คงเหลือ		หมายเหตุ
จ.ค.	๒๑	ขายปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ จำนวน ๑๐ กระสอบ เป็นเงินเชื่อ	๒,๕๐๐	-		๒,๕๐๐	-	ลูกหนี้การค้า

ชั้นที่ ๓.๓

ลงทะเบียนคุมสินค้า ตามประเภทสินค้าที่ขาย ในช่อง “ จ่าย ” ดังนี้

ทะเบียนคุมสินค้า

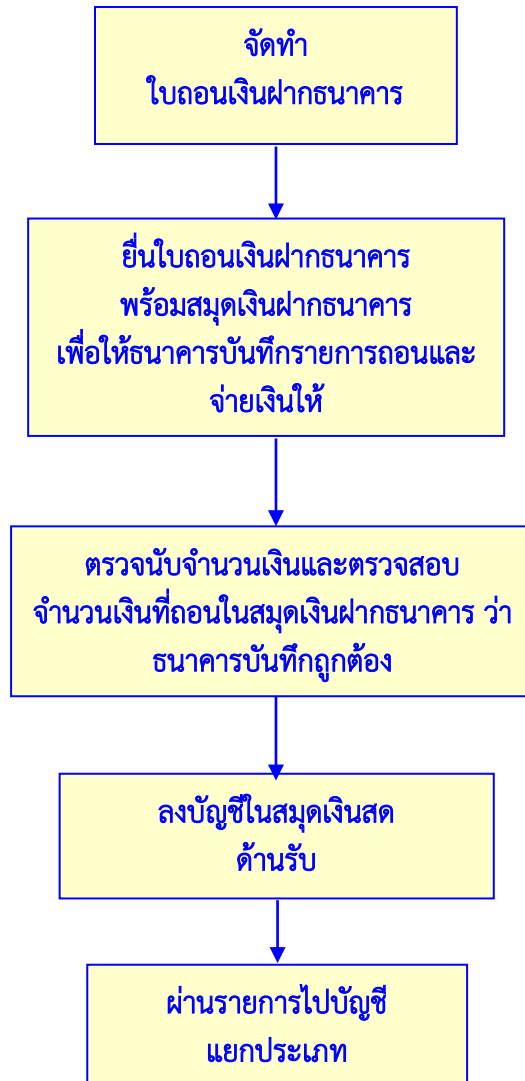
ชื่อสินค้า ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐

หน่วยนับ กระสอบ ราคาทุนต่อหน่วย ๒๐๐ บาท ราคาขายต่อหน่วย ๒๕๐ บาท

ปี ๒๕๖๓ เดือน วัน		รายการ	รับ (หน่วย)	จ่าย (หน่วย)	คงเหลือ (หน่วย)
จ.ค.	๑๘	ซื้อเงินเชื่อ ร้านเกษตรไทย	๒๐		๒๐
	๒๑	ขายเงินเชื่อ นายเก่งกล้าหาญ		๑๐	๑๐

๑๐. การถอนเงินฝากธนาคาร

เมื่อวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการเงินสด อาจถอนเงินจากธนาคารเพื่อนำมาใช้จ่ายได้ โดยมีขั้นตอนปฏิบัติเกี่ยวกับการถอนเงินฝากธนาคาร ดังนี้

ตัวอย่างที่ ๑๐ วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๓ ถอนเงินฝากธนาคารออมสิน ๓,๐๐๐ บาท

การจัดทำเอกสารและการลงบัญชี เป็นดังนี้

ขั้นที่ ๑

จัดทำใบถอนเงินฝากธนาคาร จำนวน ๓,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นเอกสารประกอบการลงบัญชี

ขั้นที่ ๒

ลงบัญชีในสมุดเงินสดด้านรับ ช่อง “ ถอนเงินฝากธนาคาร ”

สมุดเงินสด

ปี พ.ศ.๒๕๖๓.....
 เดือนที่บันทึก มกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม เมษายน พฤษภาคม มิถุนายน
 กรกฎาคม สิงหาคม กันยายน ตุลาคม พฤศจิกายน ธันวาคม

วันที่	รับเงินสด										จ่ายเงินสด					รวมจ่าย	เงินสดคงเหลือ								
	รายได้			รับค่าหุ้น	ถอนเงินฝาก ธนาคาร/ สหกรณ์	อื่นๆ		รวมรับ	วันที่	ต้นทุนขาย	ต้นทุนบริการ	จ่ายคืน ค่าหุ้น	นำเงินฝาก ธนาคาร/ สหกรณ์	ค่าใช้จ่ายใน การดำเนินงาน	อื่นๆ										
	ขายสินค้า	ดอกเบี้ยรับ	ค่าบริการ			...	อื่นๆ								จำนวนเงิน			รายการ	จำนวนเงิน	รายการ	จำนวนเงิน				
๑					๔,๐๐๐ -			๔,๐๐๐ -																๔,๐๐๐ -	
๑๕								๕,๐๐๐ -	๒							ถอนเงิน/ ธนาคาร	๒,๐๐๐								๒,๐๐๐ -
๑๖								๑๐,๐๐๐ -	๑๖																๑๕,๐๐๐ -
									๑๗																๒,๐๐๐ -
๑๘								๑,๒๐๐ -																	๑,๒๐๐ -
๒๖								๓,๐๐๐ -																	๔,๒๐๐ -
รวม																									

ผ่านรายการไปยังสมุดบัญชีแยกประเภท

จากรายการที่เกิดขึ้น วิเคราะห์รายการได้ ดังนี้

เดบิต เงินสด ๓,๐๐๐.-

เครดิต เงินฝากธนาคาร - ออมสิน ๓,๐๐๐.-

นำรายการในสมุดเงินสด ผ่านรายการไปยังสมุดบัญชีแยกประเภท ดังนี้

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป

ชื่อบัญชี เงินสด

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
ธค.	๑	รับค่าหุ้น	๔,๐๐๐	-	๔,๐๐๐	-
	๒	ซื้อเตาแก๊ส จาก ร้าน จอย เครื่องครัว		๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	-
	๑๕	รับเงินอุดหนุน อบต.ท่านา	๕,๐๐๐	-	๗,๐๐๐	-
	๑๖	กู้ยืมเงินจากกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน	๑๐,๐๐๐	-	๑๗,๐๐๐	-
	๑๖	นำเงินสดฝากธนาคาร - ออมสิน		๑๕,๐๐๐	๒,๐๐๐	-
	๑๗	นางกลอยใจ ซ้อยาสีฟัน และ ผงซักฟอก		๒,๐๐๐	-	-
	๑๘	ขายยาสีฟัน และ ผงซักฟอกเป็นเงินสด ให้นายแวว มีสุข	๑,๒๐๐	-	๑,๒๐๐	-
	๒๖	ถอนเงินจากฝากธนาคาร - ออมสิน	๓,๐๐๐	-	๔,๒๐๐	-

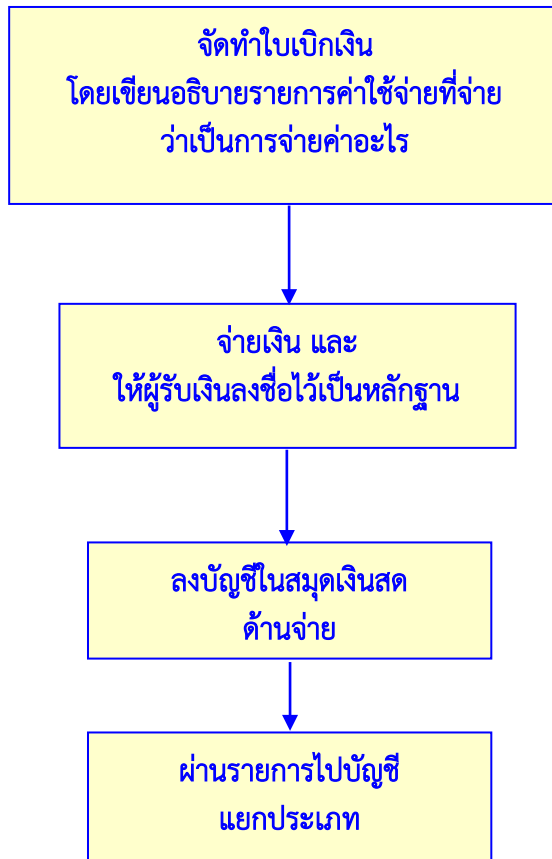
สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป

ชื่อบัญชี เงินฝากธนาคาร - ออมสิน

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
ธค.	๑๖	นำเงินสดฝากธนาคาร - ออมสิน	๑๕,๐๐๐	-	๑๕,๐๐๐	-
	๒๖	ถอนเงินจากฝากธนาคาร - ออมสิน		๓,๐๐๐	๑๒,๐๐๐	-

๑๑. การจ่ายค่าใช้จ่าย

วิสาหกิจชุมชนอาจจ่ายค่าใช้จ่ายต่างๆ เพื่อการดำเนินงาน เช่น ค่าพาหนะ ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ฯลฯ ซึ่งจะมีขั้นตอนปฏิบัติเกี่ยวกับการจ่ายค่าใช้จ่าย ดังนี้

ตัวอย่างที่ ๑๑ วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๓ จ่ายค่าพาหนะ ๕๐๐ บาท ให้นางทองดี มั่งมี

การจัดทำเอกสารและการลงบัญชี เป็นดังนี้

จัดทำใบเบิกเงิน จำนวน ๕๐๐ บาท เพื่อเป็นเอกสารประกอบการลงบัญชี แต่โดยที่ นางทองดี มั่งมี เป็นผู้เก็บรักษาเงินสด ดังนั้นในการจ่ายเงินควรให้บุคคลอื่นเป็นผู้ตรวจสอบและควบคุมการจ่ายเงิน โดยให้ลงชื่อในช่องผู้จ่ายเงินไว้เป็นหลักฐาน

วิสาหกิจชุมชน กลุ่มชุมชนบ้านตัวอย่าง
ที่อยู่ เลขที่ ๕ ตำบล ทานา อำเภอ กะปง จังหวัด พังงา

ใบเบิกเงิน

วันที่ ๒๗ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

จ่ายให้แก่ นางทองดี มั่งมี อยู่บ้านเลขที่ ๙ หมู่ที่ ๗
ตำบล ทานา อำเภอ กะปง จังหวัด พังงา ตามรายการดังนี้

ลำดับที่	รายการ	จำนวนเงิน	
๑	จ่ายค่าพาหนะ	๕๐๐	-
	(ตัวอักษร) - ห้าร้อยบาทถ้วน -	รวมเงิน	๕๐๐ -

(ลงชื่อ) ทองดี มั่งมี (ลงชื่อ) คำ ดีเสมอ
ผู้รับเงิน ผู้จ่ายเงิน

ลงบัญชีในสมุดเงินสดด้านจ่าย ในช่อง “ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน”

สมุดเงินสด

ปี พ.ศ.๒๕๖๓.....
 เดือนที่บันทึก มกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม เมษายน พฤษภาคม มิถุนายน กรกฎาคม สิงหาคม กันยายน ตุลาคม กันยายน ธันวาคม

วันที่	รับเงินสด				วันที่	รวมรับ	จ่ายเงินสด				วันที่	รวมจ่าย	เงินคงคงเหลือ	
	รายได้		รับค่าหุ้น				ต้นทุนขาย		จ่ายคืน					นำเงินฝาก ธนาคาร/ สหกรณ์
	ขายสินค้า	ดอกเบี้ยรับ	ค่าบริการ	...			อื่น ๆ	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน				
๑					๔,๐๐๐ -								๔,๐๐๐ -	
๑๕					๕,๐๐๐ -								๙,๐๐๐ -	
๑๖					๑๐,๐๐๐ -					๑๕,๐๐๐ -			๒,๐๐๐ -	
๑๗					๑,๒๐๐ -								๓,๒๐๐ -	
๒๐					๓,๐๐๐ -								๖,๒๐๐ -	
รวม														

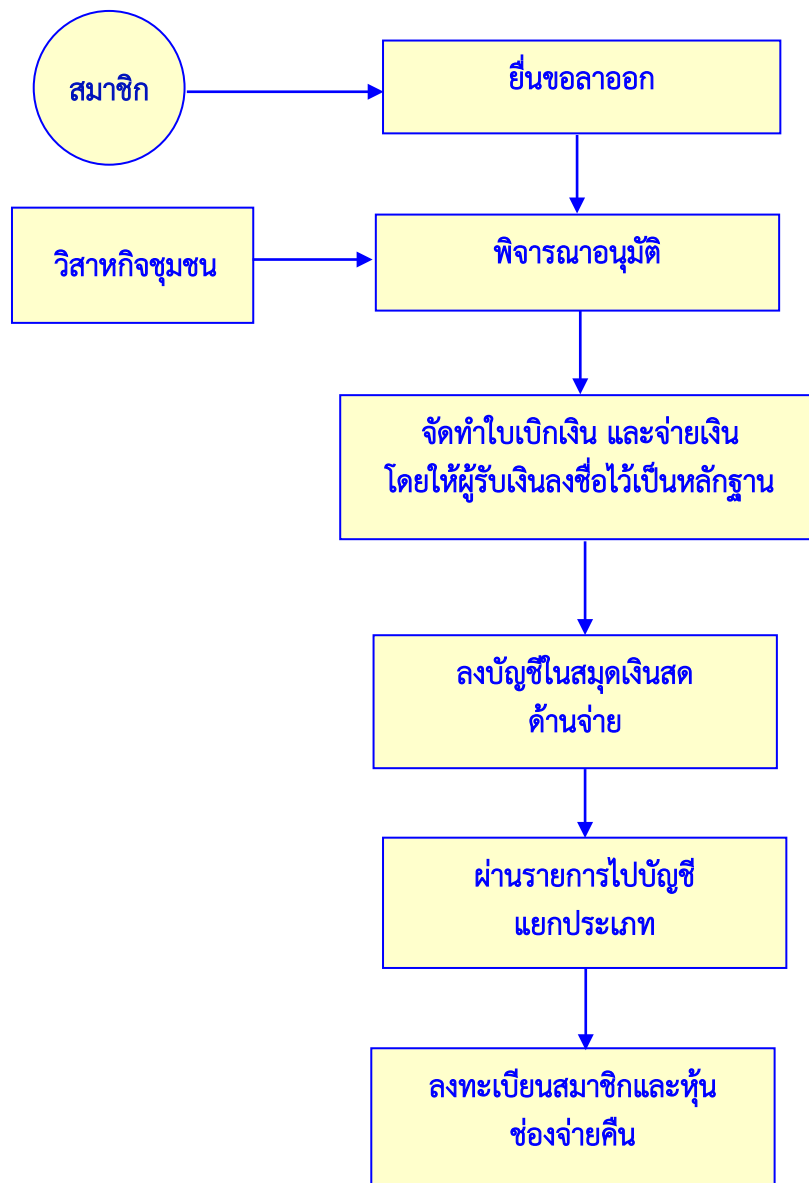
วันสิ้นเดือนของทุกเดือนให้รวมยอดจำนวนเงินแต่ละรายการ นำยอดเงินคงคงเหลือยกไปเป็นสมุดเงินสด เดือนถัดไปด้วย

ปี พ.ศ.๒๕๖๓.....
 เดือนที่บันทึก มกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม เมษายน พฤษภาคม มิถุนายน กรกฎาคม สิงหาคม กันยายน ธันวาคม

วันที่	รับเงินสด				วันที่	รวมรับ	จ่ายเงินสด				วันที่	รวมจ่าย	เงินคงคงเหลือ	
	รายได้		รับค่าหุ้น				ต้นทุนขาย		จ่ายคืน					นำเงินฝาก ธนาคาร/ สหกรณ์
	ขายสินค้า	ดอกเบี้ยรับ	ค่าบริการ	...			อื่น ๆ	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน				
๑					๔,๐๐๐ -								๔,๐๐๐ -	
๑๕					๕,๐๐๐ -								๙,๐๐๐ -	
๑๖					๑๐,๐๐๐ -					๑๕,๐๐๐ -			๒,๐๐๐ -	
๑๗					๑,๒๐๐ -								๓,๒๐๐ -	
๒๐					๓,๐๐๐ -								๖,๒๐๐ -	
รวม														

๑๒. การจ่ายเงินค่าหุ้นคืนให้สมาชิก (เมื่อสมาชิกลาออก)

เมื่อสมาชิกวิสาหกิจชุมชนขอลาออก จะต้องมีการตรวจสอบดูว่าสมาชิกรายนั้น มีภาระหนี้สินติดค้างกับวิสาหกิจชุมชนหรือไม่ ถ้ามีจะต้องทำการชำระคืนให้เสร็จสิ้นก่อนจึงจะสามารถลาออกได้หรือหากสมาชิกรายนั้นมีเงินค่าหุ้นเพียงพอแก่การชำระหนี้ให้นำเงินค่าหุ้นหักล้างหนี้สินเหลือเท่าใด จึงคืนเงินค่าหุ้นแก่สมาชิกได้ สำหรับขั้นตอนปฏิบัติเกี่ยวกับการจ่ายเงินค่าหุ้นคืนให้สมาชิก มีดังนี้

ตัวอย่างที่ ๑๒ วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๔ จ่ายคืนเงินค่าหุ้นให้ นางแก้ว เกิดดี ๑,๐๐๐ บาท ซึ่งลาออกจากการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน และได้มีการตรวจสอบแล้วว่าสมาชิกรายนี้ไม่มีภาระหนี้สินใดๆ กับวิสาหกิจชุมชน

การจัดทำเอกสารและการลงบัญชี เป็นดังนี้

ขั้นที่ ๑

จัดทำใบเบิกเงิน จำนวน ๑,๐๐๐ บาท เพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการลงบัญชี

วิสาหกิจชุมชน กลุ่มชุมชนบ้านตัวอย่าง			
ที่อยู่ เลขที่ ๕ ตำบล ทานา อำเภอ กะปง จังหวัด พังงา			
ใบเบิกเงิน			
วันที่ ๕ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔			
จ่ายให้แก่ นางแก้ว เกิดดี อยู่บ้านเลขที่ ๙ หมู่ที่ ๔			
ตำบล ทานา อำเภอ กะปง จังหวัด พังงา ตามรายการดังนี้			
ลำดับที่	รายการ	จำนวนเงิน	
	จ่ายคืนเงินค่าหุ้น	๑,๐๐๐	-
	(ตัวอักษร) - หนึ่งพันบาทถ้วน -	รวมเงิน	๑,๐๐๐ -
(ลงชื่อ) <u> แก้ว เกิดดี </u>		(ลงชื่อ) <u> ทองดี มั่งมี </u>	
ผู้รับเงิน		ผู้จ่ายเงิน	

ขั้นที่ ๒

ลงบัญชีในสมุดเงินสดด้านจ่าย ในช่อง “จ่ายคืนค่าหุ้น” ดังนี้

สมุดเงินสด

ปี พ.ศ.๒๕๖๔.....
 เดือนที่บันทึก มกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม เมษายน มิถุนายน
 กรกฎาคม สิงหาคม กันยายน ตุลาคม พฤศจิกายน ธันวาคม

วันที่	รับเงินสด					วันที่	จ่ายเงินสด					รวมจ่าย	เงินคงเหลือ	
	รายได้		โอนเงินฝาก ธนาคาร/ สหกรณ์	รับค่าหุ้น			ชำระเงินค่า ค่าบริการ	รับเงินฝาก ธนาคาร/ สหกรณ์		ค่าใช้จ่ายใน การค้า				รวมจ่าย
	ขายสินค้า	ดอกเบี้ยรับ		อื่นๆ	อื่นๆ			อื่นๆ						
รายได้อื่นๆ	ดอกเบี้ยรับ	ค่าบริการ	ค่าบริการ	ค่าบริการ	ค่าบริการ	ค่าบริการ	ค่าบริการ	ค่าบริการ	ค่าบริการ	ค่าบริการ				
๑												๑,๐๐๐ -	๒,๗๐๐ -	
รวม														

ชั้นที่ ๓

ลงบัญชีในทะเบียนสมาชิกและหุ้น ช่อง “ จ่ายคืน ” ดังนี้

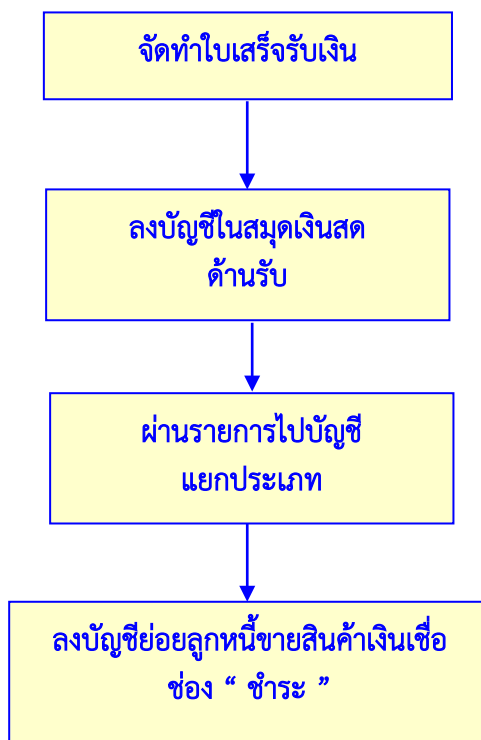
ทะเบียนสมาชิกและหุ้น

ชื่อ - สกุลนางแก้ว.....เกิดดี..... เลขทะเบียนสมาชิก.....๐๓.....
 ที่อยู่.....๙...หมู่...๔...ต.ท่านา...อ.กะปง...จ.พังงา.....
 เลขบัตรประจำตัวประชาชน ๑ ๕ ๓ ๕ ๒ ๐ ๐ ๐ ๑ ๒ ๐ ๓ ๕

ปี เดือน วัน	รายการ	จำนวนเงินค่าหุ้น			หมายเหตุ
		เพิ่ม	จ่ายคืน	คงเหลือ	
๒๕๖๓ ธ.ค. ๑๔	ซื้อหุ้น	๑,๐๐๐	-	๑,๐๐๐	-
๒๕๖๔ ม.ค. ๕	จ่ายคืนหุ้น		๑,๐๐๐	-	ลาออก

๑๓. การรับชำระหนี้จากการขายสินค้าเงินเชื่อ

ขั้นตอนปฏิบัติเกี่ยวกับการรับชำระหนี้จากการขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ มีดังนี้

ตัวอย่างที่ ๑๓ วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๔ รับชำระหนี้ค่าสินค้าจากนายเก่ง กล้าหาญ เป็นเงิน ๒,๕๐๐ บาท

การจัดทำเอกสารและการบัญชี เป็นดังนี้

ขั้นที่ ๑

จัดทำเอกสารประกอบการลงบัญชี คือ ใบเสร็จรับเงิน เพื่อเป็นหลักฐานการรับชำระหนี้ โดยฉีกใบเสร็จรับเงินใบแรกซึ่งเป็นต้นฉบับให้แก่สมาชิกเก็บไว้เป็นหลักฐาน ส่วนสำเนา วิสาหกิจชุมชนใช้เป็นหลักฐานในการลงบัญชี

	เล่มที่ ๑	
	เลขที่ ๐๐๖	
วิสาหกิจชุมชน _____ กลุ่มชุมชนบ้านตัวอย่าง _____ ที่อยู่ เลขที่ ๕ ตำบล ทานา อำเภอ กะปง จังหวัด พังงา		
ใบเสร็จรับเงิน		
วันที่ ๖ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔		
รับจาก นายเก่ง กล้าหาญ _____ อยู่บ้านเลขที่ ๓ หมู่ที่ ๑ ตำบล ทานา อำเภอ กะปง จังหวัด พังงา ตามรายการดังต่อไปนี้		
ลำดับที่	รายการ	จำนวนเงิน
๑	รับเงินค่าหุ้น	
๒	รับเงินค่าขายสินค้า จำนวนหน่วย	
๓	รับชำระหนี้ค่าสินค้าจากการขายสินค้าเงินเชื่อ	๒,๕๐๐ -
๔	
๕	
๖	
๗	
๘	
	(ตัวอักษร) - สองพันห้าร้อยบาทถ้วน -	รวมเงิน ๒,๕๐๐ -
(ลงชื่อ) _____ ทองดี มั่งมี ผู้รับเงิน		

ขั้นที่ ๒

ลงบัญชีในสมุดเงินสดด้านรับ ช่อง “ อื่น ๆ ” ดังนี้

สมุดเงินสด

ปี พ.ศ.๒๕๖๕.....

- เดือนที่บันทึก
☒ มกราคม	☐ กุมภาพันธ์	☐ มีนาคม	☐ เมษายน	☐ พฤษภาคม	☐ มิถุนายน
☐ กรกฎาคม	☐ สิงหาคม	☐ กันยายน	☐ ตุลาคม	☐ พฤศจิกายน	☐ ธันวาคม

วันที่	รับเงินสด										จ่ายเงินสด					รวมจ่าย	เงินสดคงเหลือ								
	รายได้					รับค้ำหุน					ต้นทุนขาย	ค่าใช้จ่ายในดอกเบี้ยจ่าย	ต้นทุนบริการ ...	จ่ายคืนค้ำหุน	นำเงินฝากธนาคาร/สภกรณ์			ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	อื่นๆ						
	ขายสินค้า	ดอกเบี้ยรับ	ค่าบริการ	...	อื่นๆ	รับค้ำหุน	ถอนเงินฝากธนาคาร/สภกรณ์	อื่นๆ	รายการ	จำนวนเงิน									รายการ	จำนวนเงิน					
																			ชื่อลูกค้า	ค่าใช้จ่ายในการซื้อ	ดอกเบี้ยจ่าย				
๑																						๓,๕๐๐ -			
๒													๒,๕๐๐ -										๑,๐๐๐ -		๒,๕๐๐ -
																								๕,๒๐๐ -	
รวม																									

ขั้นที่ ๓ ผ่านรายการไปยังสมุดบัญชีแยกประเภท และ ลงบัญชีย่อยลูกหนี้

จากรายการที่เกิดขึ้น วิเคราะห์รายการได้ ดังนี้

เดบิต เงินสด ๒,๕๐๐.-

เครดิต ลูกหนี้การค้า ๒,๕๐๐.-

ขั้นที่ ๓.๑ นำรายการในสมุดเงินสด ผ่านรายการไปยังสมุดบัญชีแยกประเภท ดังนี้

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป

ชื่อบัญชี เงินสด

ปี ๒๕๖๔		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
มค.	๑	ยอดยกมา			๓,๗๐๐	-
	๕	จ่ายคืนค่าหุ้น นางแก้ว เกิดดี เนื่องจากลาออก		๑,๐๐๐	๒,๗๐๐	-
	๖	รับชำระหนี้ค่าสินค้า นายเก่ง กล้าหาญ	๒,๕๐๐	-	๕,๒๐๐	-

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป

ชื่อบัญชี ลูกหนี้การค้า

ปี ๒๕๖๔		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
มค.	๑	ยอดยกมา			๒,๕๐๐	-
	๖	รับชำระหนี้ค่าสินค้า นายเก่ง กล้าหาญ		๒,๕๐๐		

ชั้นที่ ๓.๒

ลงบัญชีย่อยลูกหนี้ขายสินค้าเงินเชื่อของสมาชิกรายที่ชำระหนี้ ในช่อง “ชำระ” ดังนี้

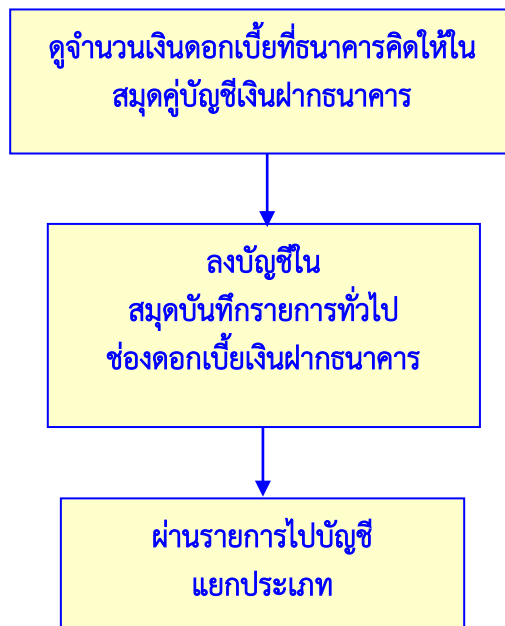
บัญชีย่อยลูกหนี้

ชื่อลูกหนี้ _____ นายเก่ง กล้าหาญ _____

ปี	รายการ	จำนวนเงิน	ชำระ	คงเหลือ	หมายเหตุ	
เดือน	วัน	ที่เป็นหนี้				
๒๕๖๓						
ธ.ค.	๒๑	ขายปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ จำนวน ๑๐ กระสอบ เป็นเงินเชื่อ	๒,๕๐๐	-		ลูกหนี้การค้า
๒๕๖๔						
ม.ค.	๖	ชำระหนี้เป็นเงินสด		๒,๕๐๐	-	

๑๔. การรับดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร

เงินที่วิสาหกิจชุมชนนำฝากธนาคารจะได้รับผลตอบแทน โดยธนาคารจะคิดดอกเบี้ยให้ ซึ่งถือเป็นรายได้ของวิสาหกิจชุมชน มีขั้นตอนปฏิบัติเกี่ยวกับการรับดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร ดังนี้

ตัวอย่างที่ ๑๔ วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๔ รับดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร เป็นเงิน ๑๒.๕๐ บาท

ชั้นที่ ๑

ใช้สมุดเงินฝากธนาคารเป็นหลักฐานในการลงบัญชี

ชั้นที่ ๒

ลงบัญชีในสมุดบันทึกรายการทั่วไป ในช่อง ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร

เมื่อบันทึกรายการในสมุดบัญชีและทะเบียน และผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภทเรียบร้อยแล้ว สามารถจัดทำสมุดบันทึกต้นทุนกำไรได้ ดังนี้

สมุดบันทึกต้นทุนกำไร			
สำหรับงวดตั้งแต่วันที่...๑... ธันวาคม...๒๕๖๓... ถึงวันที่...๓๑... ธันวาคม...๒๕๖๓...			
			บาท
รายได้ :-			
ขายสินค้า		๓,๗๐๐.๐๐	
ดอกเบี้ยรับ			
รายได้ค่าบริการ			
.....			
รายได้อื่นๆ			
ดอกเบี้ยรับเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์			
รวมรายได้		๓,๗๐๐.๐๐	๓,๗๐๐.๐๐
ค่าใช้จ่าย :-			
วัตถุดิบคงเหลือต้นงวด	[]		
บวก ซื้อวัตถุดิบ (รวมซื้อสดและซื้อเชื่อ)	[]		
ค่าใช้จ่ายในการผลิต	[]		
รวม	[]		
หัก วัตถุดิบคงเหลือสิ้นงวด	[]		
ต้นทุนสินค้าที่ผลิตได้ทั้งหมด	[]		
บวก สินค้าคงเหลือต้นงวด			
ซื้อสินค้า (รวมซื้อสดและซื้อเชื่อ)		๖,๐๐๐.๐๐	
ค่าใช้จ่ายในการซื้อ			
หัก สินค้าคงเหลือสิ้นงวด		(๓,๐๐๐.๐๐)	
ต้นทุนสินค้าที่ขายได้		๓,๐๐๐.๐๐	
ต้นทุนบริการ :-			
ดอกเบี้ยจ่าย	[]		
.....	[]		
รวมต้นทุนบริการ	[]		
รวมต้นทุนสินค้าที่ขายได้		๓,๐๐๐.๐๐	
บวก ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (ค่าพาหนะ + ค่าเสื่อมราคา)		๕๓๓.๐๐	
รวมค่าใช้จ่าย		๓,๕๓๓.๐๐	๓,๕๓๓.๐๐
กำไร (ขาดทุน)			๑๖๗.๐๐

บทที่ ๔ งบทดลอง

งบทดลอง (Trial Balance) คือ รายงานทางการเงินที่จัดทำขึ้นเพื่อแสดงยอดคงเหลือของบัญชีต่างๆ ทุกบัญชีในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป ณ วันใดวันหนึ่ง เพื่อพิสูจน์ความถูกต้องของการบันทึกบัญชีตามหลักการบัญชีคู่ ซึ่งจำนวนเงินรวมของบัญชีที่มียอดคงเหลือด้านเดบิตจะต้องเท่ากับจำนวนเงินรวมของบัญชีที่มียอดคงเหลือด้านเครดิต

การหายยอดคงเหลือ

๑. หายยอดรวมทางด้านเดบิตและเครดิตของบัญชีทุกบัญชีในแยกประเภท
๒. นำยอดรวมทั้งสองด้านมาลบเพื่อหายยอดคงเหลือ
๓. นำผลลัพธ์ที่ได้ไปเขียนไว้ทางด้านที่เหลืออยู่คือด้านที่มากกว่า

การทำงานทดลอง มีขั้นตอนดังนี้

๑. เขียนหัวงบทดลอง
๒. บรรทัดที่ ๑ ชื่อกิจการ บรรทัดที่ ๒ คำว่า งบทดลอง บรรทัดที่ ๓ วันที่
๓. คัดลอกชื่อบัญชีและเลขที่บัญชีลงในช่องชื่อบัญชีและเลขที่บัญชีตามลำดับ นิยมเรียงลำดับโดยเรียงจากบัญชีหมวดสินทรัพย์ หนี้สิน ทุน รายได้ และค่าใช้จ่ายนำยอดคงเหลือจากบัญชีแยกประเภทไปใส่ในช่องเดบิตและเครดิต
 - ถ้ายอดคงเหลือในบัญชีแยกประเภทเหลืออยู่ทางด้านเดบิตให้นำไปใส่ช่องเดบิต
 - ถ้ายอดคงเหลือในบัญชีแยกประเภทเหลืออยู่ทางด้านเครดิตให้นำไปใส่ช่องเครดิต
 - รวมยอด ยอดรวมทั้งสองด้านทั้งด้านเดบิตต้องเท่ากับด้านเครดิต

ประโยชน์ในการจัดทำงบทดลอง

๑. ช่วยในการพิสูจน์ความถูกต้องของการบันทึกบัญชี ตามหลักการบัญชีคู่ว่าได้ทำการบันทึกทั้งด้านเดบิตและเครดิต ถูกต้องหรือไม่
๒. ช่วยให้สามารถทราบแล้วแก้ไขข้อผิดพลาดได้ทันที่
๓. ใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำงบการเงินเพื่อแสดงให้เห็นถึงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของกิจการ คือการจัดทำงบกำไรขาดทุน และงบแสดงฐานะการเงิน
๔. ใช้เป็นข้อมูลในการปิดบัญชี เมื่อสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี

การค้นหาข้อผิดพลาดเมื่องบทดลองไม่ลงตัว

กรณีที่รวมจำนวนเงินในช่องเดบิต และช่องเครดิตของทุกบัญชีแล้วผลรวมของช่องเดบิตและช่องเครดิตไม่เท่ากัน เรียกว่า งบทดลองไม่ลงตัว ให้ค้นหาข้อผิดพลาดโดยปฏิบัติ ดังนี้

๑. บวกเลขในงบทดลองใหม่ทั้งช่องเดบิต และช่องเครดิต
๒. ตรวจสอบว่ายอดคงเหลือของแต่ละรายการบัญชีในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไปนำมาลงในงบทดลอง ช่องเดบิตหรือช่องเครดิตถูกต้องหรือไม่
๓. ตรวจสอบว่ารายการบัญชีในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไปนำมาลงในงบทดลองครบถ้วนทุกบัญชีหรือไม่
๔. ตรวจสอบว่าการคำนวณหายยอดคงเหลือของแต่ละรายการบัญชีในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไปถูกต้องและตรงกับในงบทดลองหรือไม่

๕. ตรวจสอบว่าการผ่านรายการบัญชีจากสมุดบันทึกรายการขึ้นต้นไปบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้องด้วยจำนวนเงินที่ถูกต้องหรือไม่ และผ่านรายการไปช่องเดบิต หรือช่องเครดิตถูกต้องหรือไม่

๖. ตรวจสอบว่าการบวกเลขในสมุดเงินสดถูกต้องหรือไม่

นอกจากนี้ ยังอาจค้นหาข้อผิดพลาดโดยใช้วิธีลัด ดังนี้

๑.ให้นำผลต่างระหว่างจำนวนเงินรวมด้านเดบิตกับด้านเครดิตหารด้วย ๒ แล้วตรวจสอบว่ารายการบัญชีใดในงบทดลองมียอดคงเหลือเท่ากับผลลัพธ์ได้นั้น ซึ่งข้อผิดพลาดนี้อาจเกิดจากการนำยอดคงเหลือของรายการบัญชีในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไปมาลงในงบทดลองผิดพลาดด้าน เช่น จำนวนเงินรวมด้านเครดิตสูงกว่า ด้านเดบิต ๑,๐๐๐ บาทให้นำผลต่างนั้นมาหารด้วย ๒ ได้ผลลัพธ์ ๕๐๐ บาท แล้วจึงตรวจสอบว่ารายการบัญชีใดในงบทดลองที่มียอดคงเหลือด้านเครดิต ๕๐๐ บาท ซึ่งที่ถูกต้องรายการบัญชีดังกล่าวควรอยู่ด้านเดบิต เป็นต้น

๒. กรณีมีผลต่างระหว่างจำนวนเงินรวมด้านเดบิตกับด้านเครดิตเป็นจำนวน ๐.๐๑ , ๐.๑๐ , ๑.๐๐ , ๑๐ , ๑๐๐ บาท ฯลฯ ข้อผิดพลาดนี้อาจเกิดจากการบวก หรือลบตัวเลขผิดให้สอบทาน การบวกเลขใหม่อีกครั้งหนึ่ง

ขั้นตอนการจัดทำงบทดลอง

๑. เขียนรูปแบบที่จะใช้ในการจัดทำงบทดลองและเขียนหัวงบทดลอง

๒. หายอดคงเหลือในบัญชีแยกประเภททั่วไป

๓. นำยอดคงเหลือของบัญชีแยกประเภททั่วไปมาใส่ในรูปแบบของงบทดลอง โดยเขียนชื่อบัญชีและเลขที่บัญชีเรียงตามหมวด คือ สินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของเจ้าของ รายได้ และค่าใช้จ่าย และใส่จำนวนเงินตามยอดคงเหลือของแต่ละบัญชี

๔. บัญชี ๕ หมวดแสดงยอดดังนี้

หมวดที่ ๑	สินทรัพย์	จะมียอดคงเหลือด้าน เดบิต
หมวดที่ ๒	หนี้สิน	จะมียอดคงเหลือด้าน เครดิต
หมวดที่ ๓	ส่วนของเจ้าของ	จะมียอดคงเหลือด้าน เครดิต
หมวดที่ ๔	รายได้	จะมียอดคงเหลือด้าน เครดิต
หมวดที่ ๕	ค่าใช้จ่าย	จะมียอดคงเหลือด้าน เดบิต

๕. รวมจำนวนเงินช่องเดบิตและเครดิต ยอดรวมของทั้ง ๒ ด้านต้องเท่ากัน ก็แสดงว่าการบันทึกบัญชีแยกประเภททั่วไปถูกต้องตามระบบบัญชีคู่

ตัวอย่าง งบทดลอง

กลุ่มชุมชนบ้านตัวอย่าง

งบทดลอง

ณ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

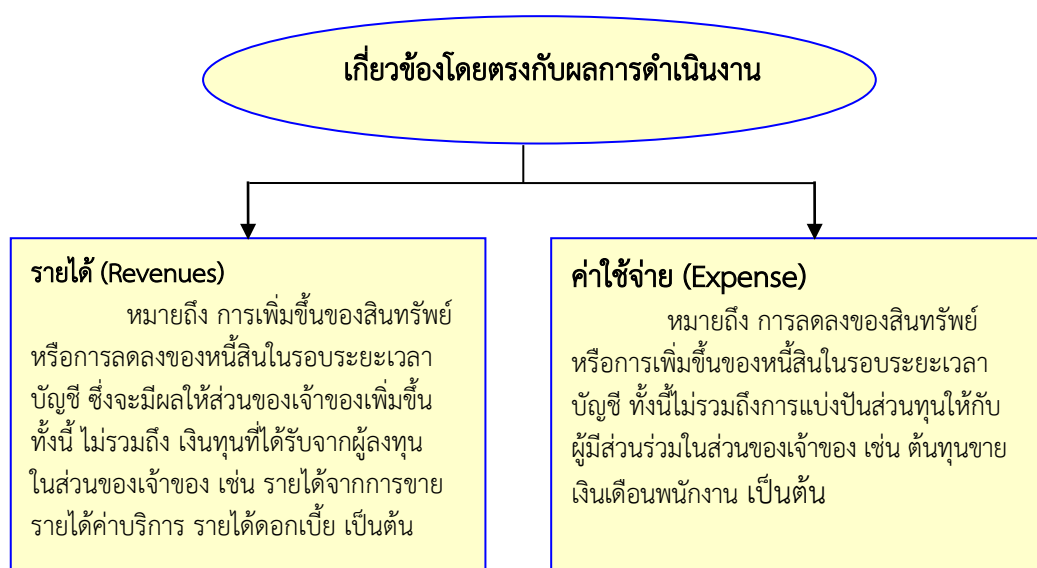
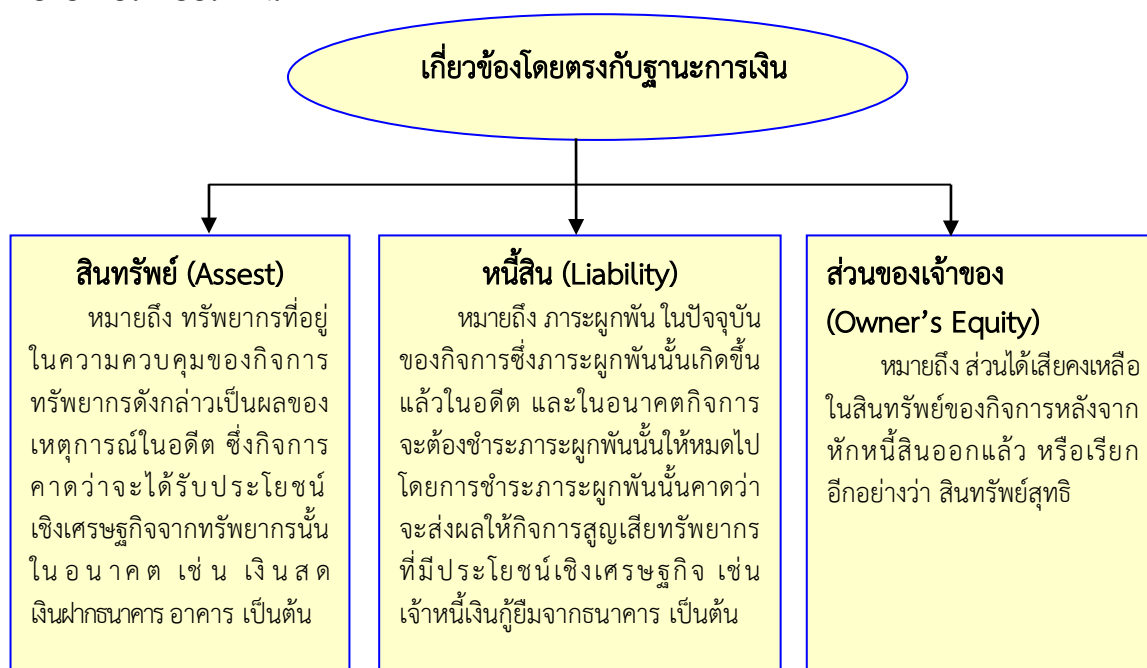
ชื่อบัญชี	เดบิต	เครดิต
เงินสด	๓,๗๐๐.๐๐	
เงินฝากธนาคาร - ออมสิน	๑๒,๐๐๐.๐๐	
ลูกหนี้การค้า	๒,๕๐๐.๐๐	
อุปกรณ์	๒,๐๐๐.๐๐	
ค่าเสื่อมราคาสะสม - อุปกรณ์		๓๓.๐๐
เจ้าหนี้การค้า		๔,๐๐๐.๐๐
เงินอุดหนุน		๕,๐๐๐.๐๐
เงินกู้ยืม		๑๐,๐๐๐.๐๐
ทุนเรือนหุ้น		๔,๐๐๐.๐๐
ขายสินค้า		๓,๗๐๐.๐๐
ซื้อสินค้า	๖,๐๐๐.๐๐	
ค่าพาหนะ	๕๐๐.๐๐	
ค่าเสื่อมราคา - อุปกรณ์	๓๓.๐๐	
	<u>๒๖,๗๓๓.๐๐</u>	<u>๒๖,๗๓๓.๐๐</u>

บทที่ ๕ งบการเงิน

หลังจากที่วิสาหกิจชุมชนได้จัดทำบัญชีเรียบร้อยแล้ว วิสาหกิจชุมชนสามารถแสดงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของวิสาหกิจชุมชนในรอบบัญชีที่ผ่านมา โดยแสดงในรูปของงบการเงิน

งบการเงิน หมายถึง รายงานที่แสดงข้อมูลอันเป็นผลจากการประกอบธุรกิจของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งประกอบด้วย งบแสดงฐานะการเงิน พร้อมด้วย หมายเหตุประกอบงบการเงิน งบกำไรขาดทุน และงบอื่นๆ ตามที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด

องค์ประกอบของงบการเงิน หมายถึง การจัดประเภทของรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีที่แสดงไว้ตามลักษณะเชิงเศรษฐกิจของรายการและเหตุการณ์นั้นๆ โดยสามารถแยกองค์ประกอบได้ดังนี้

งบการเงินประกอบด้วย

งบแสดงฐานะการเงิน หมายถึง งบที่แสดงถึงฐานะทางการเงินของกิจการ ณ วันใดวันหนึ่ง โดยงบแสดงฐานะการเงิน จะให้รายละเอียดเกี่ยวกับสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้ถือหุ้นของกิจการ ซึ่งจะทำให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถทราบถึงโครงสร้างทางการเงินของกิจการ สามารถประเมินถึงสภาพคล่องหรือความเสี่ยงของกิจการได้

งบแสดงฐานะการเงิน		
ณ วันที่		(หน่วย: บาท)
สินทรัพย์		
สินทรัพย์หมุนเวียน		
เงินสด		๑,๐๐๐.๐๐
เงินฝากธนาคาร - ออมสิน		๕,๐๐๐.๐๐
ลูกหนี้การค้า		๑,๕๐๐.๐๐
สินค้าคงเหลือ		๒,๐๐๐.๐๐
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		๙,๕๐๐.๐๐
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
อุปกรณ์	๘,๐๐๐.๐๐	
ค่าเสื่อมราคาสะสม - อุปกรณ์	<u>๘๐๐.๐๐</u>	
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		๗,๒๐๐.๐๐
รวมสินทรัพย์		๑๖,๗๐๐.๐๐
หนี้สินและทุน		
หนี้สินหมุนเวียน		
เจ้าหนี้การค้า		๑,๕๐๐.๐๐
เงินอุดหนุน		๒,๐๐๐.๐๐
เงินกู้ยืม		๒,๐๐๐.๐๐
รวมหนี้สินหมุนเวียน		๕,๕๐๐.๐๐
หนี้สินไม่หมุนเวียน		
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		-
รวมหนี้สิน		๕,๕๐๐.๐๐
ทุน		
ทุนเรือนหุ้น		๙,๒๐๐.๐๐
กำไรสุทธิ		๒,๐๐๐.๐๐
รวมทุน		๑๑,๒๐๐.๐๐
รวมหนี้สินและทุน		๑๖,๗๐๐.๐๐

ทั้งนี้ ในงบแสดงฐานะการเงินรายการสินทรัพย์ต้องเท่ากับรายการหนี้สินและทุน

งบกำไรขาดทุน (Income Statement) แสดงข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกิจการ สำหรับรอบระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งข้อมูลในงบกำไรขาดทุนจะประกอบไปด้วยรายได้และค่าใช้จ่าย หากในรอบระยะเวลาใดเวลาหนึ่งกิจการมีรายได้ทั้งหมดสูงกว่าค่าใช้จ่ายทั้งหมด กิจการจะมีกำไรสุทธิ ในทางตรงกันข้ามหากกิจการมีค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายได้ กิจการจะมีผลขาดทุนสุทธิ

.....	
งบกำไรขาดทุน	
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่	
	<u>บาท</u>
รายได้	
ขายสินค้า	xxx
รายได้ค่าบริการ	xxx
รายได้อื่นๆ	xxx
รวมรายได้	<u>xxx</u>
ค่าใช้จ่าย	
ต้นทุนขาย (นำมาจากสมุดต้นทุนกำไร)	xxx
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	
.....	xxx
.....	xxx
.....	xxx
รวมค่าใช้จ่าย	<u>xxx</u>
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	<u>xxx</u>

หมายเหตุประกอบงบการเงิน เป็นข้อมูลที่น่าเสนอเพิ่มเติมจากที่แสดงในงบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน และหมายเหตุประกอบงบการเงินให้ข้อมูลเกี่ยวกับคำอธิบายรายการ รายละเอียดของรายการต่างๆ ที่แสดงในงบการเงิน และข้อมูลเกี่ยวกับรายการที่ไม่เข้าเกณฑ์การรับรู้รายการในงบการเงินที่น่าเสนอ

.....	
หมายเหตุประกอบงบการเงิน	
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่	
๑. สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ	
- วิสาหกิจชุมชนบันทึกบัญชีโดยใช้เกณฑ์คงค้าง	
- ค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์ คำนวณโดยวิธีเส้นตรง	
ฯลฯ	

ตัวอย่าง งบกำไรขาดทุน

กลุ่มชุมชนบ้านตัวอย่าง
งบกำไรขาดทุน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

	บาท
รายได้	
ขายสินค้า	๓,๗๐๐.๐๐
รวมรายได้	<u>๓,๗๐๐.๐๐</u>
ค่าใช้จ่าย	
ต้นทุนขาย (นำมาจากสมุดต้นทุนกำไร)	๓,๐๐๐.๐๐
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	
ค่าพาหนะ	๕๐๐.๐๐
ค่าเสื่อมราคา - อุปกรณ์	๓๓.๐๐
รวมค่าใช้จ่าย	<u>๓,๕๓๓.๐๐</u>
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	<u><u>๑๖๗.๐๐</u></u>

ตัวอย่าง งบแสดงฐานะการเงิน

กลุ่มชุมนุมบ้านตัวอย่าง
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

(หน่วย: บาท)

สินทรัพย์		
สินทรัพย์หมุนเวียน		
เงินสด		๓,๗๐๐.๐๐
เงินฝากธนาคาร - ออมสิน		๑๒,๐๐๐.๐๐
ลูกหนี้การค้า		๒,๕๐๐.๐๐
สินค้าคงเหลือ (นำมาจากทะเบียนคุมสินค้า)		๓,๐๐๐.๐๐
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		๒๑,๒๐๐.๐๐
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
อุปกรณ์	๒,๐๐๐.๐๐	
ค่าเสื่อมราคาสะสม - อุปกรณ์	<u>๓๓.๐๐</u>	
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		๑,๙๖๗.๐๐
รวมสินทรัพย์		<u>๒๓,๑๖๗.๐๐</u>
หนี้สินและทุน		
หนี้สินหมุนเวียน		
เจ้าหนี้การค้า		๔,๐๐๐.๐๐
เงินอุดหนุน		๕,๐๐๐.๐๐
เงินกู้ยืม		๑๐,๐๐๐.๐๐
รวมหนี้สินหมุนเวียน		๑๙,๐๐๐.๐๐
หนี้สินไม่หมุนเวียน		
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		-
รวมหนี้สิน		<u>๑๙,๐๐๐.๐๐</u>
ทุน		
ทุนเรือนหุ้น		๔,๐๐๐.๐๐
กำไรสุทธิ (นำมาจากงบกำไรขาดทุน)		<u>๑๖๗.๐๐</u>
รวมทุน		๔,๑๖๗.๐๐
รวมหนี้สินและทุน		<u>๒๓,๑๖๗.๐๐</u>

ทั้งนี้ ในงบแสดงฐานะการเงินรายการสินทรัพย์ต้องเท่ากับรายการหนี้สินและทุน

ตัวอย่าง

นอกจากธุรกิจการซื้อสินค้ามาเพื่อจำหน่าย กลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังมีธุรกิจผลิต แปรรูป และให้บริการ โดยตัวอย่างในการจัดทำบัญชีของธุรกิจผลิตสินค้า และให้บริการ มีดังนี้

ชื่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มชุมชนตัวอย่างผลิตสาโทและบริการไถนา
ทำธุรกิจผลิตสาโทและให้บริการไถนา ปี ๒๕๖๓ มีรายการที่เกิดขึ้นดังนี้

๒๕๖๓

เดือน	วันที่	รายการ
ม.ค.	๑	รับเงินค่าหุ้น จำนวน ๒๐ ราย รายละ ๒,๐๐๐ บาท ซื้อถังพลาสติกสีขาวมีฝาปิด ขนาด ๑๐๐ ลิตร ๖ ใบๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท จากร้าน ดีดี เครื่องครัว
	๓	ซื้อเตาแก๊ส ราคา ๒,๕๐๐ บาท จากร้าน ดีดี เครื่องครัว ซื้อข้าวเหนียว จากร้าน ก. การข้าว จำนวน ๒๐๐ กก.ๆ ละ ๒๐ บาท และจ่ายค่าขนส่งข้าวเหนียว ๒๐๐ บาท
	๔	ซื้อวัตถุดิบในการผลิต จากร้าน สุขสำราญ เป็นเงินสด ๒,๒๕๕ บาท ดังนี้ ลูกแป้ง (สมุนไพรมะขามและยี่ส) ๒๐ ลูกๆ ละ ๑๐ บาท น้ำดื่ม จำนวน ๓๓ ถังๆ ละ ๕ บาท ฉลากปิดขวด จำนวน ๖๕๐ แผ่นๆ ละ ๐.๕๐ บาท ขวด จำนวน ๖๒๐ ขวดๆ ละ ๒ บาท ฝาจิบ จำนวน ๖๕๐ ฝาๆ ละ ๐.๕๐ บาท
	๕	ซื้อแก๊สหุงต้ม ๒ ถัง เป็นเงิน ๖๐๐ บาท
	๖	ผลิตสาโท โดยใช้วัตถุดิบดังนี้ ข้าวเหนียว จำนวน ๒๐๐ กก. ลูกแป้ง (สมุนไพรมะขามและยี่ส) จำนวน ๒๐ ลูก จ่ายค่าแรงในการผลิตสาโท เป็นเงิน ๖๐๐ บาท
	๗	ซื้อแอสมบ์สุราแช่ จากสำนักงานสรรพสามิต จำนวน ๖๐๐ ดวง ๆ ละ ๗ บาท เป็นเงิน ๔,๒๐๐ บาท
	๘	เติมน้ำดื่ม จำนวน ๓๓ ถัง เพื่อเติมน้ำในถังหมัก แล้วหมักต่อ
	๙	ซื้อกล่องลูกฟูก เพื่อบรรจุสาโท จำนวน ๕๕ กล่องๆ ละ ๑๕ บาท จากร้าน สุขสำราญ
	๑๕	กรอกสาโทลงขวดได้ จำนวน ๖๐๐ ขวด โดยเบิก ขวด, ฉลากปิดขวด, ฝาจิบ, แอสมบ์สุรา อย่างละ ๖๐๐ และเบิกกล่องลูกฟูกจำนวน ๕๐ กล่อง จ่ายค่าแรงในการผลิตสาโท เป็น เงิน ๓๐๐ บาท
	๓๑	จ่ายค่าเบี่ยเลี้ยงและค่าพาหนะให้นางอร ใจดี จำนวน ๖๐๐ บาท

๒๕๖๓

เดือน	วันที่	รายการ
มี.ค.	๑	รับกู้เงินจากธนาคาร ธกส. เพื่อซื้อรถไถนา จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท จ่ายเป็นรายปี จำนวน ๕ ปี ดอกเบี้ย ๖% ต่อปี
	๗	ขายสาโท เป็นเงินสด จำนวน ๑๐๐ ขวดๆ ละ ๕๐ บาท ให้ ร้านสำราญซ้อป
	๑๕	ซื้อรถไถนา ราคา ๓๐๐,๐๐๐๐ บาท เป็นเงินสด
	๑๙	ซื้อน้ำมันเป็นเงินสด จำนวน ๕๐ ลิตรๆ ละ ๒๕ บาท รับเงินค่าบริการไถนาเป็นเงินสด จำนวน ๕,๐๐๐ บาท
	๒๑	รับเงินค่าบริการไถนาเป็นเงินสด จำนวน ๖,๐๐๐ บาท จ่ายค่าแรงคนขับรถ วันที่ ๑๙ และ ๒๑ วันละ ๓๕๐ บาท เป็นเงิน ๗๐๐ บาท
เม.ย.	๑	ซื้อน้ำมันเป็นเงินสด จำนวน ๕๐ ลิตรๆ ละ ๒๕ บาท รับเงินค่าบริการไถนาเป็นเงินสด จำนวน ๙,๐๐๐ บาท
	๑๐	รับเงินค่าบริการไถนาเป็นเงินสด จำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท จ่ายค่าแรงคนขับรถ วันที่ ๑ และ ๑๐ วันละ ๔๕๐ บาท เป็นเงิน ๙๐๐ บาท
	๑๓	ขายสาโท เป็นเงินสด จำนวน ๕๐ ขวดๆ ละ ๕๐ บาท ให้ร้าน สำราญซ้อป
	๑๙	ซื้อน้ำมันเป็นเงินสด จำนวน ๕๐ ลิตรๆ ละ ๒๕ บาท
	๒๑	รับเงินค่าจ้างเหมา ไถนา ให้ นายบุญชัย ใจใหญ่ จำนวน ๓ วัน เป็นเงิน ๓๕,๐๐๐ บาท จ่ายค่าแรงคนขับรถ เป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท
	๓๐	ขายสาโท เป็นเงินสด จำนวน ๕๐ ขวดๆ ละ ๕๐ บาท ให้ร้าน สำราญซ้อป นำเงินฝากธนาคาร ๖๐,๐๐๐ บาท
ก.ค.	๓	ขายสาโท เป็นเงินเชื่อ จำนวน ๕๐ ขวดๆ ละ ๕๐ บาท ให้ร้าน เบตงมินิมาร์ท
สค.	๑	รับเงินรับชำระหนี้เป็นเงินสด จากร้าน เบตงมินิมาร์ท จำนวน ๒,๕๐๐ บาท
	๒	ขายสาโท เป็นเงินสด จำนวน ๕๐ ขวดๆ ละ ๕๐ บาท ให้ร้าน รุ่งเรืองการค้า
	๑๐	ขายสาโท เป็นเงินสด จำนวน ๕๐ ขวดๆ ละ ๕๐ บาท ให้ร้าน ปวงทอง
	๑๕	จ่ายค่าทำบุญงานศพ จำนวน ๕๐๐ บาท
พย.	๒	ขายสาโท เป็นเงินสด จำนวน ๕๐ ขวดๆ ละ ๕๐ บาท ให้ร้าน เบตงมินิมาร์ท
ธ.ค.	๑๗	ขายสาโทเป็นเงินเชื่อ จำนวน ๑๕๐ ขวดๆ ละ ๕๐ บาท ให้ร้าน สำราญซ้อป
	๓๐	ซื้อข้าวเหนียวเป็นเงินเชื่อ จำนวน ๑๐๐ กก. ๆ ละ ๒๐ บาท จากร้าน ก. การข้าว ถอนเงินจาก ธนาคาร - ธกส. ๕๐,๐๐๐ บาท
	๓๑	จ่ายเงินกู้ วงดที่ ๑/๕ เงินต้น ๖๐,๐๐๐ บาท และ ดอกเบี้ย ๑๐ เดือน ๑๕,๐๐๐ บาท จ่ายค่าเบี้ยเลี้ยง ให้นางอร ใจดี จำนวน ๓๐๐ บาท จ่ายค่าน้ำ ๓๐๐ บาท ค่าไฟฟ้า ๖๐๐ บาท จ่ายค่าโทรศัพท์ ๖๕๐ บาท

ขั้นตอนที่ ๑ จัดทำใบเสร็จรับเงิน ใบเบิกเงิน ใบขายเชื่อ และทะเบียนสมาชิกและหุ้น (ให้ดูตัวอย่างในบทที่ ๓)

ขั้นตอนที่ ๒ จัดทำสมุดเงินสด และสมุดบันทึกรายการทั่วไป

ขั้นตอนที่ ๓ จัดทำสมุดและทะเบียนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑) สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป

๒) ทะเบียนคุมสินทรัพย์

๓) ทะเบียนคุมวัตถุดิบ

๔) ทะเบียนคุมสินค้า

๕) บัญชีย่อยเจ้าหนี้

๖) บัญชีย่อยลูกหนี้

๗) สมุดบันทึกต้นทุนกำไร

ขั้นตอนที่ ๔ จัดทำงบทดลอง

ขั้นตอนที่ ๕ จัดทำงบกำไรขาดทุน

ขั้นตอนที่ ๖ จัดทำงบแสดงฐานะการเงิน

ขั้นตอนที่ ๗ จัดทำหมายเหตุประกอบงบการเงิน

ตัวอย่างการจัดทำบัญชีขั้นตอนที่ ๒ ถึงขั้นตอนที่ ๗ มีดังนี้

สมุดเงินสด

ปี พ.ศ.๒๕๖๓.....
 เดือนที่บันทึก มกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม เมษายน พฤษภาคม มิถุนายน กรกฎาคม สิงหาคม กันยายน ตุลาคม พฤศจิกายน ธันวาคม

วันที่	รับเงินสด						จ่ายเงินสด						วันที่	รวมรับ	รวมจ่าย	เงินคงค้าง					
	รายได้		รับค่าหุ้น	ถอนเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์	อื่นๆ		ต้นทุนผลิต	ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้า	ต้นทุนขาย	ค่าใช้จ่ายในภาษี	ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยจ่าย	ต้นทุนบริการ					จ่ายคืนค่าหุ้น	นำเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์	ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	รายการ	จำนวนเงิน
	ขายสินค้า	ดอกเบี้ยรับ			ค่าบริการ	...															
๑			๕๐,๐๐๐												อุปกรณ์/สิ่งของ	๖,๐๐๐	๖,๐๐๐				
๓															อุปกรณ์/ค่าเช่า	๒,๕๐๐	๒,๕๐๐				
๖																					
๗																					
๘																					
๙																					
๑๐																					
๑๑																					
รวม			๕๐,๐๐๐													๖,๕๐๐	๖,๕๐๐				

สมุดเงินสด

ปี พ.ศ.๒๕๖๒.....

เดือนที่บันทึก มกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม เมษายน พฤษภาคม มิถุนายน

กุมภาพันธ์ มีนาคม เมษายน พฤษภาคม มิถุนายน

กรกฎาคม สิงหาคม กันยายน ตุลาคม พฤศจิกายน ธันวาคม

วันที่	รายได้				รับเงินสด				วันที่	จ่ายเงินสด						รวมจ่าย	เงินคงเหลือ			
	ขายสินค้า	ดอกเบี้ยรับ	ค่าบริการ	...	อื่นๆ	รับค่าหุ้น	ถอนเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์	อื่นๆ		รวมรับ	ต้นทุนผลิต	ค่าใช้จ่ายในการผลิต	ต้นทุนขาย	ค่าใช้จ่ายในการซื้อ	ดอกเบี้ยจ่าย			ต้นทุนบริการ	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
๑																		๑๗,๕๖๐ -		
๓	๕,๐๐๐ -						เงินกู้ยืม ธกส. ๓๐๐,๐๐๐ -	๕,๐๐๐ -										๓๑๗,๕๖๐ -		
๓๔			๕,๐๐๐ -					๕,๐๐๐ -										๓๒๒,๕๖๐ -		
๒๑			๖,๐๐๐ -					๖,๐๐๐ -										๓๒๘,๕๖๐ -		
รวม			๑๑,๐๐๐ -					๑๑,๐๐๐ -									๓๐๐,๐๐๐ -	๓๒๗,๕๖๐ -		

สมุดเงินสด

ปี พ.ศ.๒๕๖๓.....

เดือนที่บันทึก มกราคม มิถุนายน มิถุนายน ธันวาคม

สิงหาคม มีนาคม เมษายน พฤษภาคม

สิงหาคม กันยายน ตุลาคม พฤศจิกายน

วันที่	รับเงินสด											จ่ายเงินสด				รวมจ่าย		เงินสดคงเหลือ														
	รายได้			รับค่าหุ้น			ถอนเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์		รับเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์			ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน		อื่นๆ																		
	ขายสินค้า	ดอกเบี้ยรับ	ค่าบริการ	...	อื่นๆ	รับค่าหุ้น	ถอนเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์	เงินฝาก	ธนาคาร/สหกรณ์	เงินฝาก	ธนาคาร/สหกรณ์	ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	รายการ	จำนวนเงิน	รายการ				จำนวนเงิน													
	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน				จำนวนเงิน													
๑																		๓๓,๙๗๐														
๑๐			๙,๐๐๐												๑,๒๕๐									๑,๒๕๐			๓๕,๒๒๐					
๑๓	๒,๕๐๐		๑๕,๐๐๐												๙๐๐										๙๐๐			๕๑,๗๒๐				
๒๒			๓๕,๐๐๐												๑,๒๕๐										๑,๒๕๐			๘๖,๙๗๐				
๓๐															๑,๕๐๐										๑,๕๐๐			๙๐,๑๗๐				
รวม	๕,๐๐๐														๔,๙๐๐										๔,๙๐๐			๑๑๐,๑๗๐				

สมุดเงินสด

ปี พ.ศ.๒๕๖๒.....

เดือนที่บันทึก

มกราคม

สิงหาคม

สิงหาคม

มีนาคม

เมษายน

พฤษภาคม

มิถุนายน

ธันวาคม

กรกฎาคม

สิงหาคม

ธันวาคม

วันที่		รายได้		รับเงินสด		วันที่	รวมรับ		
		ขายสินค้า	ดอกเบี้ยรับ	ค่านำเข้า	ค่าบริการ		...	อื่นๆ	จำนวนเงิน
๑									
๒	๒,๕๐๐ -							๒,๕๐๐ -	
๓								๒,๕๐๐ -	
๔	๒,๕๐๐ -							๒,๕๐๐ -	
๕									
๖									
๗									
๘									
๙									
๑๐									
๑๑									
๑๒									
๑๓									
๑๔									
๑๕									
๑๖									
๑๗									
๑๘									
๑๙									
๒๐									
๒๑									
๒๒									
๒๓									
๒๔									
๒๕									
๒๖									
๒๗									
๒๘									
๒๙									
๓๐									
๓๑									
รวม	๕,๐๐๐ -							๑๕,๕๐๐ -	

วันที่	ชื่อบุคคล	จำนวนเงิน	จ่ายเงินสด							วันที่	รวมรับ	วันที่	รับเงินสด		วันที่	รวมรับ	วันที่	รวมรับ	วันที่	รวมรับ		
			ต้นทุนผลิต		ต้นทุนขาย		ต้นทุนบริการ		ค่าใช้จ่ยใน การดำเนินงาน				นำเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์	จ่ายคืนค่าหุ้บ							อื่นๆ	จำนวนเงิน
			ชื่อผู้ผลิต	ค่าใช้จ่ยในการผลิต	ชื่อลูกค้า	ค่าใช้จ่ยในการซื้อ	ค่านำเข้า/ค่านำส่ง	ค่ารับ														
๑																						
๒		๒,๕๐๐ -																				
๓																						
๔																						
๕																						
๖																						
๗																						
๘																						
๙																						
๑๐																						
๑๑																						
๑๒																						
๑๓																						
๑๔																						
๑๕																						
๑๖																						
๑๗																						
๑๘																						
๑๙																						
๒๐																						
๒๑																						
๒๒																						
๒๓																						
๒๔																						
๒๕																						
๒๖																						
๒๗																						
๒๘																						
๒๙																						
๓๐																						
๓๑																						
รวม	๕,๐๐๐ -							๑๕,๕๐๐ -									๑๕,๕๐๐ -					

สมุดเงินสด

ปี พ.ศ.๒๕๖๒.....

เดือนที่บันทึก

- มกราคม
 กุมภาพันธ์
 มีนาคม
 เมษายน
 พฤษภาคม
 มิถุนายน
 กรกฎาคม
 สิงหาคม
 กันยายน
 ตุลาคม
 พฤศจิกายน
 ธันวาคม

- มิถุนายน
 ธันวาคม

วันที่	รายละเอียด	รับเงินสด										จ่ายเงินสด							รวมจ่าย	เงินสดเหลือ							
		รายได้อื่นๆ					รับค่าหุ้น					วันรับ	คืนทุนขาย		จ่ายคืนค่าหุ้น	นำเงินฝากธนาคาร/หักกรม	ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน				รวมจ่าย						
		ขายสินค้า	ดอกเบี้ยรับ	ค่าบริการ	...	อื่นๆ	รายการ	จำนวนเงิน	รายการ	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน		ดอกเบี้ยจ่าย	ค่าเสื่อมค่า			ค่าใช้จ่ายในการซื้อ	ค่าเช่า				ค่าเสื่อมค่า					
๑	๒,๕๐๐ -																										๓๕,๐๐๐ -
๒	๒,๕๐๐ -																										๓๐,๕๐๐ -
รวม																											๓๐,๕๐๐ -

สมุดเงินสด

ปี พ.ศ.๒๕๖๓.....

เดือนที่บันทึก

- มกราคม
 กุมภาพันธ์
 มีนาคม
 เมษายน
 พฤษภาคม
 มิถุนายน
 กรกฎาคม
 สิงหาคม
 กันยายน
 ตุลาคม
 พฤศจิกายน
 ธันวาคม

- มิถุนายน
 ธันวาคม

วันที่	รายละเอียด	รับเงินสด										จ่ายเงินสด							รวมจ่าย	เงินสดเหลือ							
		รายได้อื่นๆ					รับค่าหุ้น					วันรับ	คืนทุนขาย		จ่ายคืนค่าหุ้น	นำเงินฝากธนาคาร/หักกรม	ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน				รวมจ่าย						
		ขายสินค้า	ดอกเบี้ยรับ	ค่าบริการ	...	อื่นๆ	รายการ	จำนวนเงิน	รายการ	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน		ดอกเบี้ยจ่าย	ค่าเสื่อมค่า			ค่าใช้จ่ายในการซื้อ	ค่าเช่า				ค่าเสื่อมค่า					
๑																											๓๐,๕๐๐ -
๓๐																							๑๕,๐๐๐ -	เงิน/กส	๖๐,๐๐๐ -	๓๕,๐๐๐ -	
																											๓๕,๐๐๐ -
																											๓๕,๐๐๐ -
																											๓๕,๐๐๐ -
																											๓๕,๐๐๐ -
รวม																											๓๖,๕๐๐ -

สมุดบันทึกรายการทั่วไป

ปี ๒๕๖๓		รายการ	ขายสินค้า		ซื้อสินค้า		ซื้อวัตถุดิบ		ดอกเบี้ย	
เดือน	วัน		เงินเชื่อ		เป็นเงินเชื่อ		เป็นเงินเชื่อ		เงินฝากธนาคาร	
ก.ค.	๓	ลูกหนี้การค้า	๒,๕๐๐	-						
		ขายสาโท ๕๐ ขวดๆ ละ ๕๐ บาท ให้ ร้าน เบตงมินิมาร์ท								
		รวมเดือน.....กรกฎาคม...๒๕๖๓.....	๒,๕๐๐	-						

สมุดบันทึกรายการทั่วไป

ปี ๒๕๖๓		รายการ	ขายสินค้า		ซื้อสินค้า		ซื้อวัตถุดิบ		ดอกเบี้ย	
เดือน	วัน		เงินเชื่อ		เป็นเงินเชื่อ		เป็นเงินเชื่อ		เงินฝากธนาคาร	
ธ.ค.	๑๗	ลูกหนี้การค้า	๗,๕๐๐	-						
		ขายสาโท ๑๕๐ ขวดๆ ละ ๕๐ บาท ให้ ร้าน สำราญ ซ้อป								
	๓๐	เจ้าหนี้การค้า					๒,๐๐๐	-		
		ซื้อข้าวเหนียว ๑๐๐ กก.ๆ ละ ๒๐ บาท ร้าน ก. การข้าว								
		รวมเดือน.....ธันวาคม...๒๕๖๓.....	๗,๕๐๐	-			๒,๐๐๐	-		

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
 ชื่อบัญชี เงินสด

ปี	เดือน	วันที่	รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
						ด้านซ้าย	ด้านขวา
ม.ค.		๑	รับเงินค่าหุ้น ๒๐ ราย ๆ ละ ๒,๐๐๐ บาท	๔๐,๐๐๐	-	๔๐,๐๐๐	-
			ซื้อถังพลาสติกสีขาว จากร้าน ดีดี เครื่องครัว		๖,๐๐๐	๓๔,๐๐๐	-
		๓	ซื้อเตาแก๊ส จากร้าน ดีดี เครื่องครัว		๒,๕๐๐	๓๑,๕๐๐	-
			ซื้อข้าวเหนียว ๒๐๐ กก. ละ ๒๐ บาท		๔,๐๐๐	๒๗,๕๐๐	-
			จ่ายค่าขนส่ง		๒๐๐	๒๗,๓๐๐	-
		๔	ซื้อลูกแบ่ง น้ำดื่ม ฉลากปิดขวด ขวด ฝาจับ ร้านสุขสำราญ		๒,๒๕๕	๒๕,๐๔๕	-
		๕	ซื้อแก๊สหุงต้ม		๖๐๐	๒๔,๔๔๕	-
		๖	จ่ายค่าแรงในการผลิตสาโท		๖๐๐	๒๓,๘๔๕	-
		๗	ซื้อสแตมป์สุราแช่ จาก สรรพสามิต		๔,๒๐๐	๑๙,๖๔๕	-
		๙	ซื้อกล่องลูกฟูก ๕๕ กล่องๆ ละ ๑๕ บาท		๘๒๕	๑๘,๘๒๐	-
		๑๕	จ่ายค่าแรงในการผลิตสาโท		๓๐๐	๑๘,๕๒๐	-
		๓๑	จ่ายค่าเบี่ยเลี้ยงและค่าพาหนะให้ นางอร ใจดี		๖๐๐	๑๗,๙๒๐	-
มี.ค.		๑	รับเงินกู้จาก ธกส. เพื่อซื้อรถไถนา ผ่อนจ่ายรายปี ตบ. ๖%	๓๐๐,๐๐๐	-	๓๑๗,๙๒๐	-
		๗	ขายสาโท ให้ร้าน สำราญ ซื้อม ๑๐๐ ขวดๆ ละ ๕๐ บาท	๕,๐๐๐	-	๓๒๒,๙๒๐	-
		๑๕	ซื้อรถไถนา		๓๐๐,๐๐๐	๒๒,๙๒๐	-
		๑๙	ซื้อน้ำมันดีเซลรถไถ ๕๐ ลิตรๆ ละ ๒๕ บาท		๑,๒๕๐	๒๑,๖๗๐	-
			รับเงินค่าบริการไถนา	๕,๐๐๐	-	๒๖,๖๗๐	-
		๒๑	รับเงินค่าบริการไถนา	๖,๐๐๐	-	๓๒,๖๗๐	-
			จ่ายค่าแรงคนขับรถ วันที่ ๑๙ และ ๒๑ วันละ ๓๕๐ บาท		๗๐๐	๓๑,๙๗๐	-
เม.ย.		๑	ซื้อน้ำมันดีเซลรถไถ ๕๐ ลิตรๆ ละ ๒๕ บาท		๑,๒๕๐	๓๐,๗๒๐	-
			รับเงินค่าบริการไถนา	๙,๐๐๐	-	๓๙,๗๒๐	-
		๑๐	รับเงินค่าบริการไถนา	๑๕,๐๐๐	-	๕๔,๗๒๐	-
			จ่ายค่าแรงคนขับรถไถ วันที่ ๑ และ ๑๐ วันละ ๔๕๐ บาท		๙๐๐	๕๓,๘๒๐	-
		๑๓	ขายสาโท ให้ร้าน สำราญ ซื้อม ๕๐ ขวดๆ ละ ๕๐ บาท	๒,๕๐๐	-	๕๖,๓๒๐	-
		๑๙	ซื้อน้ำมันดีเซลรถไถ ๕๐ ลิตรๆ ละ ๒๕ บาท		๑,๒๕๐	๕๕,๐๗๐	-
		๒๑	รับเงินค่าจ้างเหมา ไถนา ให้ นายบุญชัย ใจใหญ่ จำนวน ๓ วัน	๓๕,๐๐๐	-	๙๐,๐๗๐	-
			จ่ายค่าแรงคนขับรถไถ		๑,๕๐๐	๘๘,๕๗๐	-
		๓๐	ขายสาโท ให้ร้าน สำราญ ซื้อม ๕๐ ขวดๆ ละ ๕๐ บาท	๒,๕๐๐	-	๙๑,๐๗๐	-
			นำเงินฝากธนาคาร - ธกส.		๖๐,๐๐๐	๓๑,๐๗๐	-
ส.ค.		๑	รับชำระหนี้เป็นเงินสด จากร้าน เบตงมินิมาร์ท	๒,๕๐๐	-	๓๓,๕๗๐	-
		๒	ขายสาโท เป็นเงินสด จำนวน ๕๐ ขวดๆ ละ ๕๐ บาท ให้ ร้านรุ่งเรืองการค้า	๒,๕๐๐	-	๓๖,๐๗๐	-
		๑๐	ขายสาโท เป็นเงินสด จำนวน ๕๐ ขวดๆ ละ ๕๐ บาท ให้ ร้านปวงทอง	๒,๕๐๐	-	๓๘,๕๗๐	-
		๑๕	จ่ายค่าทำบุญงานศพ จำนวน ๕๐๐ บาท		๕๐๐	๓๘,๐๗๐	-
พ.ย.		๒	ขายสาโท เป็นเงินสด จำนวน ๕๐ ขวดๆ ละ ๕๐ บาท ให้ เบตง มินิมาร์ท	๒,๕๐๐	-	๔๐,๕๗๐	-
ธ.ค.		๓๐	ถอนเงินจาก ธนาคาร - ธกส.	๕๐,๐๐๐	-	๙๐,๕๗๐	-
		๓๑	จ่ายเงินกู้ งวดที่ ๑/๕ เงินต้น ๖๐,๐๐๐ บาท และ ดอกเบี้ย ๑๕,๐๐๐ บาท		๗๕,๐๐๐	๑๕,๕๗๐	-
			จ่ายค่าเบี่ยเลี้ยง ให้ นางอร ใจดี		๓๐๐	๑๕,๒๗๐	-
			จ่ายค่าน้ำ ๓๐๐ บาท ค่าไฟฟ้า ๖๐๐ บาท		๙๐๐	๑๔,๓๗๐	-
			จ่ายค่าโทรศัพท์ ๖๕๐ บาท		๖๕๐	๑๓,๗๒๐	-

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
 ชื่อบัญชี เงินฝากธนาคาร - ธกส.

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
เม.ย.	๓๐	นำเงินสดฝากธนาคาร	๖๐,๐๐๐	-	๖๐,๐๐๐	-
ธ.ค.	๓๐	ถอนเงินจาก ธนาคาร - ธกส.		๕๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	-

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
 ชื่อบัญชี ลูกหนี้การค้า

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
ก.ค.	๓	ขายสาโท ๕๐ ขวดๆ ละ ๕๐ บาท ให้ ร้าน เบตงมินิมาร์ท	๒,๕๐๐	-	๒,๕๐๐	-
ส.ค.	๑	รับชำระหนี้ จากร้าน เบตงมินิมาร์ท		๒,๕๐๐	-	-
ธ.ค.	๑๗	ขายสาโท เป็นเงินสด ๑๕๐ ขวดๆ ละ ๕๐ บาท ให้ ร้าน สำราญ ซุป	๗,๕๐๐	-	๗,๕๐๐	-

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
 ชื่อบัญชี อุปกรณ์

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
ม.ค.	๑	ซื้อถังพลาสติกสีขาวมีฝาปิดขนาด ๑๐๐ ลิตร ๖ ใบ จากร้าน ดีดี เครื่องครัว	๖,๐๐๐	-	๖,๐๐๐	-
	๓	ซื้อเตาแก๊ส จากร้าน ดีดี เครื่องครัว	๒,๕๐๐	-	๘,๕๐๐	-

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
 ชื่อบัญชี ค่าเสื่อมราคาสะสม - อุปกรณ์

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
ธ.ค.	๓๑	ค่าเสื่อมราคาสะสม - ถังพลาสติก ปี ๒๕๖๓		๑,๒๐๐	-	๑,๒๐๐
		ค่าเสื่อมราคาสะสม - เตาแก๊ส ปี ๒๕๖๓		๘๙๗	-	๑,๖๙๗

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
 ชื่อบัญชี เครื่องจักร

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
มี.ค.	๑๕	ซื้อรถไถนา จาก สยามคูโบต้าคอร์ปอเรชั่น	๓๐๐,๐๐๐	-	๓๐๐,๐๐๐	-

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
 ชื่อบัญชี ค่าเสื่อมราคาสะสม - เครื่องจักร

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
ธ.ค.	๓๑	ค่าเสื่อมราคาสะสม - รถไถ ปี ๒๕๖๓		๑๑,๙๓๑	-	๑๑,๙๓๑

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
 ชื่อบัญชี เจ้าหนี้การค้า

ปี	๒๕๖๓	รายการ		จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ		
						ด้านซ้าย	ด้านขวา	
ธ.ค.	๓๐	ซื้อข้าวเหนียว จำนวน ๑๐๐ กก.ๆ ละ ๒๐ บาท จากร้าน ก. คำข้าว			๒,๐๐๐	-	๒,๐๐๐	-

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
 ชื่อบัญชี เงินกู้ยืม

ปี	๒๕๖๓	รายการ		จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ		
						ด้านซ้าย	ด้านขวา	
มี.ค.	๑	กู้เงินจากธนาคาร อทส. เพื่อซื้อ รถไถนา			๓๐๐,๐๐๐	-	๓๐๐,๐๐๐	-
ธ.ค.	๓๑	จ่ายเงินกู้ งวดที่ ๑/๕ เงินต้น ๖๐,๐๐๐ บาท		๖๐,๐๐๐	-		๒๔๐,๐๐๐	-

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
 ชื่อบัญชี ทุนเรือนหุ้น

ปี	๒๕๖๓	รายการ		จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ		
						ด้านซ้าย	ด้านขวา	
ม.ค.	๑	ค่าหุ้น จำนวน ๒๐ รายๆ ละ ๒,๐๐๐ บาท			๔๐,๐๐๐	-	๔๐,๐๐๐	-

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
 ชื่อบัญชี ขายสินค้า

ปี	๒๕๖๓	รายการ		จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ		
						ด้านซ้าย	ด้านขวา	
มี.ค.	๗	ขายสาโท เป็นเงินสด ๑๐๐ ขวดๆ ละ ๕๐ บาท ให้ ร้าน สำราญ ซุป			๕,๐๐๐	-	๕,๐๐๐	-
เม.ย.	๑๓	ขายสาโท เป็นเงินสด ๕๐ ขวดๆ ละ ๕๐ บาท ให้ ร้าน สำราญ ซุป			๒,๕๐๐	-	๗,๕๐๐	-
	๓๐	ขายสาโท เป็นเงินสด ๕๐ ขวดๆ ละ ๕๐ บาท ให้ ร้าน สำราญ ซุป			๒,๕๐๐	-	๑๐,๐๐๐	-
ก.ค.	๓	ขายสาโท เป็นเงินสด ๕๐ ขวดๆ ละ ๕๐ บาท ให้ ร้าน เบตงมินิมาร์ท			๒,๕๐๐	-	๑๒,๕๐๐	-
ส.ค.	๒	ขายสาโท เป็นเงินสด ๕๐ ขวดๆ ละ ๕๐ บาท ให้ ร้าน รุ่งเรือง การค้า			๒,๕๐๐	-	๑๕,๐๐๐	-
	๑๐	ขายสาโท เป็นเงินสด ๕๐ ขวดๆ ละ ๕๐ บาท ให้ ร้าน ปวงทอง			๒,๕๐๐	-	๑๗,๕๐๐	-
พ.ย.	๒	ขายสาโท เป็นเงินสด ๕๐ ขวดๆ ละ ๕๐ บาท ให้ ร้าน เบตงมินิมาร์ท			๒,๕๐๐	-	๒๐,๐๐๐	-
ธ.ค.	๑๗	ขายสาโท เป็นเงินสด ๑๕๐ ขวดๆ ละ ๕๐ บาท ให้ ร้าน สำราญ ซุป			๗,๕๐๐	-	๒๗,๕๐๐	-

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
 ชื่อบัญชี ค่าแรงงาน - โฉนา

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
มี.ค.	๒๑	จ่ายค่าแรงคนขับรถ วันที่ ๑๙ และ ๒๑ วันละ ๓๕๐ บาท	๗๐๐	-	๗๐๐	-
เม.ย.	๑๐	จ่ายค่าแรงคนขับรถ วันที่ ๑ และ ๑๐ วันละ ๔๕๐ บาท	๙๐๐	-	๑,๖๐๐	-
	๒๑	จ่ายค่าแรงคนขับรถ	๑,๕๐๐	-	๓,๑๐๐	-

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
 ชื่อบัญชี ค่าแก๊สหุงต้ม

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
ม.ค.	๕	ซื้อแก๊สหุงต้ม ๒ ถัง	๖๐๐	-	๖๐๐	-

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
 ชื่อบัญชี ค่าน้ำมัน - รถไถ

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
มี.ค.	๑๙	ซื้อน้ำมัน จำนวน ๕๐ ลิตรละ ๒๕ บาท	๑,๒๕๐	-	๑,๒๕๐	-
เม.ย.	๑	ซื้อน้ำมัน จำนวน ๕๐ ลิตรละ ๒๕ บาท	๑,๒๕๐	-	๒,๕๐๐	-
	๑๙	ซื้อน้ำมัน จำนวน ๕๐ ลิตรละ ๒๕ บาท	๑,๒๕๐	-	๓,๗๕๐	-

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
 ชื่อบัญชี ดอกเบี้ยจ่าย

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
ธ.ค.	๓๑	จ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ - ธกส. งวดที่ ๑/๕ จำนวน ๑๐ เดือน	๑๕,๐๐๐	-	๑๕,๐๐๐	-

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
 ชื่อบัญชี ค่าน้ำ - ไฟฟ้า

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
ธ.ค.	๓๑	จ่ายค่าน้ำ ๓๐๐ บาท ค่าไฟฟ้า ๖๐๐ บาท	๙๐๐	-	๙๐๐	-

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
 ชื่อบัญชี ค่าโทรศัพท์

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
ธ.ค.	๓๑	จ่ายค่าโทรศัพท์	๖๕๐	-	๖๕๐	-

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
 ชื่อบัญชี ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
ม.ค.	๓๑	จ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าพาหนะ นางอร ใจดี	๖๐๐	-	๖๐๐	-
ธ.ค.	๓๑	จ่ายค่าเบี้ยเลี้ยง นางอร ใจดี	๓๐๐	-	๙๐๐	-

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
 ชื่อบัญชี ค่าเสื่อมราคา - อุปกรณ์

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
ธ.ค.	๓๑	ค่าเสื่อมราคา - ถังพลาสติก ปี ๒๕๖๓	๑,๒๐๐	-	๑,๒๐๐	-
		ค่าเสื่อมราคา - เต้าแก๊ส ปี ๒๕๖๓	๔๙๗	-	๑,๖๙๗	-

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
 ชื่อบัญชี ค่าเสื่อมราคา - เครื่องจักร

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
ธ.ค.	๓๑	ค่าเสื่อมราคา - รถไถ ปี ๒๕๖๓	๑๑,๙๓๑	-	๑๑,๙๓๑	-

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
 ชื่อบัญชี ค่าใช้จ่ายอื่นๆ

ปี ๒๕๖๓		รายการ	จำนวนเงิน (ด้านซ้าย)	จำนวนเงิน (ด้านขวา)	จำนวนเงินคงเหลือ	
เดือน	วันที่				ด้านซ้าย	ด้านขวา
ส.ค.	๑๕	จ่ายค่าทำบุญงานศพ	๕๐๐	-	๕๐๐	-

ทะเบียนสินทรัพย์ถาวร

ชื่อสินทรัพย์ ซื้อถังพลาสติกสีขาวมีฝาปิด ขนาด ๑๐๐ ลิตร

อายุการใช้งาน ๕ ปี

ปี ๒๕๖๓	เดือน	วัน	รายการ	ราคาทุน		ค่าเสื่อมราคา	ราคาสุทธิ	หมายเหตุ
ม.ค.	๑		ซื้อสด จากร้าน ดีดี	๖,๐๐๐	-			จำนวน ๖ ถังๆ ละ ๑,๐๐๐.-
ธ.ค.	๓๑		ค่าเสื่อมราคา			๑,๒๐๐	๔,๘๐๐	-

การคำนวณค่าเสื่อมราคา

สูตรการคำนวณ : ราคาซื้อ/อายุการใช้งาน

$$๖,๐๐๐/๕ = ๑,๒๐๐/ปี$$

ทะเบียนสินทรัพย์ถาวร

ชื่อสินทรัพย์ เตาแก๊ส

อายุการใช้งาน ๕ ปี

ปี ๒๕๖๓	เดือน	วัน	รายการ	ราคาทุน		ค่าเสื่อมราคา	ราคาสุทธิ	หมายเหตุ
ม.ค.	๓		ซื้อสด จากร้าน ดีดี	๒,๕๐๐	-			ยี่ห้อ SKG
ธ.ค.	๓๑		ค่าเสื่อมราคา			๔๙๗	๒,๐๐๓	-

การคำนวณค่าเสื่อมราคา

สูตรการคำนวณ : ราคาซื้อ/อายุการใช้งาน

$$๒,๕๐๐/๕ = ๕๐๐/ปี \text{ จำนวนเป็นรายวัน } ๕๐๐/๓๖๕ \text{ วัน} = ๑.๓๗ \text{ บาท}$$

จำนวนวันตั้งแต่ ๓ ม.ค. - ๓๑ ธ.ค. ๖๓ = ๓๖๓ วัน

ค่าเสื่อมราคา จะเท่ากับ ๑.๓๗ * ๓๖๓ วัน = ๔๙๗ บาท

ทะเบียนสินทรัพย์ถาวร

ชื่อสินทรัพย์ รถไถ

อายุการใช้งาน ๒๐ ปี

ปี ๒๕๖๓	เดือน	วัน	รายการ	ราคาทุน		ค่าเสื่อมราคา	ราคาสุทธิ	หมายเหตุ
มี.ค.	๑๕			๓๐๐,๐๐๐	-			
ธ.ค.	๓๑		ค่าเสื่อมราคา			๑๑,๙๓๑	๒๘๘,๐๖๙	-

การคำนวณค่าเสื่อมราคา

สูตรการคำนวณ : ราคาซื้อ/อายุการใช้งาน

$$๓๐๐,๐๐๐/๒๐ = ๑๕,๐๐๐/ปี \text{ จำนวนเป็นรายวัน } ๑๕,๐๐๐/๓๖๕ \text{ วัน} = ๔๑ \text{ บาท}$$

จำนวนวันตั้งแต่ ๑๕ มี.ค. - ๓๑ ธ.ค. ๖๓ = ๒๙๑ วัน

ค่าเสื่อมราคา จะเท่ากับ ๔๑ * ๒๙๑ วัน = ๑๑,๙๓๑ บาท

ทะเบียนคุมวัดทุติบ
ชื่อวัดทุติบ ข้าวเหนียว

หน่วยนับ กิโลกรัม ราคาทุนต่อหน่วย ๒๐ บาท ราคาขายต่อหน่วย บาท

ปี ๒๕๖๓ เดือน วัน		รายการ	รับ (หน่วย)	จ่าย (หน่วย)	คงเหลือ (หน่วย)
มค.	๓	ซื้อเงินสด จาก ร้าน ก. การข้าว	๒๐๐		๒๐๐
	๖	เบิกใช้ในการผลิต		๒๐๐	-
ธ.ค.	๓๐	ซื้อเงินเชื่อ จาก ร้าน ก. การข้าว	๑๐๐		๑๐๐

ทะเบียนคุมวัดทุติบ
ชื่อวัดทุติบ ลูกแป้ง

หน่วยนับ ลูก ราคาทุนต่อหน่วย ๑๐ บาท ราคาขายต่อหน่วย บาท

ปี ๒๕๖๓ เดือน วัน		รายการ	รับ (หน่วย)	จ่าย (หน่วย)	คงเหลือ (หน่วย)
มค.	๔	ซื้อเงินสด จาก ร้าน สุขสำราญ	๒๐		๒๐
	๖	เบิกใช้ในการผลิต		๒๐	-

ทะเบียนคุมวัดทุติบ
ชื่อวัดทุติบ น้ำดื่ม

หน่วยนับ ถัง ราคาทุนต่อหน่วย ๕ บาท ราคาขายต่อหน่วย บาท

ปี ๒๕๖๓ เดือน วัน		รายการ	รับ (หน่วย)	จ่าย (หน่วย)	คงเหลือ (หน่วย)
มค.	๔	ซื้อเงินสด จาก ร้าน สุขสำราญ	๓๓		๓๓
	๘	เบิกใช้ในการผลิต		๓๓	-

ทะเบียนคุมวัตถุติบ
ชื่อวัตถุติบ ฉลากปิดขวด

หน่วยนับ แผ่น ราคาทุนต่อหน่วย ๐.๕๐ บาท ราคาขายต่อหน่วย บาท

ปี ๒๕๖๓ เดือน วัน	รายการ	รับ (หน่วย)	จ่าย (หน่วย)	คงเหลือ (หน่วย)
มค. ๔	ซื้อเงินสด จาก ร้าน สุขสำราญ	๖๕๐		๖๕๐
๑๕	เบิกใช้ในการผลิต		๖๐๐	๕๐

ทะเบียนคุมวัตถุติบ
ชื่อวัตถุติบ ขวด

หน่วยนับ ขวด ราคาทุนต่อหน่วย ๒ บาท ราคาขายต่อหน่วย บาท

ปี ๒๕๖๓ เดือน วัน	รายการ	รับ (หน่วย)	จ่าย (หน่วย)	คงเหลือ (หน่วย)
มค. ๔	ซื้อเงินสด จาก ร้าน สุขสำราญ	๖๒๐		๖๒๐
๑๕	เบิกใช้ในการผลิต		๖๐๐	๒๐

ทะเบียนคุมวัตถุติบ
ชื่อวัตถุติบ ฝาจีบ

หน่วยนับ ฝา ราคาทุนต่อหน่วย ๐.๕๐ บาท ราคาขายต่อหน่วย บาท

ปี ๒๕๖๓ เดือน วัน	รายการ	รับ (หน่วย)	จ่าย (หน่วย)	คงเหลือ (หน่วย)
มค. ๔	ซื้อเงินสด จาก ร้าน สุขสำราญ	๖๕๐		๖๕๐
๑๕	เบิกใช้ในการผลิต		๖๐๐	๕๐

ทะเบียนคุมวัตตุดิบ
ชื่อวัตตุดิบ แสตมป์สุราแช่

หน่วยนับ ดวง ราคาทุนต่อหน่วย ๗ บาท ราคาขายต่อหน่วย บาท

ปี ๒๕๖๓ เดือน วัน		รายการ	รับ (หน่วย)	จ่าย (หน่วย)	คงเหลือ (หน่วย)
มค.	๗	ซื้อแสตมป์สุราแช่ จากสำนักงานสรรพสามิต	๖๐๐		๖๐๐
	๑๕	เบิกใช้ในการผลิต		๖๐๐	-

ทะเบียนคุมวัตตุดิบ
ชื่อวัตตุดิบ กล่องลูกฟูก

หน่วยนับ กล่อง ราคาทุนต่อหน่วย ๑๕ บาท ราคาขายต่อหน่วย บาท

ปี ๒๕๖๓ เดือน วัน		รายการ	รับ (หน่วย)	จ่าย (หน่วย)	คงเหลือ (หน่วย)
มค.	๙	ซื้อเงินสด จาก ร้าน สุขสำราญ	๕๕		๕๕
	๑๕	เบิกใช้ในการผลิต		๕๐	๕

ทะเบียนคุมสินค้า
ชื่อสินค้า สาโท

หน่วยนับ ขวด ราคาทุนต่อหน่วย ๒๑.๓๖ บาท ราคาขายต่อหน่วย ๕๐ บาท

ปี ๒๕๖๓	เดือน	วัน	รายการ	รับ (หน่วย)	จ่าย (หน่วย)	คงเหลือ (หน่วย)
ม.ค.	๑๕		รับจากการผลิต	๖๐๐		๖๐๐
มี.ค.	๗		ขายสาโท ให้ ร้าน สำราญ ซ้อป		๑๐๐	๕๐๐
เม.ย.	๑๓		ขายสาโทให้ ร้าน สำราญ ซ้อป		๕๐	๔๕๐
	๓๐		ขายสาโท ให้ ร้าน สำราญ ซ้อป		๕๐	๔๐๐
ก.ค.	๓		ขายสาโท ให้ ร้าน เบตงมินิมาร์ท		๕๐	๓๕๐
ส.ค.	๒		ขายสาโท ร้าน รุ่งเรือง การค้า		๕๐	๓๐๐
	๑๐		ขายสาโท ให้ ร้าน ปวงทอง		๕๐	๒๕๐
พ.ย.	๒		ขายสาโท ให้ ร้าน เบตงมินิมาร์ท		๕๐	๒๐๐
ธ.ค.	๑๗		ขายสาโท ให้ ร้าน สำราญ ซ้อป		๑๕๐	๕๐

นำยอดไปแสดงในสมุดบันทึกต้นทุนกำไร และ งบแสดงฐานะการเงิน ดังนี้

$$\text{สินค้าคงเหลือสิ้นงวด } ๕๐ * ๒๑.๓๖ = ๑,๐๖๘ \text{ บาท}$$

สมุดบันทึกต้นทุนกำไร

สำหรับงวดตั้งแต่วันที่...๑..มกราคม..๒๕๖๓.. ถึงวันที่...๓๑..ธันวาคม ๒๕๖๓.....

บาท

รายได้ :-

ขายสินค้า
 ดอกเบี้ยรับ
 รายได้ค่าบริการ

 รายได้อื่นๆ
 ดอกเบี้ยรับเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์
รวมรายได้

๒๗,๕๐๐.๐๐
๗๐,๐๐๐.๐๐
๙๗,๕๐๐.๐๐

ค่าใช้จ่าย :-

วัตถุดิบคงเหลือต้นงวด
บวก ซื้อวัตถุดิบ (รวมซื้อสดและซื้อเชื่อ)
 ค่าใช้จ่ายในการผลิต
 รวม

๑๓,๒๘๐.๐๐
๑,๗๐๐.๐๐
๑๔,๙๘๐.๐๐
(๒,๑๖๕.๐๐)
๑๒,๘๑๕.๐๐

หัก วัตถุดิบคงเหลือสิ้นงวด
ต้นทุนสินค้าที่ผลิตได้ทั้งหมด

๑๒,๘๑๕.๐๐
(๑,๐๖๘.๐๐)
๑๑,๗๔๗.๐๐

บวก สินค้าคงเหลือต้นงวด
 ซื้อสินค้า (รวมซื้อสดและซื้อเชื่อ)
 ค่าใช้จ่ายในการซื้อ

หัก สินค้าคงเหลือสิ้นงวด
ต้นทุนสินค้าที่ขายได้

ต้นทุนบริการ :-

ดอกเบี้ยจ่าย
 ค่าแรงงาน+ค่าน้ำมัน

๑๕,๐๐๐.๐๐
๖,๘๕๐.๐๐
๒๑,๘๕๐.๐๐

รวมต้นทุนบริการ
รวมต้นทุนสินค้าที่ขายได้
บวก ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน
รวมค่าใช้จ่าย

๒๑,๘๕๐.๐๐
๓๓,๕๙๗.๐๐
๑๖,๐๗๘.๐๐
๔๙,๖๗๕.๐๐

กำไร (ขาดทุน)

๔๗,๘๒๕.๐๐

ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย (สินค้าที่ผลิตได้)

= $\frac{\text{ต้นทุนการผลิต}}{\text{จำนวนสินค้าที่ผลิตได้}}$ = $\frac{๑๒,๘๑๕.๐๐}{๖๐๐}$ =

๒๑.๓๖

กลุ่มชุมชนตัวอย่างผลิตสาโทและบริการไถนา

งบทดลอง

ณ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

ชื่อบัญชี	เดบิต	เครดิต
เงินสด	๑๓,๗๒๐.๐๐	
เงินฝากธนาคาร - ชกส.	๑๐,๐๐๐.๐๐	
ลูกหนี้การค้า	๗,๕๐๐.๐๐	
อุปกรณ์	๘,๕๐๐.๐๐	
ค่าเสื่อมราคาสะสม - อุปกรณ์		๑,๖๘๗.๐๐
เครื่องจักร	๓๐๐,๐๐๐.๐๐	
ค่าเสื่อมราคาสะสม - เครื่องจักร		๑๑,๘๓๑.๐๐
เจ้าหนี้การค้า		๒,๐๐๐.๐๐
เงินกู้ยืม		๒๔๐,๐๐๐.๐๐
ทุนเรือนหุ้น		๔๐,๐๐๐.๐๐
ขายสินค้า		๒๗,๕๐๐.๐๐
รายได้ค่าบริการ		๗๐,๐๐๐.๐๐
ซื้อวัตถุดิบ	๑๓,๒๘๐.๐๐	
ค่าขนส่งเข้า	๒๐๐.๐๐	
ค่าแรงงาน - ผลิตสาโท	๘๐๐.๐๐	
ค่าแรงงาน - ไถนา	๓,๑๐๐.๐๐	
ค่าแก๊สหุงต้ม	๖๐๐.๐๐	
ค่าน้ำมัน - รถไถ	๓,๗๕๐.๐๐	
ดอกเบี้ยจ่าย	๑๕,๐๐๐.๐๐	
ค่าน้ำ-ไฟฟ้า	๘๐๐.๐๐	
ค่าโทรศัพท์	๖๕๐.๐๐	
ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ	๘๐๐.๐๐	
ค่าเสื่อมราคา - อุปกรณ์	๑,๖๘๗.๐๐	
ค่าเสื่อมราคา - เครื่องจักร	๑๑,๘๓๑.๐๐	
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	๕๐๐.๐๐	
	๓๘๓,๑๒๘.๐๐	๓๘๓,๑๒๘.๐๐

กลุ่มชุมชนตัวอย่างผลิตสาโทและบริการไถนา
งบกำไรขาดทุน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

บาท

รายได้

ขายสินค้า	๒๗,๕๐๐.๐๐
รายได้ค่าบริการ	<u>๗๐,๐๐๐.๐๐</u>
รวมรายได้	๙๗,๕๐๐.๐๐

ค่าใช้จ่าย

ต้นทุนขาย (นำมาจากสมุดบันทึกต้นทุนกำไร)	๓๓,๕๙๗.๐๐
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	
ค่าน้ำ-ไฟฟ้า	๙๐๐.๐๐
ค่าโทรศัพท์	๖๕๐.๐๐
ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ	๙๐๐.๐๐
ค่าเสื่อมราคา - อุปกรณ์	๑,๖๙๗.๐๐
ค่าเสื่อมราคา - เครื่องจักร	๑๑,๙๓๑.๐๐
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	<u>๕๐๐.๐๐</u>
รวมค่าใช้จ่าย	<u>๕๐,๑๗๕.๐๐</u>
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	<u>๔๗,๓๒๕.๐๐</u>

หมายเหตุ :

กำไร (ขาดทุน) จะมีผลต่างจาก สมุดบันทึกต้นทุนกำไร เท่ากับ ๕๐๐ บาท คือ ค่าทำบุญงานศพ เป็นค่าใช้จ่ายอื่นๆ ซึ่งไม่ใช่ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของกิจการ

กลุ่มชุมชนตัวอย่างผลิตสาโทและบริการไถนา
 งบแสดงฐานะการเงิน
 ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

(หน่วย: บาท)

สินทรัพย์		
สินทรัพย์หมุนเวียน		
เงินสด		๑๓,๗๒๐.๐๐
เงินฝากธนาคาร - ชกส.		๑๐,๐๐๐.๐๐
ลูกหนี้การค้า		๗,๕๐๐.๐๐
วัตถุดิบคงเหลือ (นำมาจากทะเบียนคุมวัตถุดิบหรือสมุดบันทึกต้นทุนกำไร)		๒,๑๖๕.๐๐
สินค้าคงเหลือ (นำมาจากทะเบียนคุมสินค้าหรือสมุดบันทึกต้นทุนกำไร)		๑,๐๖๘.๐๐
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		<u>๓๔,๔๕๓.๐๐</u>
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
อุปกรณ์	๘,๕๐๐.๐๐	
ค่าเสื่อมราคาสะสม - อุปกรณ์	(๑,๖๘๗.๐๐)	๖,๘๑๓.๐๐
เครื่องจักร	๓๐๐,๐๐๐.๐๐	
ค่าเสื่อมราคาสะสม - เครื่องจักร	(๑๑,๙๓๑.๐๐)	๒๘๘,๐๖๙.๐๐
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		<u>๒๘๕,๘๙๕.๐๐</u>
รวมสินทรัพย์		<u><u>๓๒๙,๓๔๘.๐๐</u></u>
หนี้สินและทุน		
หนี้สินหมุนเวียน		
เจ้าหนี้การค้า		๒,๐๐๐.๐๐
รวมหนี้สินหมุนเวียน		<u>๒,๐๐๐.๐๐</u>
หนี้สินไม่หมุนเวียน		
เงินกู้ยืม		๒๔๐,๐๐๐.๐๐
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		<u>๒๔๐,๐๐๐.๐๐</u>
รวมหนี้สิน		<u>๒๔๒,๐๐๐.๐๐</u>
ทุน		
ทุนเรือนหุ้น		๔๐,๐๐๐.๐๐
กำไรสุทธิ (นำมาจากงบกำไรขาดทุน)		๔๗,๓๒๕.๐๐
รวมทุน		<u>๘๗,๓๒๕.๐๐</u>
รวมหนี้สินและทุน		<u><u>๓๒๙,๓๔๘.๐๐</u></u>

กลุ่มชุมชนตัวอย่างผลิตสาโทและบริการไถนา
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

๑. สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ
 - วิสาหกิจชุมชนบันทึกบัญชีโดยใช้เกณฑ์คงค้าง
 - ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์ คำนวณโดยวิธีเส้นตรง

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
Cooperative Auditing Department